

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
Departament Polityki Regionalnej

XIII RAPORT

FUNDUSZE EUROPEJSKIE W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

(stan na 31.12.2017 r.)

Lubelskie

Regionalne Obserwatorium
Terytorialne

Lublin, marzec 2018 r.

Wstęp

Głównym celem współczesnej polityki regionalnej jest kontynuacja wyrównywania różnic rozwoju w regionach oraz inicjowanie działań zmierzających do wzrostu gospodarczego. Istotną rolę w kształtowaniu polityki regionalnej polskich województw odgrywa pomoc zagraniczna, głównie z UE.

Wykorzystanie funduszy unijnych należy jednak rozpatrywać nie tylko w obszarze efektów makroekonomicznych i zmniejszenia dywergencji do Unii Europejskiej, ale także analizując efekty rzeczowe i efekty niemierzalne (efekty społeczne).

System monitorowania procesów społeczno-gospodarczych oraz wybranych interwencji publicznych w regionie realizowany jest w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie przez Regionalne Obserwatorium Terytorialne.

Regionalne Obserwatorium Terytorialne jest częścią działań systemowych w zakresie monitorowania procesu wdrażania programów oraz ich wpływu na rozwój regionu. W celu stworzenia możliwości otwartego dostępu do informacji na temat poziomu wykorzystania Funduszy Europejskich na terenie województwa lubelskiego, co pół roku opracowywane są raporty, udostępniane na stronie internetowej www.rotwl.lubelskie.pl

Niniejszy dokument jest już XIII Raportem, który zawiera podsumowanie wdrażaniu perspektywy 2007-2013 oraz szczegółowe informacje na temat realizacji programów z perspektywy 2014-2020. Umożliwia to lepszą i bardziej kompleksową ocenę efektów i wpływu wdrażania programów z udziałem Funduszy Europejskich na procesy rozwojowe regionu.

Dyrektor
Departamentu Polityki Regionalnej
Bogdan Kawałko

Spis treści

Wstęp	3
Spis skrótów:	7
1. Założenia opracowania raportu.....	9
2. Synteza wykorzystania Funduszy Europejskich w latach 2007-2013.	12
1.1. Wdrażanie programów w powiatach i gminach województwa lubelskiego	14
1.2. Wspólna Polityka Rolna	16
3. Stan wdrażania programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020..	17
3.1. Środki unijne w okresie programowania 2014–2020 na poziomie Polski.....	17
3.2. Poziom realizacji projektów z Polityki Spójności 2014-2020 w województwie lubelskim .	21
3.2.1. Poziom realizacji POIS.....	33
3.2.2. Poziom realizacji POIR	44
3.2.3. Poziom realizacji POPC	55
3.2.4. Poziom realizacji POPW	66
3.2.5. Poziom realizacji POWER.....	77
3.2.6. Poziom realizacji RPO	89
3.3. Wspólna Polityka Rolna 2014-2020.....	101
3.3.1. Wsparcie rozwoju województwa lubelskiego ze środków Wspólnej Polityki Rolnej.	101
3.3.2. Systemy wsparcia bezpośredniego.....	104
3.3.3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.....	108
Podsumowanie.....	111
Załącznik 1. Podział obszarów tematycznych wg kategorii interwencji	113
Załącznik 2. Podział form prawnych na sześć głównych rodzajów.....	114

Spis skrótów:

ARiMR – Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa

B+R – działalność badawcza i rozwojowa

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFRROW – Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

FS – Fundusz Spójności

GUS – Główny Urząd Statystyczny

ICT/TIK – technologie informacyjno-komunikacyjne

JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

KE – Komisja Europejska

MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa

PO – Program Operacyjny

POIŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020

POIR – Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój 2014–2020

POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007–2013

POPC – Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014–2020

POPW – Program Operacyjny Polska Wschodnia

POWER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

PS – polityka spójności

PT – Pomoc Techniczna

RPO – regionalny program operacyjny

RPOWL – Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego

UE – Unia Europejska

WPR – Wspólna Polityka Rolna

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy

1. Założenia opracowania raportu

Badanie i ocena skali wsparcia oraz wpływu środków pochodzących z Funduszy Europejskich na rozwój społeczno-gospodarczy województwa lubelskiego obejmuje zarówno stronę finansową, jak i próbę rzeczowego określenia osiągniętych wskaźników realizacji. Ważnym aspektem jest także stworzenie możliwości otwartego dla społeczeństwa dostępu do zintegrowanej i możliwie pełnej informacji na temat zakresu i poziomu wykorzystania Funduszy Europejskich na terenie województwa lubelskiego w różnych przekrojach dziedzinowych i przestrzennych.

Zakres analizy

Przedmiotem oceny i analizy objęto 6 programów realizowanych w ramach Polityki Spójności 2014-2020, tj.:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ)
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (POIR)
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa (POPC)
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER)
- Program Operacyjny Polska Wschodnia (POPW)
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego (RPOWL)

oraz instrumenty wsparcia w ramach Wspólnej Polityki Rolnej 2014-2020:

- płatności bezpośrednie
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)

Analizą objęto projekty zrealizowane w ramach w/w programów wg stanu na koniec 2017 roku, a każdemu z programów przypisano odpowiadający mu kolor zgodny z wytycznymi zawartymi na stronach Portalu Funduszy Europejskich <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>.

Założenia metodologiczne do analizy

1. Ze względu na obowiązujący zróżnicowany system gromadzenia danych w poszczególnych programach, do niniejszej analizy wykorzystano dostępne bazy danych instytucji wdrażających poszczególne programy operacyjne, dane z Krajowego Systemu Informatycznego SIMIK (KSI SIMIK) dla perspektywy finansowej 2007-2013, Centralnego

Systemu Teleinformatycznego (SL2014¹) dla perspektywy finansowej 2014-2020 oraz informacji z ARiMR w zakresie danych dotyczących WPR.

2. W Raporcie zostały wyodrębnione trzy części. W pierwszej zostało przedstawione podsumowanie zakończonej perspektywy finansowej 2007-2013 (dane za okres od 01.01.2007r. do 31.12.2017r.), w drugiej części szczegółowo przedstawiono stan realizacji Polityki Spójności perspektywy finansowej 2014-2020 (dane za okres od 01.01.2014r. do 31.12.2017r.). W trzeciej części zaprezentowano poziom realizacji Wspólnej Polityki Rolnej w nowym okresie programowania.
3. Na potrzeby obliczenia wysokości środków, które trafiły do beneficjentów z terenu województwa lubelskiego z tytułu realizowanych projektów, uwzględniono projekty, których obszar realizacji został określony jako „województwo lubelskie”, a beneficjent miał siedzibę w województwie lubelskim. Pod uwagę wzięto także całkowitą wartość projektu oraz wartość dofinansowania z UE.
4. W obliczeniach nie uwzględniono pojedynczych projektów, które jako obszar realizacji mają wskazane województwo lubelskie, ale są finansowane ze środków innych województw. Pominięcie tego zjawiska wynika z faktu małej skali jego występowania i w związku z tym mało istotne znaczenia dla końcowych wyników i ocen zawartych w Raporcie.
5. W przypadku projektów partnerskich, wszystkie informacje dotyczące beneficjenta odnoszą się do partnera wiodącego, a wszystkie wartości liczbowe zostały zsumowane do poziomu partnera wiodącego.
6. W przypadku projektów mających zasięg ogólnokrajowy, ogólnowojewódzki lub ogólnopowiatowy wartość projektu przypisywana jest wyłącznie do całego kraju bądź całego województwa, lub całego powiatu, bez podziału na jednostki niższego rzędu. Stąd mogące wystąpić niezgodności przy sumowaniu wartości.
7. Przez wartość projektów realizowanych na danym terenie w określonym czasie rozumie się wartość zawartych umów na realizację projektów realizowanych na tym obszarze, niezależnie od faktycznego okresu rozpoczęcia lub zakończenia projektu.
8. Dane na temat liczby projektów wyliczono w oparciu o unikalne numery zawartych umów.
9. W opracowaniu dane w części opisowej dotyczące wartości projektów poddane są dwóch układach: wartość ogółem i wartość dofinansowania ze środków europejskich.
10. W celu uzyskania dodatkowych informacji związanych z kierunkami wydatkowania środków na potrzeby Raportu dokonano następującego pogrupowania na obszary tematyczne²:
 - Transport
 - Energia

¹ <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/raporty/>

² Podział obszarów tematycznych wg kategorii interwencji – Załącznik 1

- Środowisko
- Kultura, turystyka, rewitalizacja
- Infrastruktura społeczna
- B+R i przedsiębiorczość
- Społeczeństwo informacyjne
- Rozwój zasobów ludzkich

11. W celu uzyskania szczegółowych informacji na temat struktury beneficjentów, dokonano podziału na grupy³:

- jst
- organ władzy, administracji rządowej
- organizacja non profit
- przedsiębiorstwa
- szkoły, uczelnie, jednostki naukowe
- inne

12. Wszystkie prezentowane tabele, wykresy i mapy stanowią opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z wykazanych wcześniej źródeł.

³ Podział form prawnych na sześć głównych rodzajów – Załącznik 2.

2. Synteza wykorzystania Funduszy Europejskich w latach 2007-2013.

Wartość dofinansowania z UE wszystkich analizowanych projektów zrealizowanych w ramach programów Polityki Spójności, wdrażanych w perspektywie finansowej 2007-2013 w województwie lubelskim osiągnęła kwotę 15,8 mld zł.

W strukturze zrealizowanych przedsięwzięć i projektów, pod względem wartości dofinansowania z UE, dominowały projekty w ramach programów RPO WL i POIiŚ, które stanowiły odpowiednio 32% i 27% dofinansowania wszystkich projektów zrealizowanych w województwie lubelskim. Kolejne miejsca pod tym względem zajmowały programy: PO RPW - 18% i POKL - 16% (Tab. 1.).

Tabela 1. Zestawienie wykorzystania Funduszy Europejskich wg. programów w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 na terenie województwa lubelskiego.

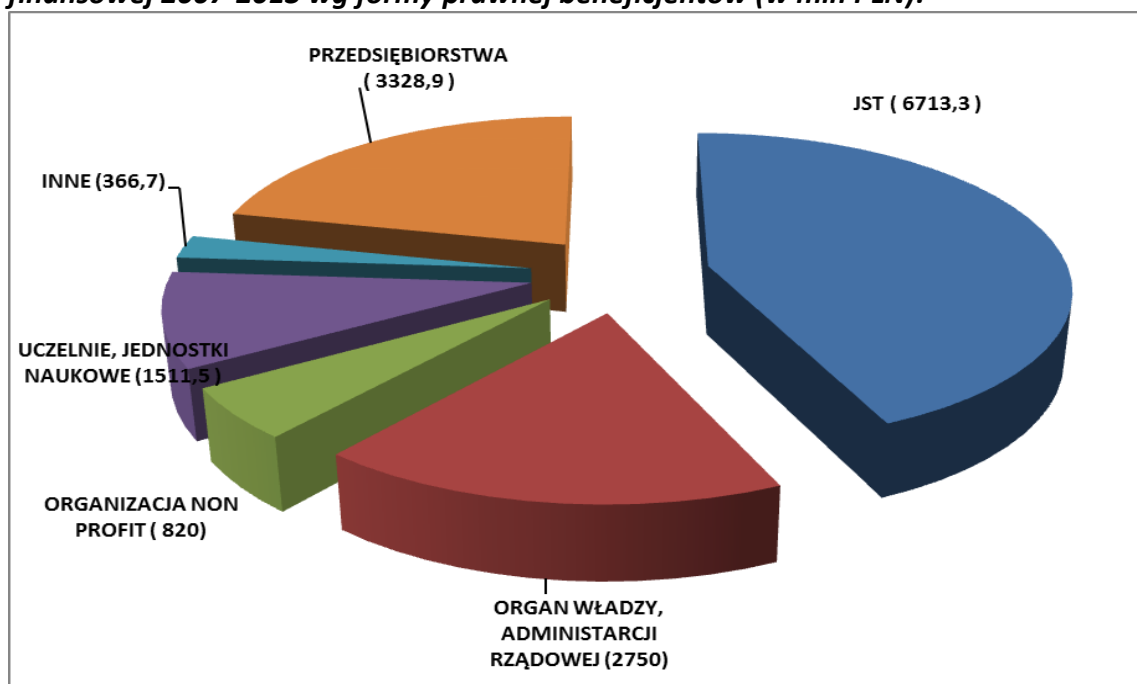
Nazwa Programu	Liczba zrealizowanych projektów	Wartość całkowita zrealizowanych projektów (mln PLN)	Wartość dofinansowania z UE[1] (mln PLN)	Udział dofinansowania projektów poszczególnych programów w programach ogółem (%)
PO KL	3622	2942,6	2480,2	16%
PO IiŚ	200	6970,2	4282,3	27%
PO IG	499	1926,1	978,6	6%
PO RPW	88	4177,1	2875,9	18%
RPO WL	3127	8991,9	5017,1	32%
PL-BY-UA	38	227,0	203,0	1%
Razem	7 574	25234,9	15837,0	100%

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych z KSI SIMIK, wg stanu na 31.12.2017r.

Największymi beneficjentami środków przyznanych w ramach perspektywy finansowej 2007 – 2013 były jednostki samorządu terytorialnego (JST), które pozyskały ponad 6,7 mld zł, co stanowi 43% wartości dofinansowania w ramach analizowanych Programów Operacyjnych. Ponadto do głównych beneficjentów programów należały przedsiębiorstwa oraz organy władzy i administracji rządowej⁴ (Wykres 1).

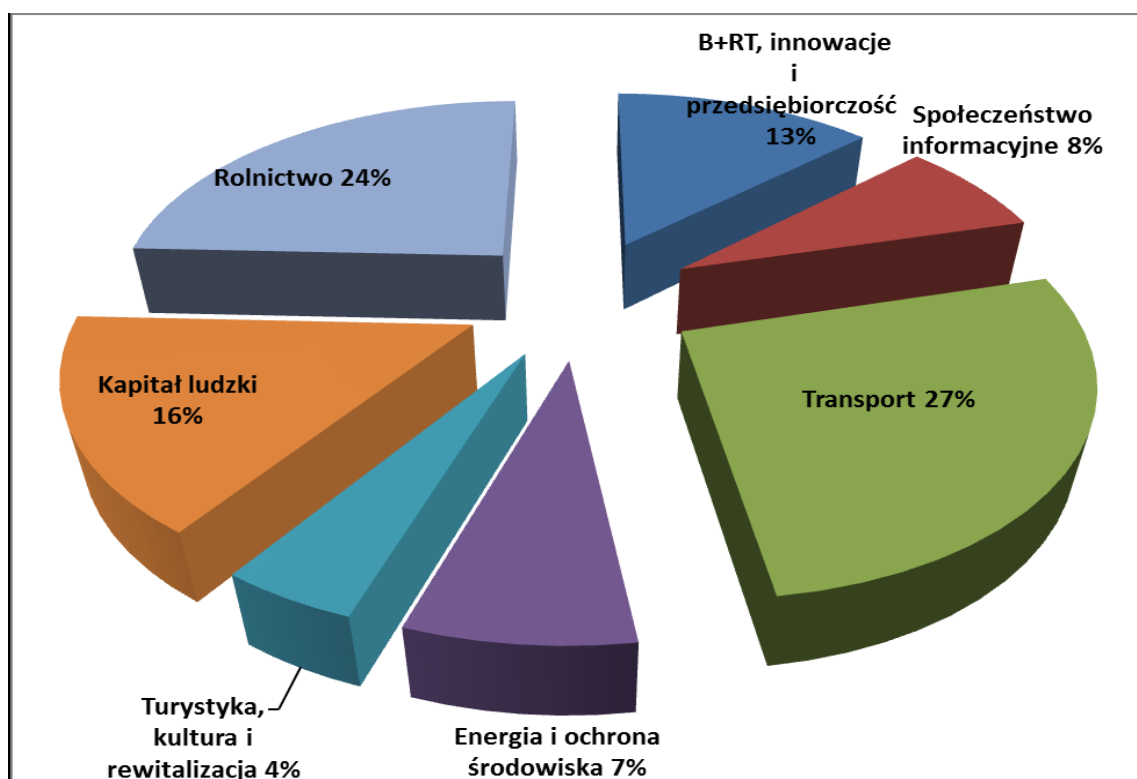
⁴ „organ władzy, administracji rządowej” – w skład której wchodzi: organ kontroli państwowej i ochrony prawa; organ władzy, administracji rządowej; państwowa jednostka organizacyjna; państwowa osoba prawna; sąd i trybunał .

Wykres 1. Wartość uzyskanego dofinansowanie z UE w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 wg formy prawnej beneficjentów (w mln PLN).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych z KSI SIMIK, wg stanu na 31.12.2017r.

Wykres 2. Udział poszczególnych obszarów tematycznych w ogólnej wartości dofinansowania projektów w ramach perspektywy finansowej 2007-2013.

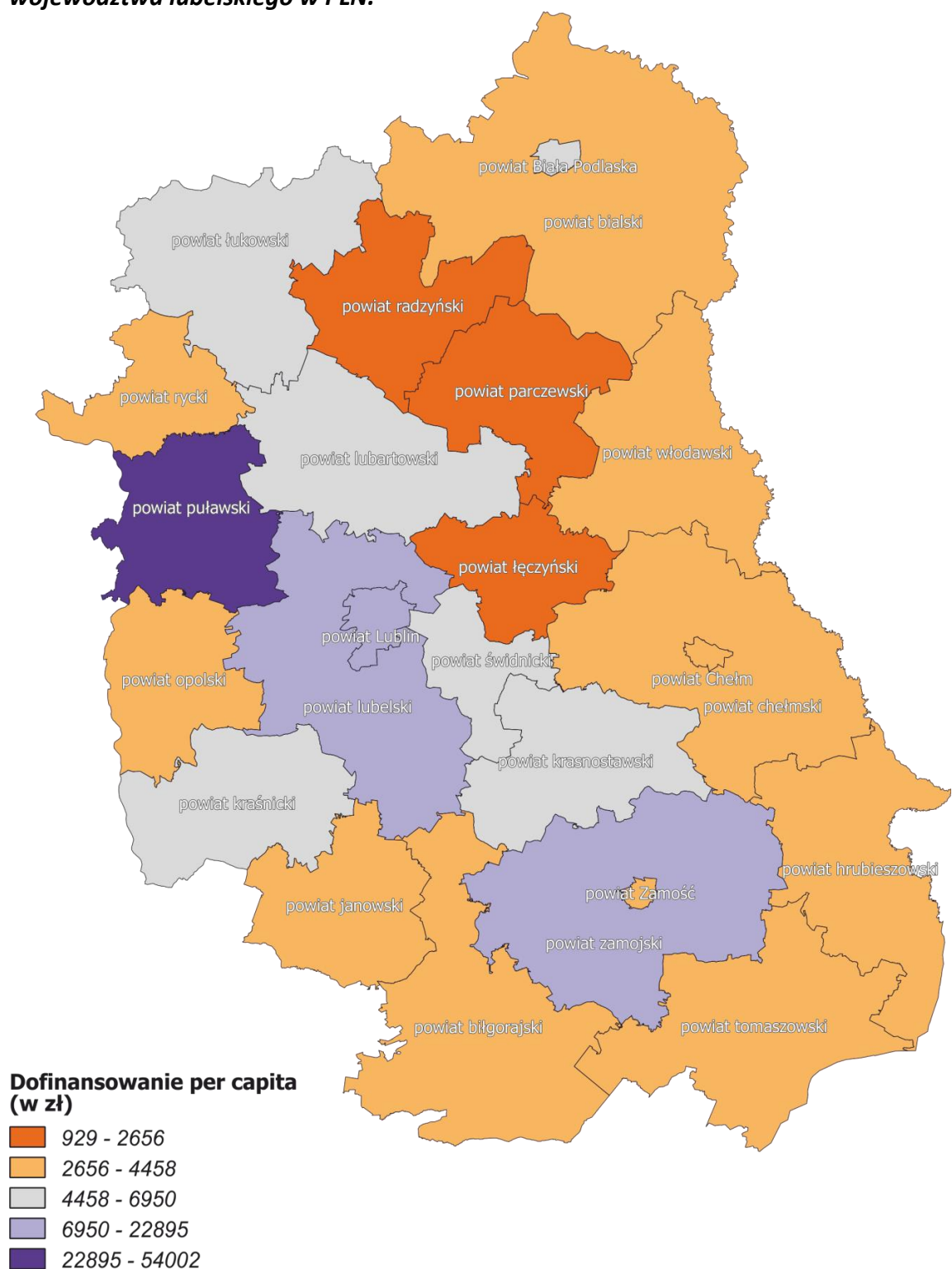
Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych z KSI SIMIK, wg stanu na 31.12.2017 r.

Analizując wartość dofinansowania projektów z uwzględnieniem podziału na obszary tematyczne największy udział projektów tym zakresie zanotowano w dziedzinie Transportu, gdzie wartość ta stanowiła 27% wszystkich projektów realizowanych w regionie, następnie z zakresu Rolnictwa - 24% oraz inwestycje w obszarze Kapitał Ludzki - 16% (Wykres 2).

1.1. Wdrażanie programów w powiatach i gminach województwa lubelskiego

W ujęciu terytorialnym, największy udział zrealizowanych projektów odnotowano na terenie miasta Lublina oraz powiatów: lubelskiego i puławskiego. Dotyczyło to zarówno wartości bezwzględnych, jak i wartości w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Sytuacja ta w znacznej mierze wynika z koncentracji w tych ośrodkach podmiotów i instytucji pełniących ponadlokalne funkcje gospodarcze i badawczo-rozwojowe, a także z realizacji na terenie tych jednostek dużych inwestycji infrastrukturalnych finansowanych z programów krajowych (np. drogi krajowe, inwestycje w rozwój uczelni). Pod względem wartości dofinansowania w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwyższą wartość odnotowano na terenie powiatu puławskiego (54 tys. zł), powiatu lubelskiego (22,9 tys. zł) i m. Lublin (11,5 tys. zł). Średnia wartość dofinansowania na 1 mieszkańca dla województwa wynosiła ponad 7,4 tys. zł. (Wykres 1).

Mapa 1. Wartość dofinansowania projektów na 1 mieszkańca zrealizowanych z programów UE w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 na terenie powiatów województwa lubelskiego w PLN.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych z KSI SIMIK, wg stanu na 31.12.2017r.

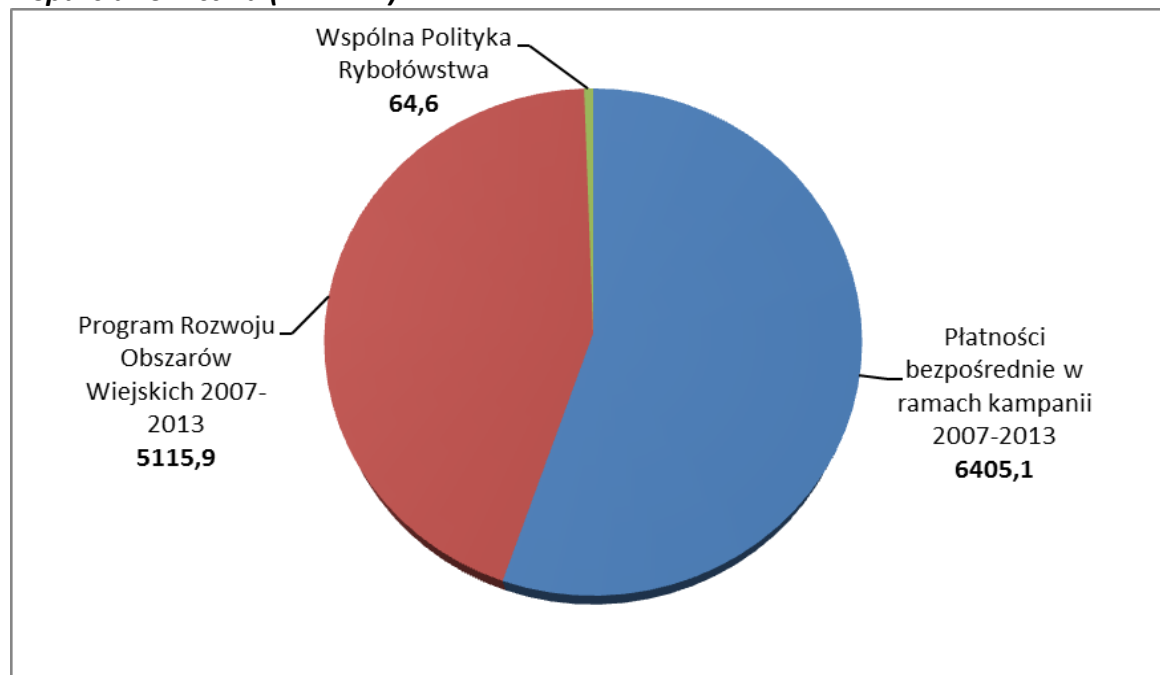
Pod względem wartości dofinansowania przypadającej na 1 mieszkańca w układzie gmin województwa lubelskiego zanotowano duże zróżnicowanie. Największe dofinansowanie w przeliczeniu na 1 mieszkańca miało miejsce na terenie gminy Łaziska – 36,8 tys. zł, gminy wiejskiej Kraśnik – 23,3 tys. zł oraz gminy Firlej – 20,4 tys. zł, natomiast najmniejsze dofinansowanie wystąpiło na terenie gmin: Wierzbica – 459 zł, Wojsławice 451 zł i Horodło – 253 zł.

1.2. Wspólna Polityka Rolna

W ramach Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2007-2013 wyróżniono 3 główne kierunki wsparcia:

- Płatności bezpośrednie;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
- Wspólna Polityka Rybołówstwa

Wykres 3. Wartość uzyskanego dofinansowania z UE w ramach głównych kierunków wsparcia rolnictwa (mln PLN)

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych GUS

Najbardziej powszechnym instrumentem wsparcia obszarów wiejskich są dopłaty w systemie wsparcia bezpośredniego, nazywane często płatnościami bezpośrednimi. Po wejściu Polski do UE w ramach Wspólnej Polityki Rolnej około 1,4 mln polskich rolników zostało objętych tym systemem wsparcia dochodów rolniczych. W Polsce płatności bezpośrednie do gruntów rolnych w latach 2007–2013 składały się z:

- jednolitej płatności obszarowej (JPO),
- płatności uzupełniającej (UPO)

Łączna kwota zrealizowanych płatności w ramach płatności bezpośrednich w województwie lubelskim za lata 2007-2013 wyniosła 8,7 mld zł, z czego 6,4 mld zł ze środków UE, co na tle innych województw stawia województwo lubelskie na wysokiej 3 pozycji. Natomiast kwota zrealizowanych płatności w ramach jednolitych płatności obszarowych wyniosła 5,3 mld zł, co stanowiło 9,6% ogólnej kwoty zrealizowanych płatności.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, finansowany w ramach II filara Wspólnej Polityki Rolnej jest największym programem pomocowym dla sektora rolno-spożywczego w historii Polski. Pomoc finansowa w ramach Programu udzielana była między innymi: rolnikom, przedsiębiorcom i lokalnym samorządom oraz właścicielom lasów przeznaczana była na budowę nowoczesnego, konkurencyjnego sektora rolno-spożywczego i leśnictwa, prowadzenie działalności rolniczej zgodnej z ochroną środowiska naturalnego, na rozwój kultury i zachowanie tradycji na wsi oraz działania na rzecz podniesienia jakości życia mieszkańców wsi i ich aktywizacji gospodarczej. W województwie lubelskim w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (wg stanu na koniec 2015 roku), zrealizowane projekty zostały dofinansowane środkami z UE w kwocie 5,1 mld zł.

W ramach Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich” (PO RYBY) według stanu na koniec 2016r., w województwie lubelskim zrealizowano projekty o łącznej wartości dofinansowania z UE 64,6 mln zł. W ramach Programu wspierano między innymi przedsięwzięcia mające na celu stworzenia nowoczesnego i konkurencyjnego sektora rybackiego w Polsce, a także aktywizacja lokalnych społeczności (Wykres 3).

3. Stan wdrażania programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020

3.1. Środki unijne w okresie programowania 2014–2020 na poziomie Polski

Całkowity planowany budżet Unii Europejskiej na lata 2014–2020 pochodzący ze składek państw członkowskich wynosi 454,5 mld euro. Podział tej kwoty pomiędzy państwa członkowskie determinował wielkość wkładu własnego, w zależności od poziomu rozwoju danego obszaru. Łącznie do kwoty alokacji unijnej należy doliczyć środki własne beneficjentów w wysokości 183,7 mld euro, co daje w sumie 638,2 mld euro.

Polska jest beneficjentem największej puli środków unijnych – 86,1 mld euro, tj. 18,9% wszystkich funduszy europejskich. Warunkiem uzyskania tych środków jest zagwarantowanie przez nasz kraj wkładu własnego w minimalnej wysokości 18,8 mld euro. Zatem sumaryczna kwota środków do wydania w perspektywie 2014–2020 osiąga co najmniej 104,9 mld euro.

Poziom dofinansowania środkami własnymi wyniósł zatem w skali Polski 17,9%, natomiast w przypadku całej Unii Europejskiej 28,8%.

Udział środków własnych w poszczególnych krajach jest zróżnicowany z uwagi na poziom rozwoju gospodarczego, stąd najwyższy odsetek tych środków odnotowany został w Luksemburgu (69,3%), Finlandii (55,4%), Belgii (55,1%). Z drugiej strony najniższe dofinansowanie własne wymagane było w przypadku Chorwacji (15,3%), Rumunii (15,4%), Węgier (15,6%).

W przeliczeniu na mieszkańca alokacja środków unijnych wyniosła dla Polski 2 265 euro, co daje 9 pozycję na liście krajów członkowskich. Najwyższe środki przypadające na 1 mieszkańca zyskały państwa nadbałtyckie: Estonia – 3 389 euro, Litwa – 2 849 euro i Łotwa – 2 815 euro oraz Słowacja – 2 833 euro. Na drugim krańcu znalazły się kraje Beneluxu: Niderlandy – 112 euro, Belgia – 242 euro i Luksemburg – 255 euro. Średnia alokacja środków unijnych na mieszkańca dla UE28 wyniosła 1 257 euro. Budżet Unii Europejskiej spoczywa na sześciu głównych funduszach. Największe kwoty zaangażowano z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 43,2% wszystkich środków, przed Europejskim Funduszem Rolnym na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – 21,9%, Europejskim Funduszem Społecznym – 18,3%, Funduszem Spójności – 13,9%, Inicjatywą na rzecz zatrudnienia osób młodych (YEI) – 1,4% i Europejskim Funduszem Morskim i Rybackim – 1,3%. Poszczególne fundusze w różnym stopniu wspierane są ze środków krajowych poszczególnych państw, stąd rozkład wartości ogółem nieco różni się od struktury wartości samych funduszy.

Środki pozyskane przez Polskę mają nieco inną strukturę – dominujący jest, podobnie jak w przypadku całej Unii Europejskiej, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – 45,3%, ale już na drugim miejscu znajduje się Fundusz Spójności – 26,0%. Wynika to z faktu wciąż niższego w stosunku do krajów zachodnich poziomu rozwoju infrastruktury, pomimo dużych środków zaangażowanych w latach poprzednich i odczuwalnych zmian na lepsze.

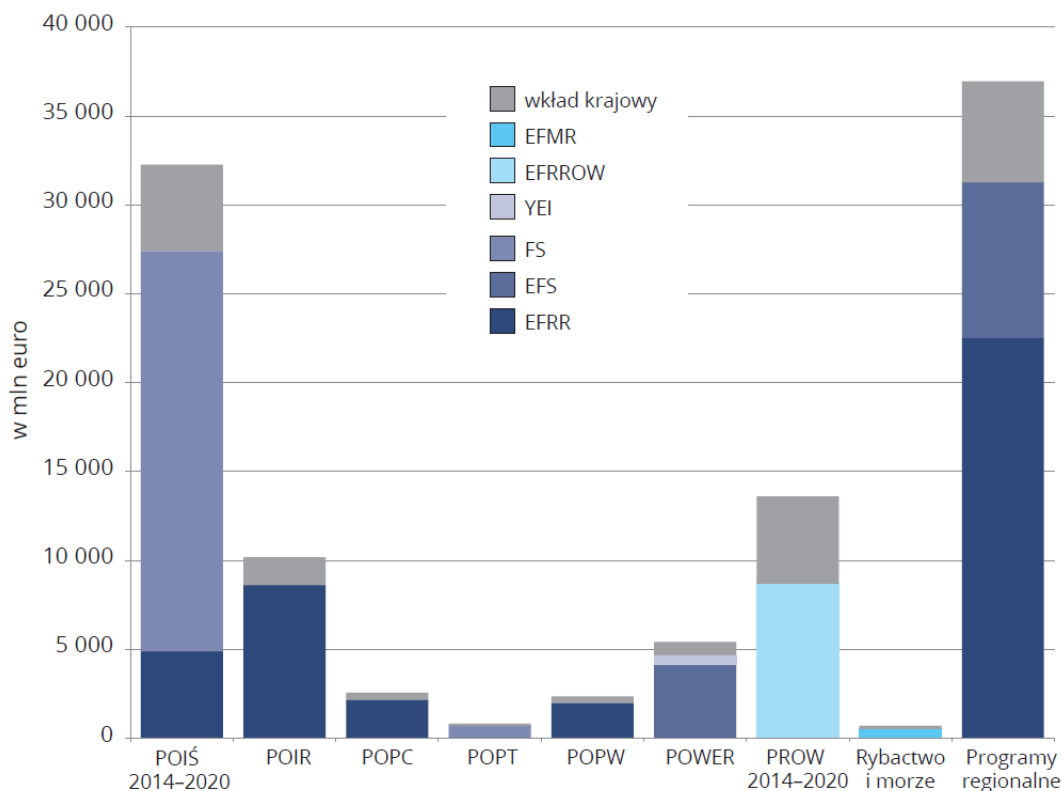
Trzecim pod względem wielkości jest Europejski Fundusz Społeczny, z którego pochodzi 14,5% środków unijnych przeznaczonych dla naszego kraju, a dalej Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – 13,0% Europejski Fundusz Morski i Rybacki – 0,7% i Inicjatywa na rzecz zatrudnienia osób młodych – 0,5%. Środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności przeznaczone są na realizację zadań polityki spójności, ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich realizowana jest wspólna polityka rolna, natomiast z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego – wspólna polityka rybołówstwa. Wszystkie powyższe fundusze tworzą europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne (EFSI).

W Polsce środki unijne podzielone zostały na poszczególne programy operacyjne. W ujęciu globalnym największe środki, stanowiące 36,3% całej alokacji, skierowane zostały na wsparcie regionalnych programów operacyjnych. Kolejnym pod względem wielkości zaangażowania funduszy unijnych jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (31,8% całości środków).

Trzy spośród dziewięciu programów lub grup programów w przypadku RPO są dwufunduszowe, tj.:

- PO Infrastruktura i Środowisko finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności,
- PO Wiedza Edukacja Rozwój finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego i Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych (YEI),
- Regionalne programy operacyjne finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego (Wykres 4).

Wykres 4. Programy operacyjne perspektywy 2014–2020 wg źródeł finansowania.

Źródło: Opracowanie własne DPR UMWL.

Środki przeznaczone na realizację regionalnych programów operacyjnych podzielone zostały na poszczególne województwa przy zastosowaniu tzw. „metody berlińskiej”. Jest to metoda wyrównawcza, ukierunkowana na zmniejszanie różnic pomiędzy regionami. Opiera się na wyznaczeniu iloczynu liczby ludności oraz „niedoboru dobrobytu” (tzw. prosperity gap) będącego różnicą pomiędzy średnim PKB na mieszkańca w pps dla UE27 a średnim poziomem PKB przypadającym na 1 mieszkańca w pps dla danego subregionu.

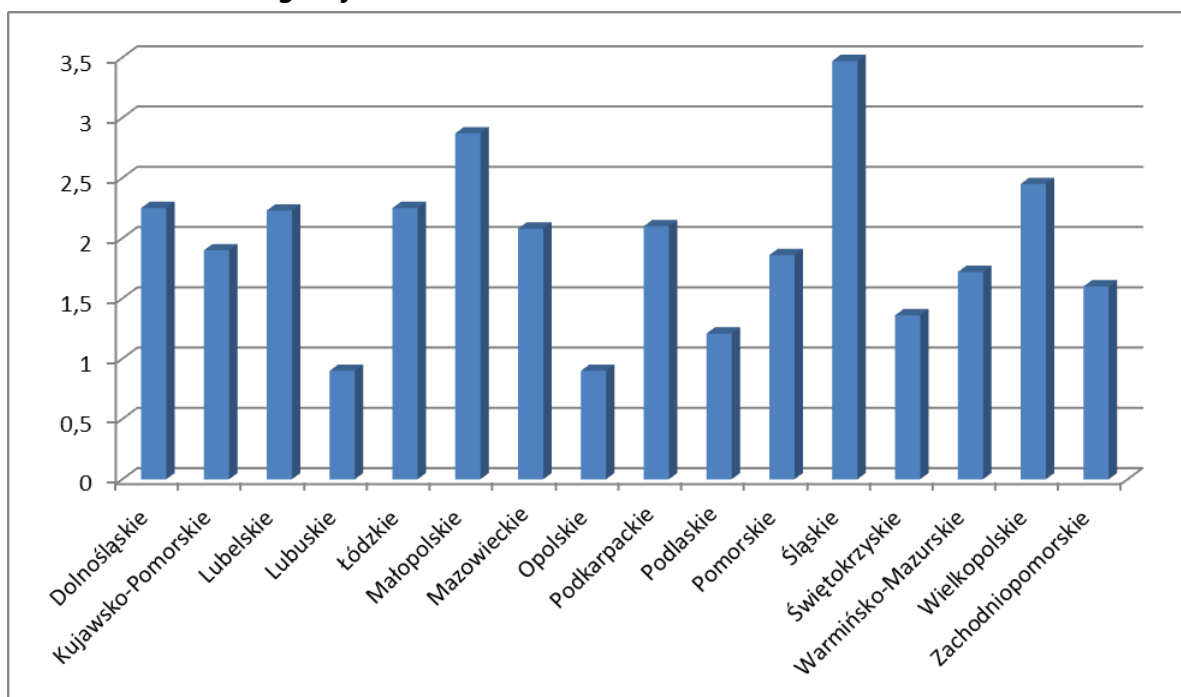
W kolejnym kroku następuje podział środków będących do dyspozycji proporcjonalnie do wyznaczonych wielkości. Poza tym w metodzie berlińskiej bierze się pod uwagę dodatkową premię za bezrobocie, wyliczaną jako różnica pomiędzy potencjalną liczbą bezrobotnych w subregionach opartą na średniej stopie bezrobocia z tych regionów UE27, w których średnie

PKB na mieszkańca w pps było mniejsze od 75% PKB dla UE27 (w tych samych jednostkach), a rzeczywistym bezrobociem.

Podział środków unijnych wg funduszy jest identyczny we wszystkich województwach, tzn. środki z EFRR stanowią 71,9%, a środki z EFS – 28,1% przyznanych środków unijnych. Podobnie wielkość minimalnego wkładu własnego we wszystkich województwach, oprócz mazowieckiego, stanowi 15% wartości ogółem (w mazowieckim 20%).

Na tym tle Lubelskie z 1 603,4 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 627,5 mln euro z Europejskiego Funduszu Społecznego i 743,7 mln euro minimalnego wkładu własnego zajęło piąte – po województwie śląskim, małopolskim, wielkopolskim oraz dolnośląskim i łódzkim, które miały po tyle samo przyznanych środków – miejsce w kraju (ogółem EFRR + EFS = 2 230 958 174 mld euro) (Wykres 5).

Wykres 5. Środki finansowe na realizację regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 wg województw w mln euro.

Źródło: Opracowanie własne DPR UMWL.

W przeliczeniu wartości alokacji na mieszkańca Lubelskie z kwotą 1045,7 euro znajduje się w czołówce w kraju wśród województw polski wschodniej. Najwyższe poziomy tego parametru osiągnęły właśnie województwa Polski Wschodniej, charakteryzujące się jednocześnie najniższymi wartościami wskaźników cząstkowych branż pod uwagę przy podziale alokacji metodą berlińską.

3.2. Poziom realizacji projektów z Polityki Spójności

2014-2020 w województwie lubelskim

W ramach Polityki Spójności 2014-2020 w Polsce (wg stanu na 31 grudnia 2017 roku) jest 30,4 tys. projektów realizowanych lub oczekujących na realizację, których łączna wartości stanowi blisko 276,5 mld zł, a wartości dofinansowania z UE jest na poziomie 170,6 mld zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi natomiast 4,4 tys. zł.

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku, z programów Polityki Spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w województwie lubelskim realizowane są 2 358 projekty, których wartość ogółem wynosi 15,4 mld zł, zaś wartość dofinansowania UE osiągnęła kwotę 10,3 mld zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi natomiast 4,8 tys. zł (Tabela 2).

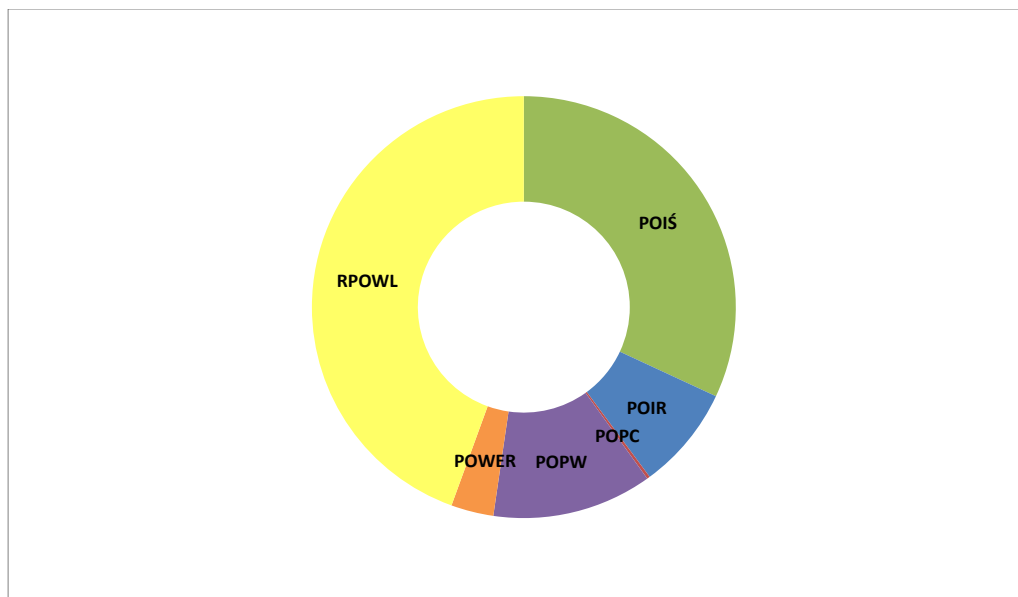
Tabela 2. Wartość dofinansowania projektów wg. programów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 zrealizowanych na terenie województwa lubelskiego ogółem (w mln PLN) i na 1 mieszkańca (w PLN).

Program Operacyjny	Liczba projektów	Wartość całkowita (mln zł)	Wartość dofinansowania z UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Udział dofinansowania projektów poszczególnych programów w programach ogółem (%)
POIŚ	81	5314,7	3284,5	1 539,62	31,9%
POIR	147	1382,5	816,2	382,59	7,9%
POPC	10	39,9	23,3	10,92	0,2%
POPW	143	1849,7	1254,3	587,97	12,2%
POWER	188	370,6	333,3	156,25	3,2%
RPOWL	1 789	6422,3	4571,7	2 142,95	44,5%
suma	2 358	15 379,6	10 283,4	4 820,31	100,0%

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

W strukturze realizowanych przedsięwzięć i projektów, pod względem liczbowym zdecydowanie dominuje RPOWL z liczbą 1 789 podpisanych umów, co stanowi 76% wszystkich projektów realizowanych do tej pory w województwie lubelskim. Pod względem wartościowym największy udział projektów zanotowano z programów RPOWL i POIŚ, a udział dofinansowania z tych programów stanowi odpowiednio 44,5% i 31,9% programów ogółem (Wykres 6).

Wykres 6. Udział wartości dofinansowania UE projektów poszczególnych programów operacyjnych w programach ogółem (%).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku, z programów Polityki Spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w Polsce realizowanych jest 30,4 tys. projektów, a województwo lubelskie zajęło pod tym względem 6 pozycję w kraju z liczbą 2,4 tys. projektów. Większą liczbę projektów odnotowano tylko w województwach: śląskim, mazowieckim, dolnośląskim, małopolskim i podkarpackim (Wykres 7). Taką samą lokatę region uzyskał pod względem wartości dofinansowania z UE, która wyniosła 10,3 mld zł. Udział wartości dofinansowania UE w województwie w wartości dofinansowania w kraju wyniósł natomiast 6%.

Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła w kraju 4,4 tys. zł/os., a w województwie lubelskim była zdecydowanie wyższa i opiewała na 4,8 tys. zł/os. Pozwoliło to na uplasowanie regionu na 2 pozycji w Polsce, za województwem warmińsko-mazurskim.(Tabela 3).

Tabela 3. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita, wartość dofinansowania UE oraz wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca projektów w ramach Polityki Spójności 2014-2020 (wg województw).

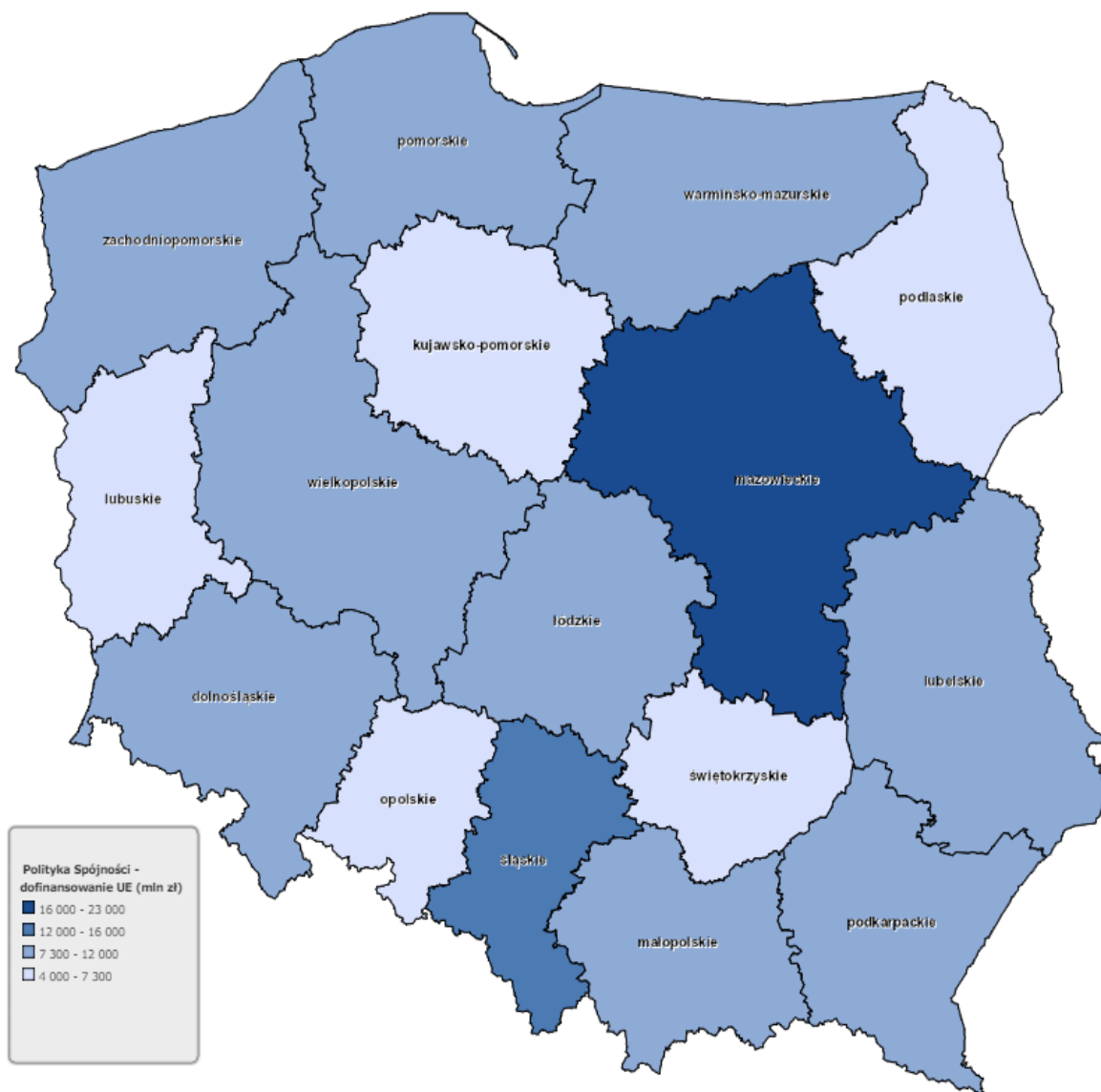
Województwo	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba ⁵ projektów
DOLNOŚLĄSKIE	19234,4	11374,3	3 917,16	2 637
KUJAWSKO-POMORSKIE	11320,9	7293,5	3 499,89	1 260
LUBELSKIE	15379,6	10283,4	4 820,31	2 358
LUBUSKIE	6916,5	4350,8	4 276,48	740
ŁÓDZKIE	14523,6	9162,0	3 686,42	1 935
MAŁOPOLSKIE	19982,6	11988,9	3 544,64	2 517
MAZOWIECKIE	41796,5	22603,3	4 212,39	2 742
OPOLSKIE	6481,2	4083,2	4 111,79	841
PODKARPACKIE	13969,8	8777,7	4 125,54	2 423
PODLASKIE	7994,0	5314,7	4 478,86	960
POMORSKIE	15438,6	9988,7	4 313,62	1 854
ŚLĄSKIE	24276,4	14345,5	3 146,52	2 752
ŚWIĘTOKRZYSKIE	7740,3	4666,3	3 724,37	1 232
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	13374,5	8346,4	5 810,75	1 814
WIELKOPOLSKIE	19192,6	11344,5	3 258,39	2 340
ZACHODNIOPOMORSKIE	13018,9	8207,7	4 804,93	1 238
KILKA WOJEWÓDZTW	25826,3	18475,0	x	1 527
POLSKA	276466,6	170605,6	4 439,04	30 438

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Średnia wartość projektu dla Polski (wg stanu na 31.12.2017r.) wyniosła 9,1 mln zł, zaś dla województwa lubelskiego 6,5 mln zł, co uplasowało region na 14 miejscu (niższe wartości odnotowały województwa: świętokrzyskie i podkarpackie). Pod względem średniej wartości dofinansowania z UE, przypadającej na 1 projekt województwo lubelskie zajęło natomiast 13 pozycję z kwotą 4,4 mln zł, wyprzedzając województwa: dolnośląskie, świętokrzyskie i podkarpackie.

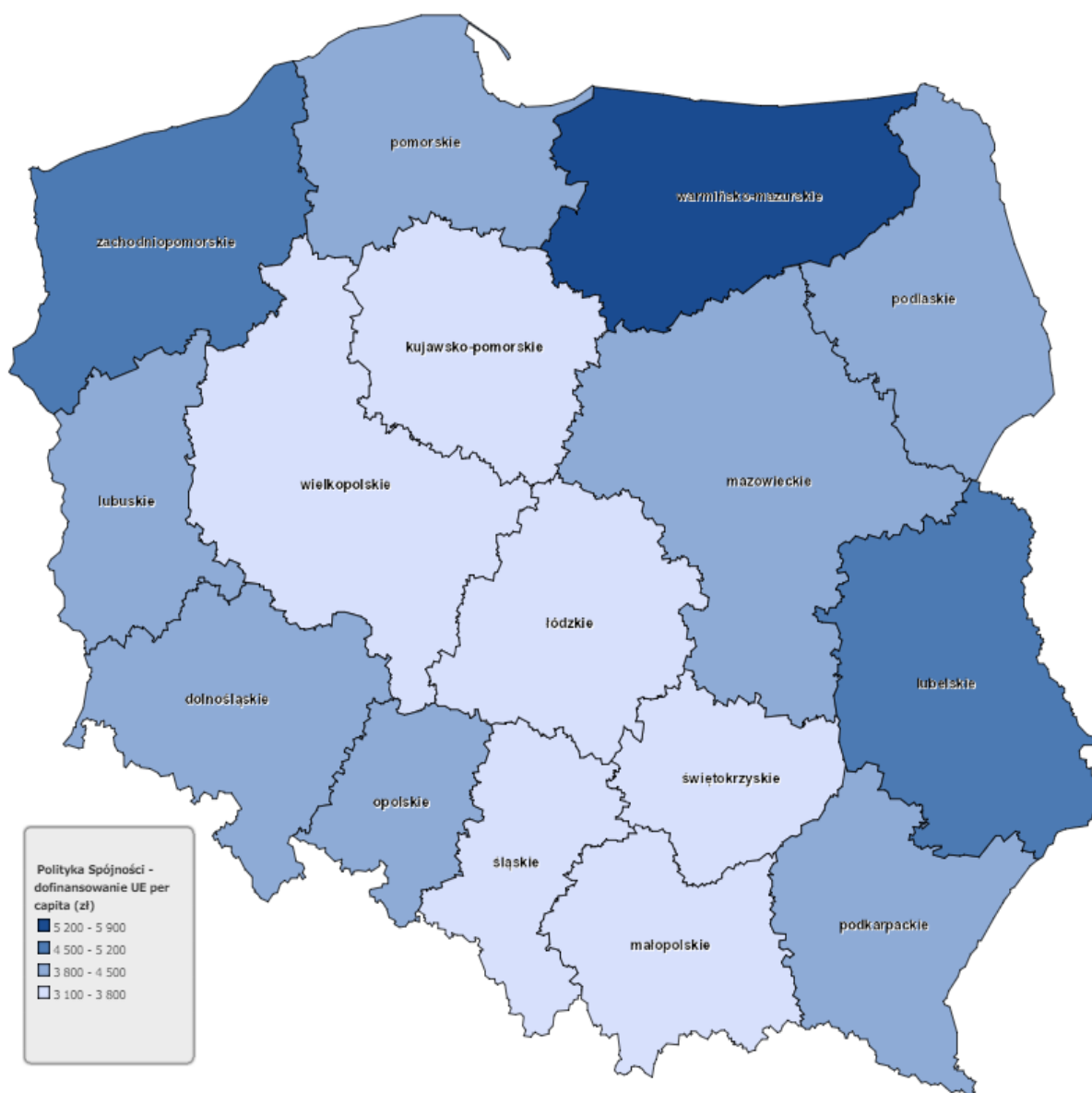
⁵ Liczba projektów dla kategorii „Lubelskie” zawiera sumę wszystkich projektów realizowanych na terenie województwa bez duplikatów .

Mapa 2. Wartość dofinansowania ogółem projektów z programów UE w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 Polityki Spójności realizowanych w województwach w mln zł.

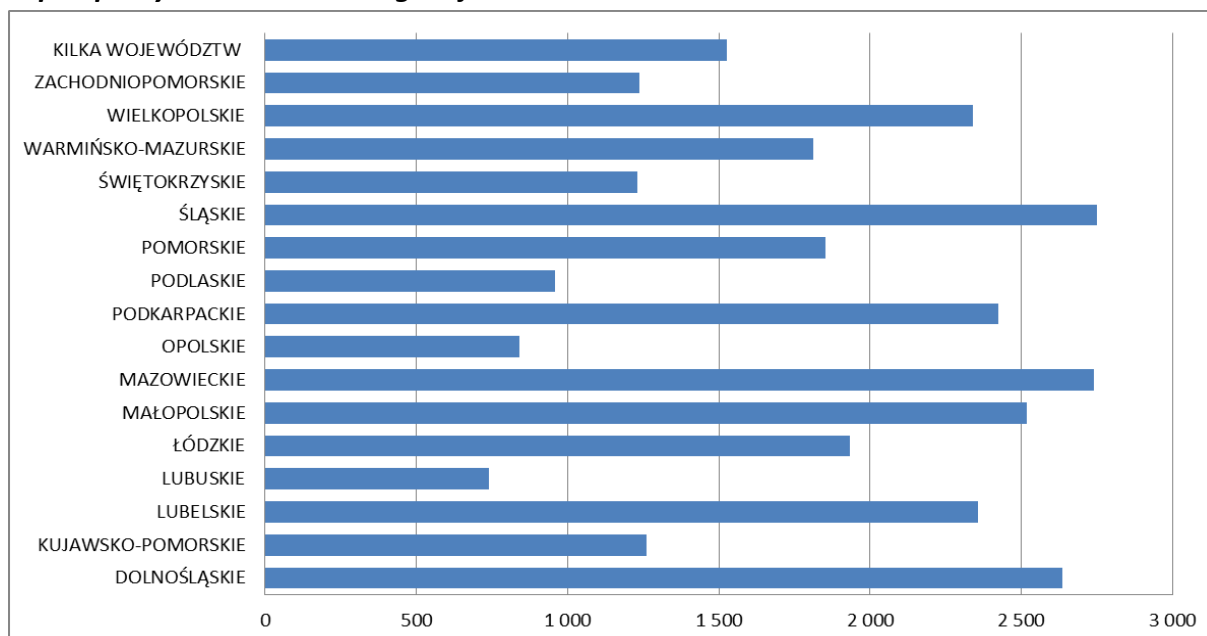
Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Mapa 3. Wartość dofinansowania ogółem na 1 mieszkańca projektów z programów UE w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 Polityki Spójności realizowanych w województwach w mln zł.

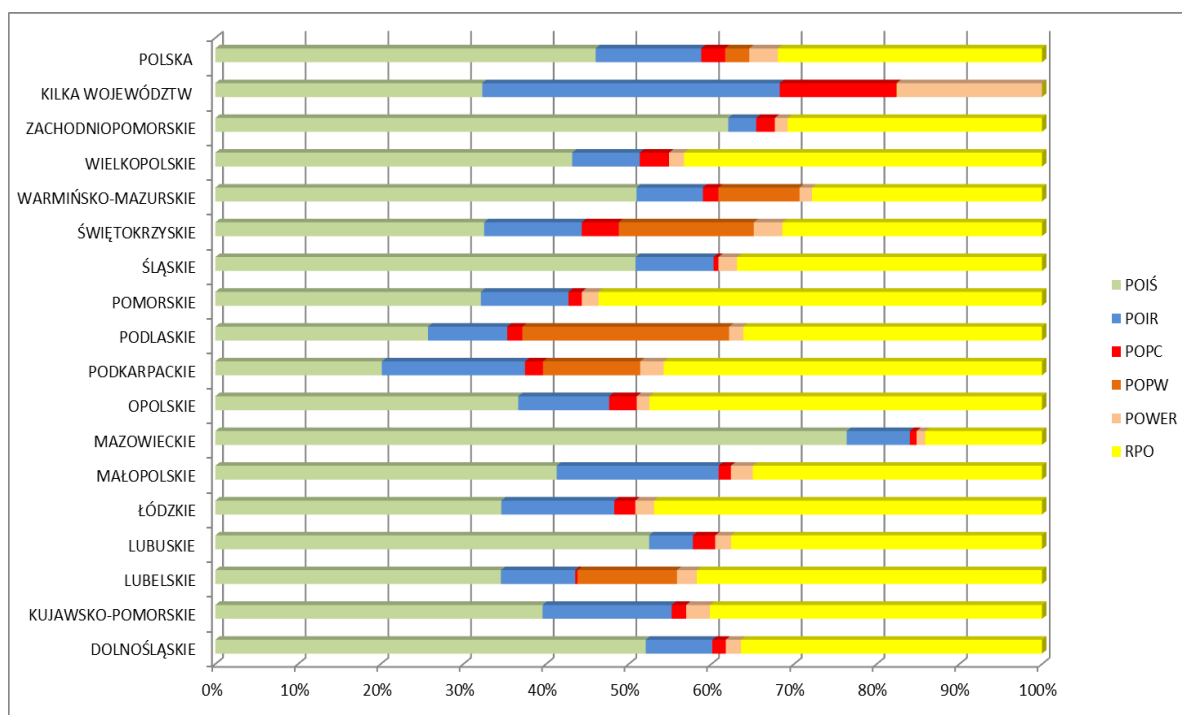
Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Wykres 7. Liczba projektów realizowanych w ramach wszystkich programów w perspektywie 2014-2020 wg województw .

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Wykres 8. Struktura wartości ogółem projektów realizowanych na terenie województw wg programów operacyjnych.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Struktura wartości projektów realizowanych wg poszczególnych programów w województwie lubelskim nie odbiega znacząco od wielkości ogólnopolskich. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego (42%) ma największy udział przed Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko (35%) i Programem Operacyjnym Polska Wschodnia (12%) oraz Programem Operacyjnym Innowacja i Rozwój (9%). Należy zauważyć, iż udział Programu Operacyjnego Polska Wschodnia w wartości ogółem stawia Lubelskie na drugim miejscu wśród województw Polski Wschodniej, po województwie podlaskim (Wykres 8).

Według stanu na 31.12.2017r. projekty z Polityki Spójności 2014-2020 realizowane są na terenie wszystkich powiatów województwa lubelskiego. Zarówno pod względem liczbowym (21% wszystkich projektów w regionie), jak i wartościowym (dotyczy to zarówno wartości bezwzględnych, jak i wartości w przeliczeniu na 1 mieszkańca) dominujący jest udział Miasta Lublin. Sytuacja ta wynika w znacznej mierze z koncentracji podmiotów i instytucji pełniących funkcje gospodarcze i badawczo-rozwojowe, a także realizacji na terenie miasta dużych inwestycji infrastrukturalnych finansowanych z programów krajowych. W ogólnej liczbie projektów ze wszystkich programów operacyjnych dużą liczbę stanowią także projekty realizowane na terenach kilku powiatów (370 projektów) (Tabela 4).

Tabela 4. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita, wartość dofinansowania UE oraz wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca projektów w ramach Polityki Spójności 2014-2020 (wg powiatów).

Powiat	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów
Miasto Biała Podlaska	137,1	84,6	1 476,16	70
Miasto Chełm	358,7	274,5	4 307,63	89
Miasto Lublin	3628,6	2393,5	7 029,93	496
Miasto Zamość	395,8	286,4	4 429,87	93
białski	310,8	213,7	1 900,97	165
biłgorajski	296,0	192,8	1 885,44	89
chełmski	162,9	116,2	1 469,14	120
hrubieszowski	62,7	51,0	782,20	73
janowski	100,7	76,7	1 646,13	60
krasnostawski	247,6	167,6	2 581,49	95
kraśnicki	413,3	260,6	2 684,91	126
lubartowski	548,1	382,4	4 280,87	143
lubelski	2154,5	1348,0	8 854,01	208
łęczyński	268,5	184,2	3 208,27	105
łukowski	236,8	150,7	1 391,69	110
opolski	187,5	125,3	2 068,50	77
parczewski	293,4	215,7	6 085,07	84

Powiat	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów
puławski	1114,2	747,3	6 514,41	137
radzyński	218,1	146,2	2 436,60	70
rycki	1052,0	692,3	12 144,47	79
świdnicki	362,9	259,1	3 573,83	123
tomaszowski	194,6	127,7	1 500,62	100
włodawski	124,3	93,2	2 383,64	99
zamojski	284,3	214,6	1 988,60	106
kilka powiatów	2226,1	1479,1	x	370
LUBELSKIE	15379,6	10283,4	4 820,31	2 358

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

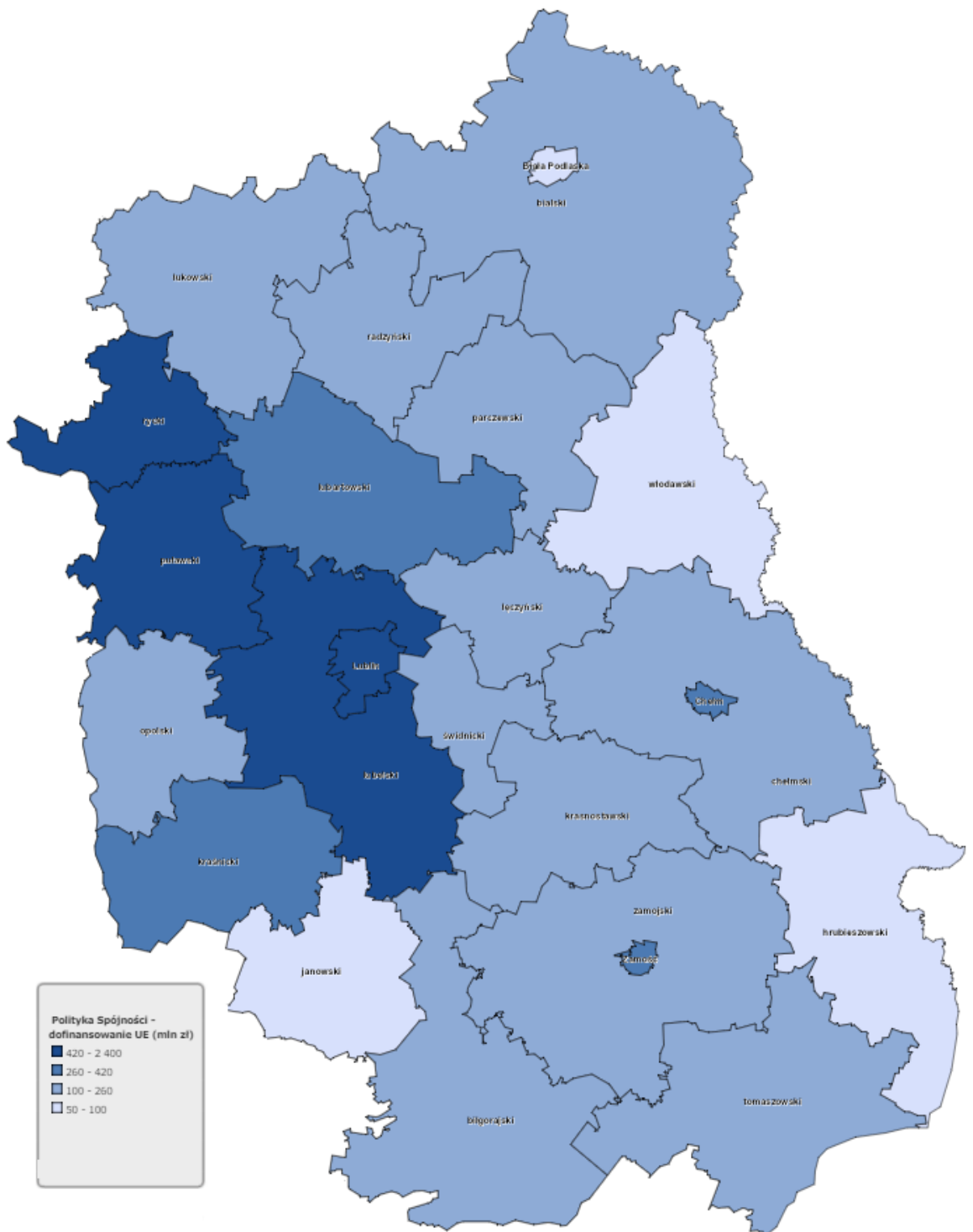
W analizowanym okresie najwięcej projektów realizowanych jest w Mieście Lublin (496), a w dalszej kolejności w powiecie lubelskim (208), bialskim (165), lubartowskim (143) i puławskim (137), (Tabela 9). Średnia liczba projektów przypadających na 1 powiat wynosi 98, a wartości powyżej średniej odnotowano w 13 powiatach.

Średnia wartość projektu realizowanego z Polityki Spójności w województwie lubelskim wynosi 6,5 mln zł, zaś średnia wartość dofinansowania UE przypadająca na 1 projekt to 4,4 mln zł, przy czym wartości powyżej średniej odnotowano tylko w 4 powiatach: ryckim, lubelskim, puławskim i Mieście Lublin.

Największe dofinansowanie UE w ramach Polityki Spójności wśród powiatów otrzymało jak do tej pory Miasto Lublin w kwocie 2,4 mld zł, a w dalszej kolejności projekty realizowane na terenie kilku powiatów (1,5 mld zł) oraz powiaty: lubelski (1,3 mld zł) i rycki (0,7 mld zł). Najmniejsze dofinansowanie otrzymały natomiast powiaty: włodawski (93,2 mln zł), Miasto Biała Podlaska (84,6 mln zł) oraz hrubieszowski (51 mln zł) (Mapa 4).

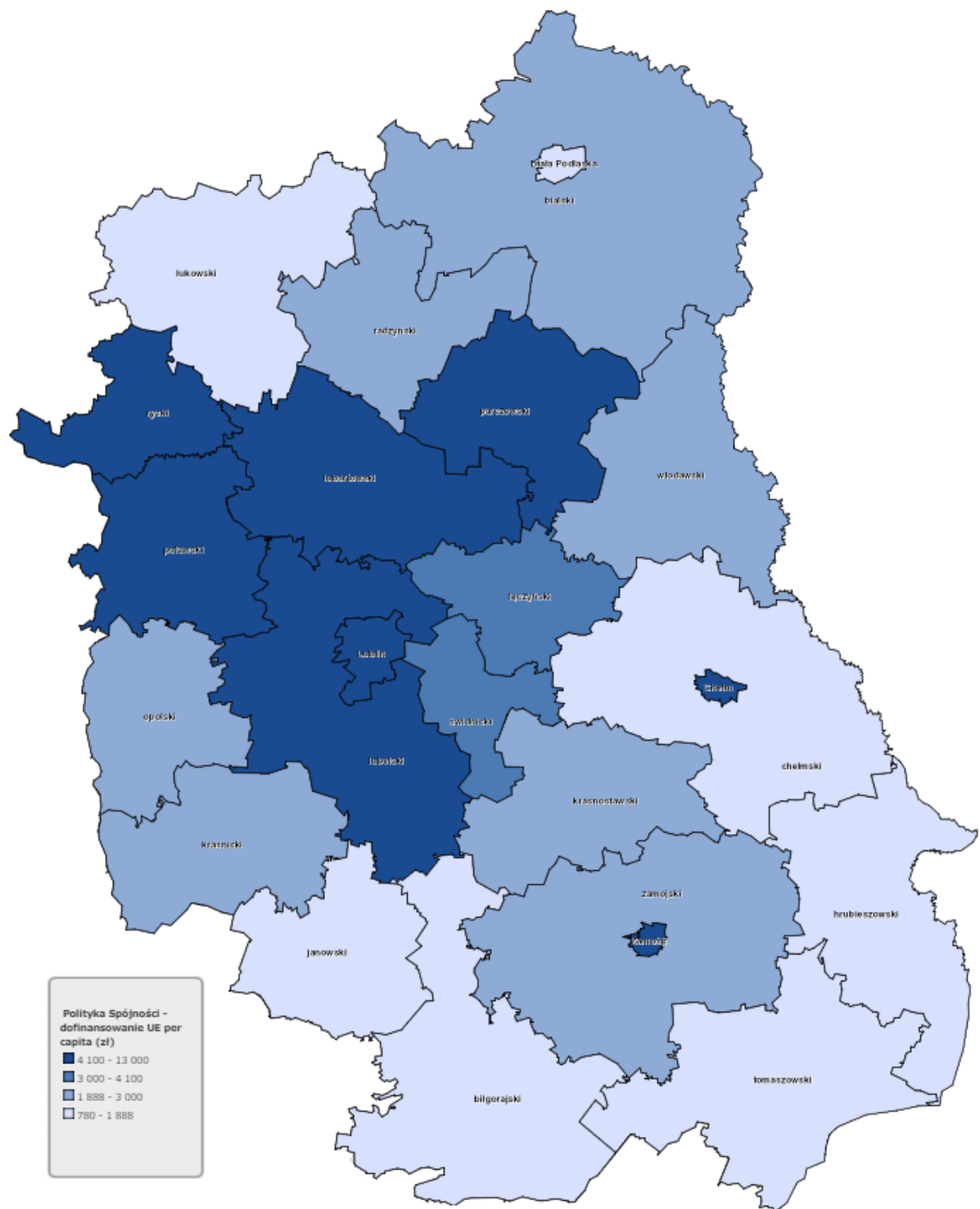
Pod względem wartości dofinansowania UE przypadającej na jednego mieszkańca w powiatach województwa lubelskiego występuje duże zróżnicowanie. Największe dofinansowanie UE w przeliczeniu na mieszkańca odnotowano na terenie powiatów: ryckiego (12,1 tys. zł), lubelskiego (8,9 tys. zł), puławskiego (6,5 tys. zł) oraz na terenie powiatu parczewskiego (6,1 tys. zł). Najniższe wartości występują natomiast w powiatach: hrubieszowskim (782 zł), łukowskim (1,4 tys. zł), w Mieście Biała Podlaska oraz w powiecie chełmskim (po 1,5 tys. zł). (Mapa 5).

Mapa 4 .Wartość dofinansowania UE ogółem projektów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 Polityki Spójności realizowanych na terenie powiatów województwa lubelskiego w mln zł.

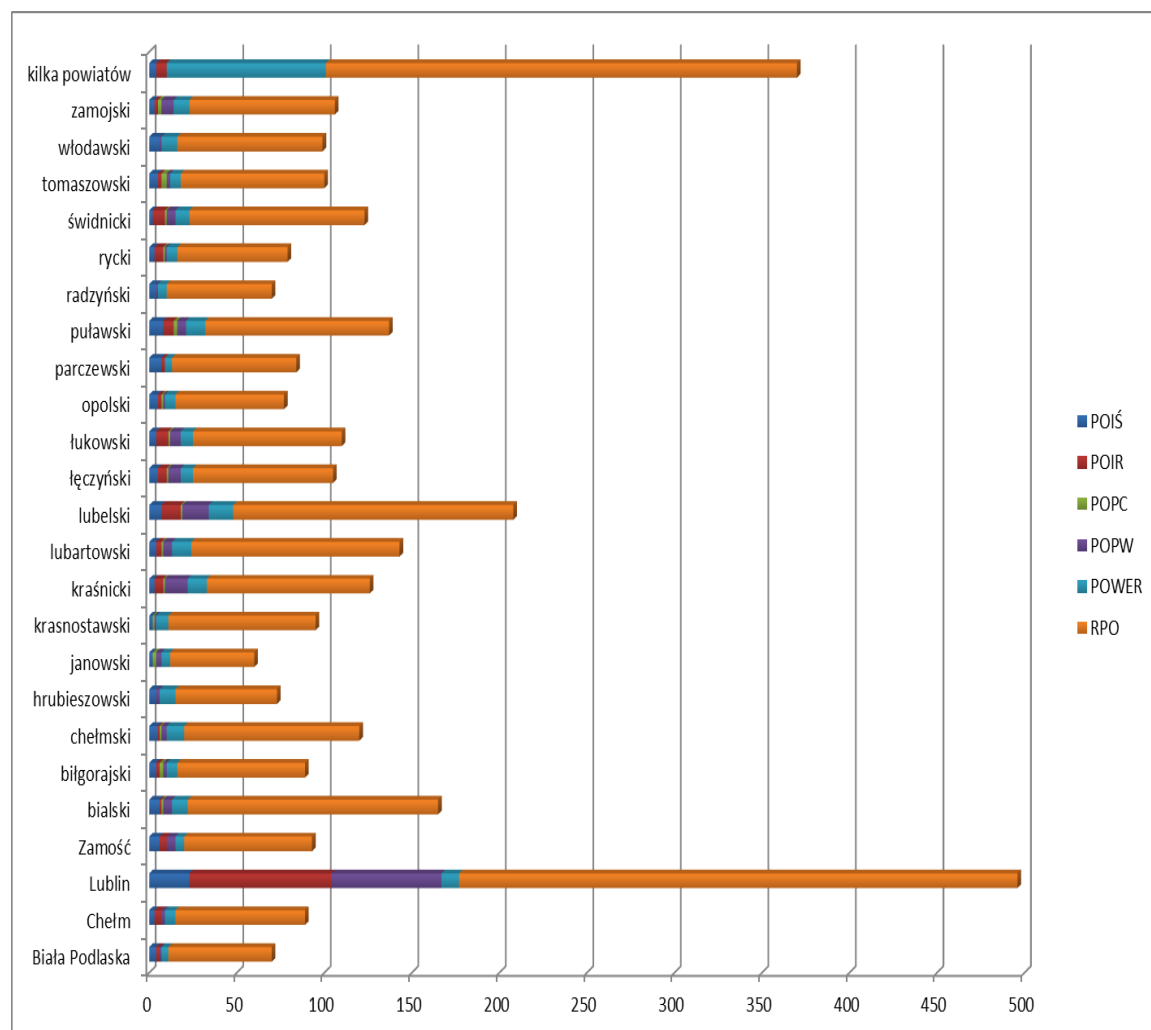
Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Mapa 5 .Wartość dofinansowania UE ogółem projektów na 1 mieszkańca w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 Polityki Spójności realizowanych na terenie powiatów województwa lubelskiego w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

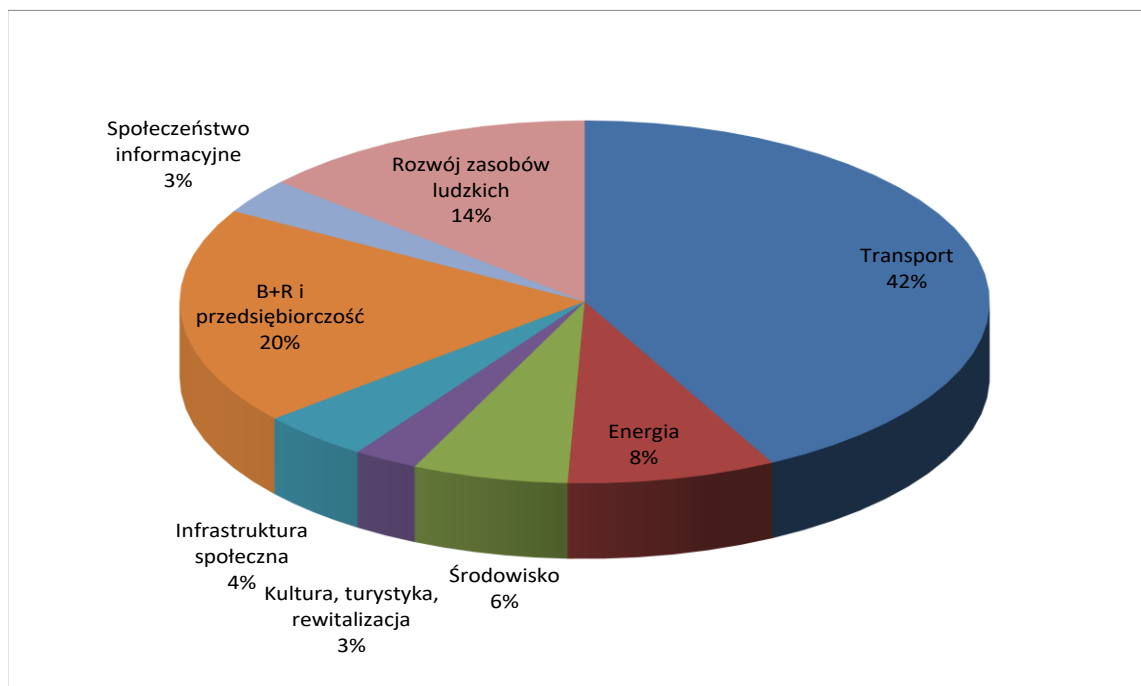
Wykres 9. Liczba realizowanych projektów w powiatach województwa lubelskiego wg programów operacyjnych.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

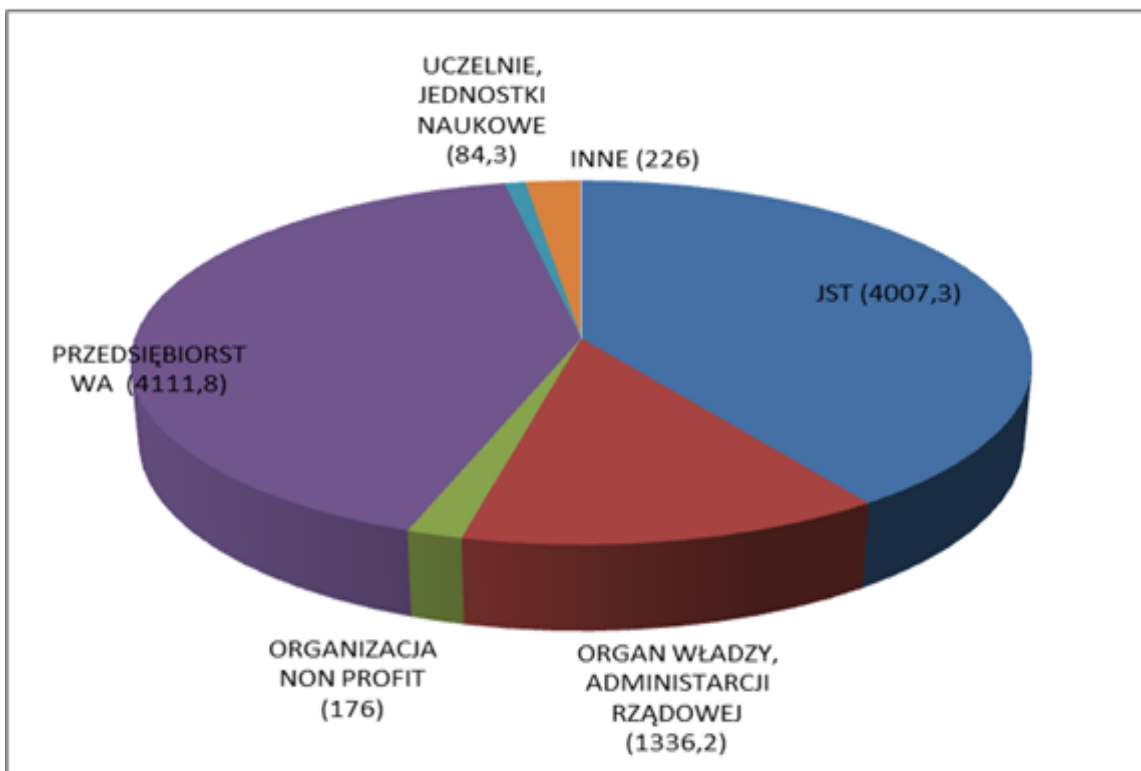
Analizując strukturę projektów realizowanych w województwie lubelskim w ramach Polityki Spójności w podziale na obszary tematyczne, zauważalny jest przeważający udział projektów realizowanych w ramach dziedziny „Transport” (42%), a w dalszej kolejności udział projektów z dziedzin: „B+R i przedsiębiorczość” (20%) oraz „Rozwój zasobów ludzkich” (14%) (Wykres 10).

Wykres 10. Realizacja projektów w województwie lubelskim w podziale na obszary tematyczne.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Wykres 11. Realizacja projektów w województwie lubelskim w podziale na formę prawną beneficjentów.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

W strukturze beneficjentów realizujących projekty z Polityki Spójności największy udział mają przedsiębiorstwa i jednostki samorządu terytorialnego (odpowiednio 41% i 40% wartości dofinansowania w ramach analizowanych Programów Operacyjnych). Kolejną grupę stanowią: organy władzy, administracji rządowej (13%) (Wykres 11).

3.2.1. Poziom realizacji POIS

Ze środków Programu Infrastruktura i Środowisko finansowane są projekty infrastrukturalne, o znaczeniu krajowym lub międzynarodowym. Ze wsparcia można korzystać na dwa sposoby: aktywnie – jako realizator lub uczestnik projektów bądź też pasywnie – jako użytkownik infrastruktury, która powstała dzięki dofinansowaniu z Funduszy Europejskich.

Z Programu Infrastruktura i Środowisko finansowane są różnorodne projekty. W zależności od specyfiki danego rodzaju wsparcia, określany jest typ podmiotów, które mogą z niego korzystać. Możemy wyróżnić następujące grupy podmiotów uprawnionych do ubiegania się o wsparcie:

- Jednostki samorządu terytorialnego,
- Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne,
- Administracja publiczna,
- Służby publiczne inne niż administracja,
- Instytucje ochrony zdrowia,
- Instytucje kultury, nauki i edukacji,
- Duże przedsiębiorstwa,
- Małe i średnie przedsiębiorstwa,
- Organizacje społeczne i związki wyznaniowe.

W ramach perspektywy 2014-2020 w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w Polsce wg stanu na 31 grudnia 2017 roku, projektów będących w realizacji, a nawet oczekujących na realizację jest 1 413, a ich łączna wartości stanowi ponad 127 mld zł, zaś wartości dofinansowania z UE jest na poziomie 69,5 mld zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca w kraju wynosi natomiast 1,8 tys. zł.

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku, z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w województwie lubelskim realizowanych jest 81 projektów, których wartość ogółem wynosi 5,3 mld zł, zaś wartość dofinansowania UE to 3,3 mld zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi natomiast 1,5 tys. zł (Tabela 5).

Tabela 5. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita i wartość dofinansowania projektów w ramach POIŚ 2014-2020 (wg województw).

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (województwa)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów
DOLNOŚLĄSKIE	10015,4	5224,8	1 799,36	112
KUJAWSKO-POMORSKIE	4480,4	2589,6	1 242,68	76
LUBELSKIE	5314,7	3284,5	1 539,62	81
LUBUSKIE	3629,2	2084,4	2 048,80	54
ŁÓDZKIE	5026,1	3191,1	1 283,99	71
MAŁOPOLSKIE	8248,5	4429,0	1 309,47	124
MAZOWIECKIE	31924,5	16371,4	3 051,00	208
OPOLSKIE	2375,5	1446,4	1 456,53	49
PODKARPACKIE	2814,1	1446,0	679,64	60
PODLASKIE	2057,1	1127,7	950,32	64
POMORSKIE	4958,2	2976,6	1 285,47	85
ŚLĄSKIE	12341,6	6415,7	1 407,21	155
ŚWIĘTOKRZYSKIE	2517,8	1225,2	977,91	35
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	6815,5	3812,9	2 654,54	46
WIELKOPOLSKIE	8283,9	4195,4	1 205,01	132
ZACHODNIOPOMORSKIE	8077,7	4847,8	2 837,99	82
KILKA WOJEWÓDZTW	8337,8	4789,5	x	88
POLSKA	127 217,9	69 458,1	1 807,25	1 413

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

W analizowanym okresie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w Polsce realizowanych było 1,4 tys. projektów, a województwo lubelskie zajęło pod tym względem 8 pozycję w kraju z liczbą 81 projektów. Większą liczbę projektów odnotowano w województwach: mazowieckim, śląskim, wielkopolskim, małopolskim, dolnośląskim, pomorskim i zachodniopomorskim.

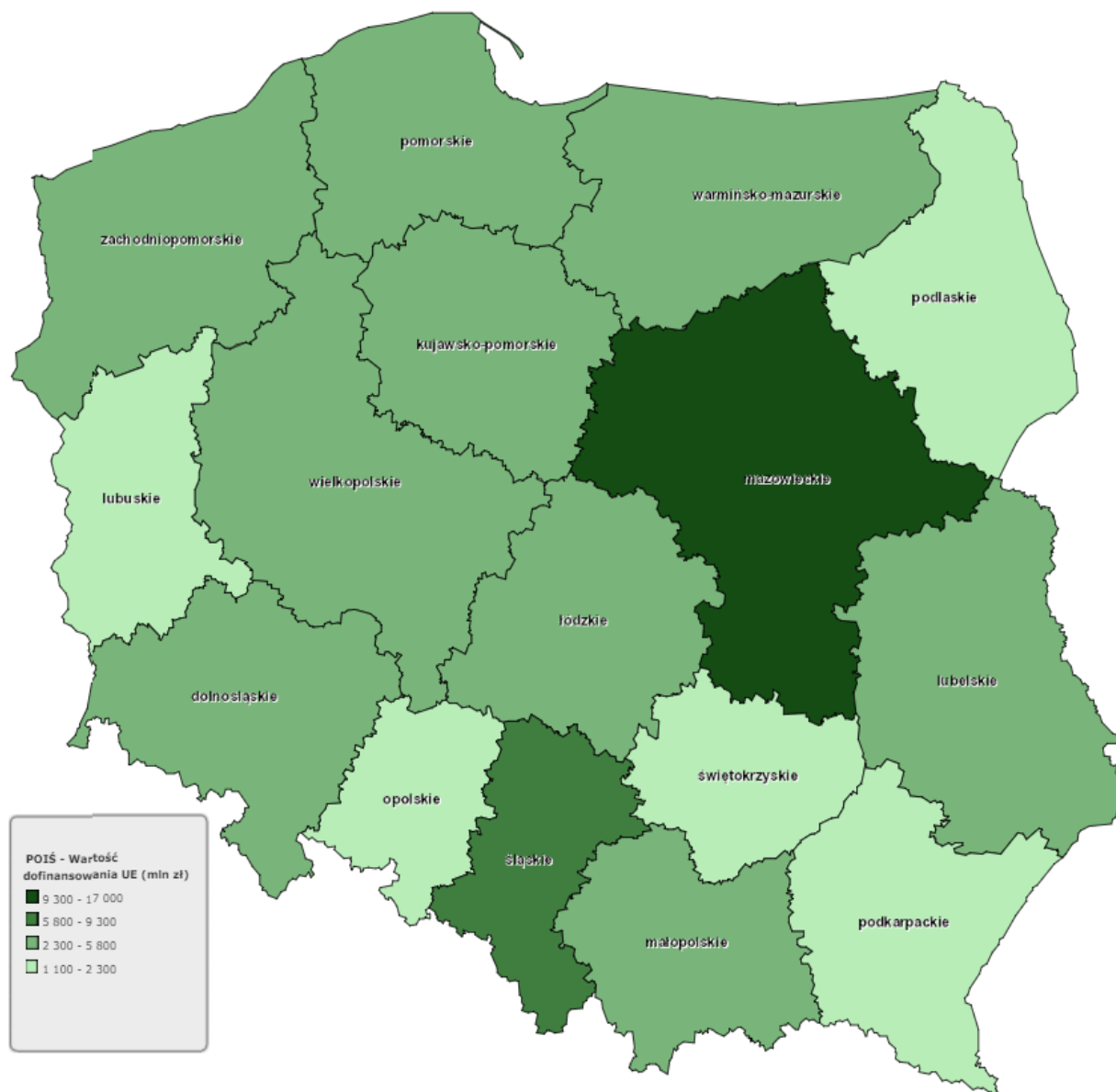
Taką samą lokatę region uzyskał pod względem wartości dofinansowania z UE, która wyniosła 3,3 mld zł. Udział wartości dofinansowania UE w województwie w wartości dofinansowania w kraju wyniósł natomiast 4,7% (Mapa 6).

Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła w kraju 1,8 tys. zł/os., a w województwie lubelskim była nieco niższa i opiewała na 1,5 tys. zł/os. Pozwoliło to na uplasowanie regionu na 6 pozycji w Polsce, za województwami: mazowieckim, zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim, lubuskim i dolnośląskim (Mapa 7).

Średnia wartość projektu dla Polski (wg stanu na 31.12.2017r.) wyniosła 70,8 mln zł, zaś dla województwa lubelskiego 65,6 mln zł, co uplasowało region na 10 miejscu (niższe

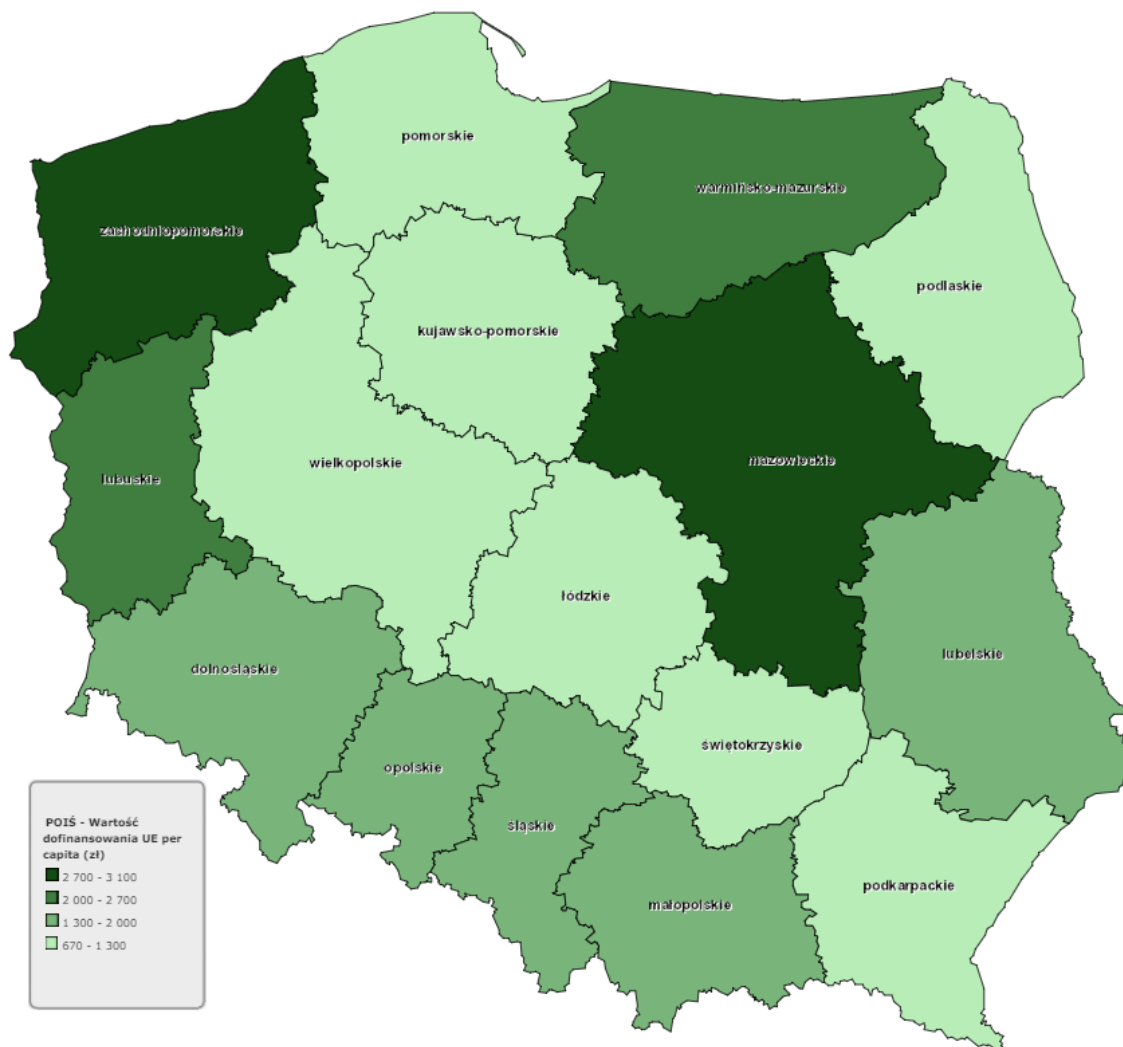
wartości odnotowały województwa: podlaskie, podkarpackie, opolskie, pomorskie, kujawsko-pomorskie i wielkopolskie). Pod względem średniej wartości dofinansowania z UE, przypadającej na 1 projekt województwo lubelskie zajęło natomiast 7 pozycję z kwotą 40,6 mln zł, za województwami: warmińsko-mazurskim, mazowieckim, zachodniopomorskim, dolnośląskim, łódzkim i śląskim.

Mapa 6. Wartość dofinansowania ogółem projektów z POiŚ w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych w województwach w mln zł.

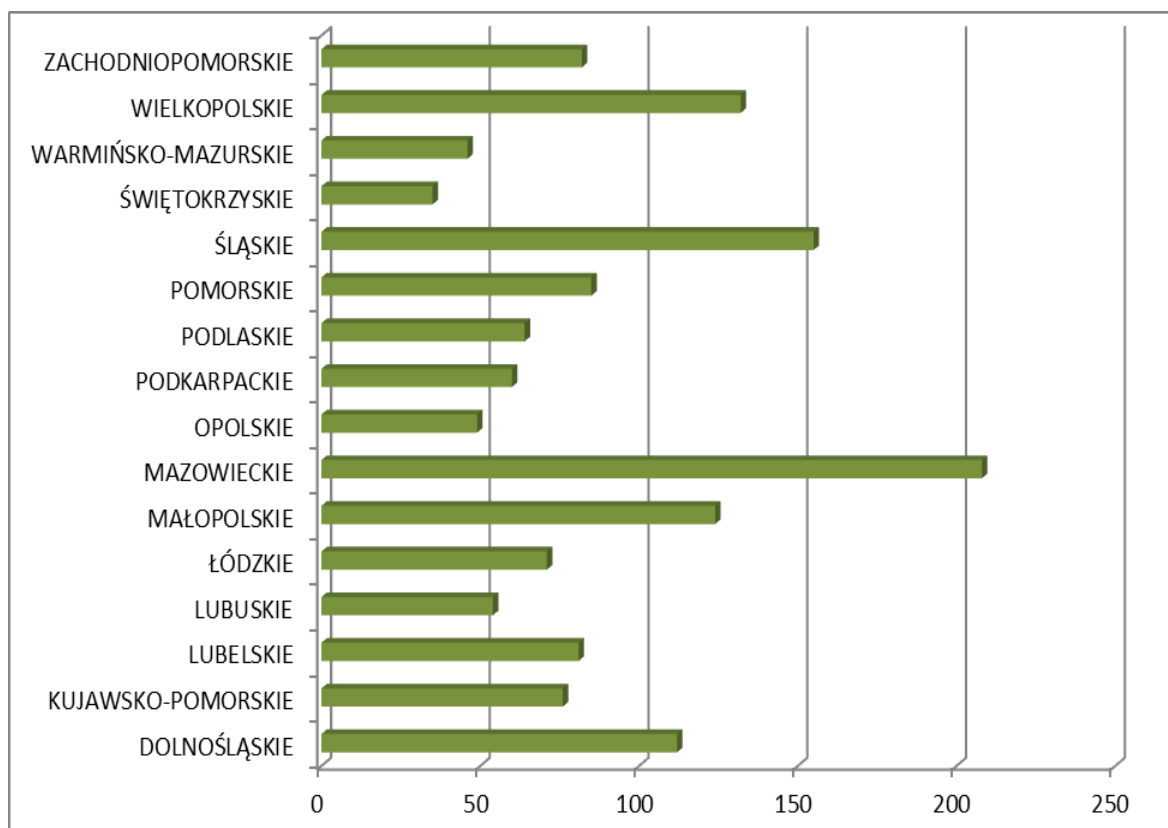
Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Mapa 7. Wartość dofinansowania ogółem na 1 mieszkańca projektów z POiŚ w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 Polityki Spójności realizowanych w województwach w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Wykres 12. Liczba projektów realizowanych w ramach programu POIŚ 2014-2020 wg województw.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Według stanu na 31.12.2017r. projekty z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 realizowane są na terenie wszystkich powiatów województwa lubelskiego. Pod względem liczbowym (28,4% wszystkich projektów z POIŚ w regionie) dominujący jest udział Miasta Lublin. Natomiast pod względem wartościowym dominuje powiat lubelski (25%) oraz projekty realizowane na terenie kilku powiatów (21,5%). Sytuacja ta wynika w znacznej mierze z koncentracji podmiotów i instytucji pełniących funkcje gospodarcze i badawczo-rozwojowe, a także realizacji na terenie miasta dużych inwestycji infrastrukturalnych finansowanych z programów krajowych (Tabela 6).

Tabela 6. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita, wartość dofinansowania UE oraz wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca projektów w ramach POPIŚ 2014-2020 (wg powiatów).

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (powiaty)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów ⁶
Miasto Biała Podlaska	39,2	17,6	306,97	4
Miasto Chełm	202,8	172,4	2 704,30	3
Miasto Lublin	575,9	331,5	973,61	23
Miasto Zamość	180,3	141,7	2 192,58	6
bialski	8,3	6,3	55,83	6
biłgorajski	15,7	8,9	87,30	4
chełmski	1,5	1,2	15,72	5
hrubieszowski	5,2	4,4	67,73	4
janowski	4,7	3,3	71,87	2
krasnostawski	39,2	20,3	312,10	2
kraśnicki	22,1	16,4	168,83	3
lubartowski	103,4	59,7	668,27	4
lubelski	1328,5	792,3	5 203,69	7
łęczyński	3,0	2,5	44,14	5
łukowski	8,4	7,1	65,66	4
opolski	20,2	10,5	172,95	5
parczewski	31,7	18,3	517,69	7
puławski	744,2	511,0	4 454,29	8
radzyński	2,2	1,9	31,36	4
rycki	772,7	516,6	9 061,95	3
świdnicki	34,5	29,3	404,00	2
tomaszowski	14,0	11,8	138,07	5
włodawski	3,3	2,8	70,69	6
zamojski	10,7	6,1	56,40	3
kilka powiatów	1142,9	590,7	x	4
LUBELSKIE⁷	5 314,7	3 284,5	1 539,62	81

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

W okresie programowania 2014-2020 w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w województwie lubelskim (wg stanu na koniec 2017 roku) rozpoczęto realizację 81 projektów o łącznej wartości blisko 5,3 mld zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie 3,3 mld zł (Tabela 6).

⁶ Liczba projektów dla kategorii „Lubelskie” zawiera sumę wszystkich projektów realizowanych na terenie województwa bez duplikatów .

⁷ Kategoria „Lubelskie,, zawiera sumę wartości projektów zrealizowanych na terenie całego województwa

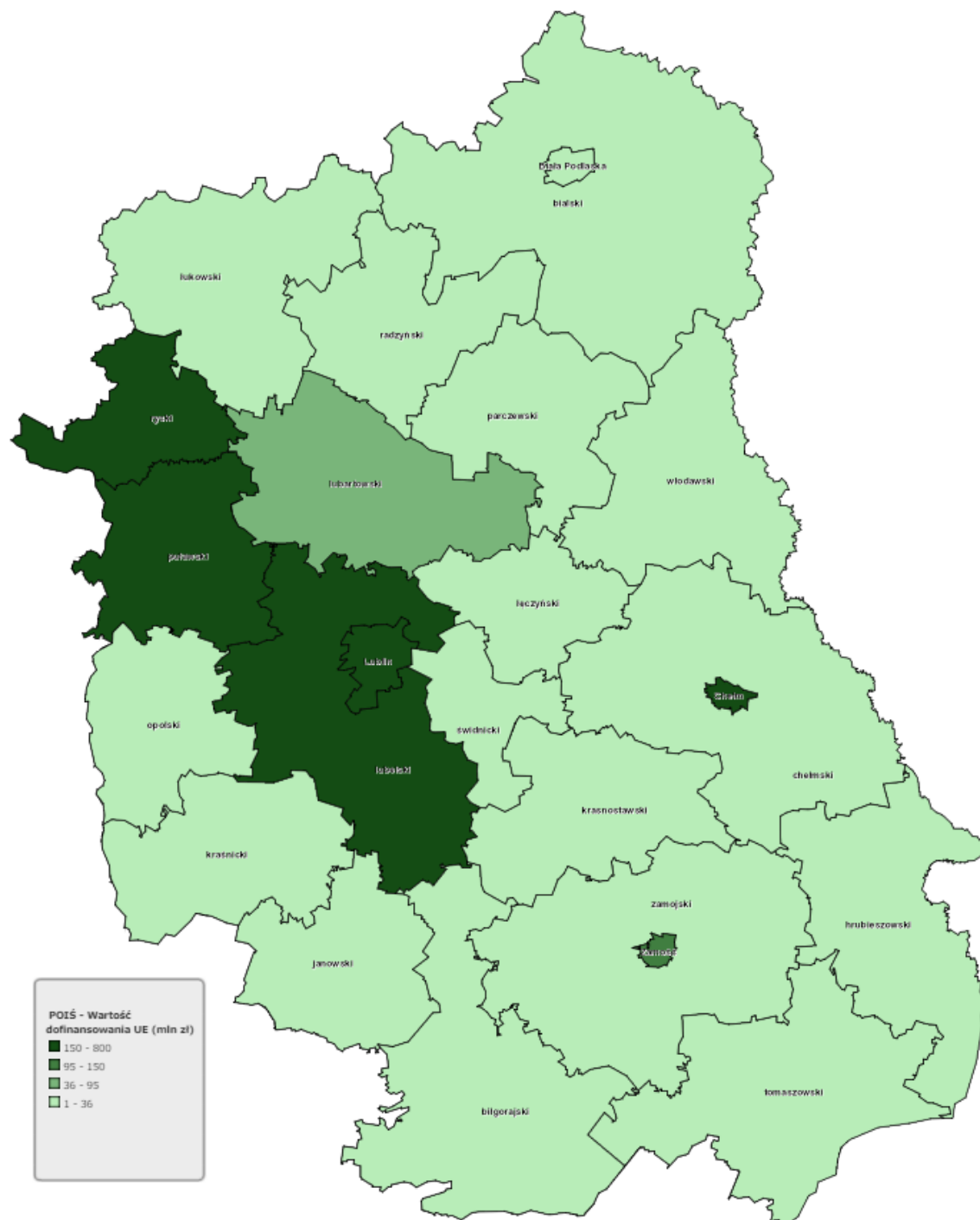
W analizowanym okresie najwięcej projektów realizowanych jest na terenie miasta Lublin (23) oraz powiatów: puławskiego (8), parczewskiego i lubelskiego (po 7). Najmniejszą aktywnością jak do tej pory wykazują powiaty: janowski, krasnostawski i świdnicki (po 2 projekty), (Wykres 13). Średnia liczba projektów przypadających na 1 powiat wynosi niespełna 4, a wartości powyżej średniej odnotowano w 16 powiatach.

Średnia wartość projektu realizowanego z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w województwie lubelskim wynosi 65,6 mln zł, zaś średnia wartość dofinansowania UE przypadająca na 1 projekt to 40,6 mln zł, przy czym wartości powyżej średniej odnotowano tylko w 4 powiatach: ryckim, lubelskim, puławskim i Mieście Chełm.

Największe dofinansowanie UE w ramach POIŚ zostało pozyskane przez powiat lubelski (792,3 mln zł), rycki (516,6 mln zł) oraz powiat puławski (511 mln zł). Dużą część wartości dofinansowania pozyskały również projekty realizowane przez kilka powiatów (590 mln zł) (Mapa 8).

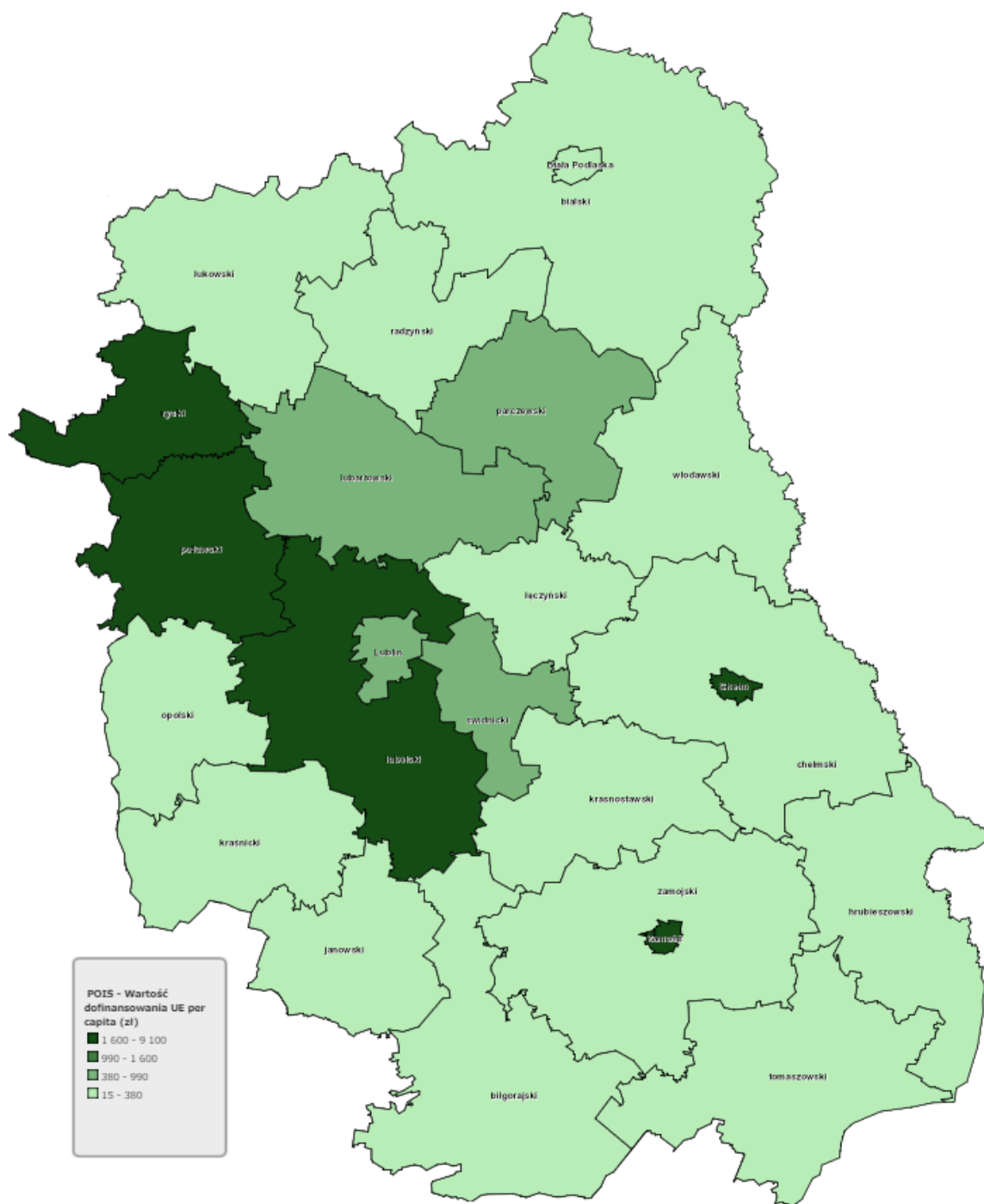
Pod względem wartości dofinansowania UE przypadającej na jednego mieszkańca w powiatach województwa lubelskiego występuje duże zróżnicowanie. Największe dofinansowanie UE w przeliczeniu na mieszkańca odnotowano w powiatach: ryckim 9,1 tys. zł/os., lubelskim 5,2 tys. zł/os. i puławskim 4,5 tys. zł/os. Najmniejsze dofinansowanie przypadające na 1 mieszkańca występuje w powiatach: chełmskim 16 zł/os., radzyńskim 31 zł/os. i łęczyńskim 44 zł/os. (Mapa 9).

Mapa 8. Wartość dofinansowania UE ogółem projektów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 z programu POIS realizowanych na terenie powiatów województwa lubelskiego w mln zł.

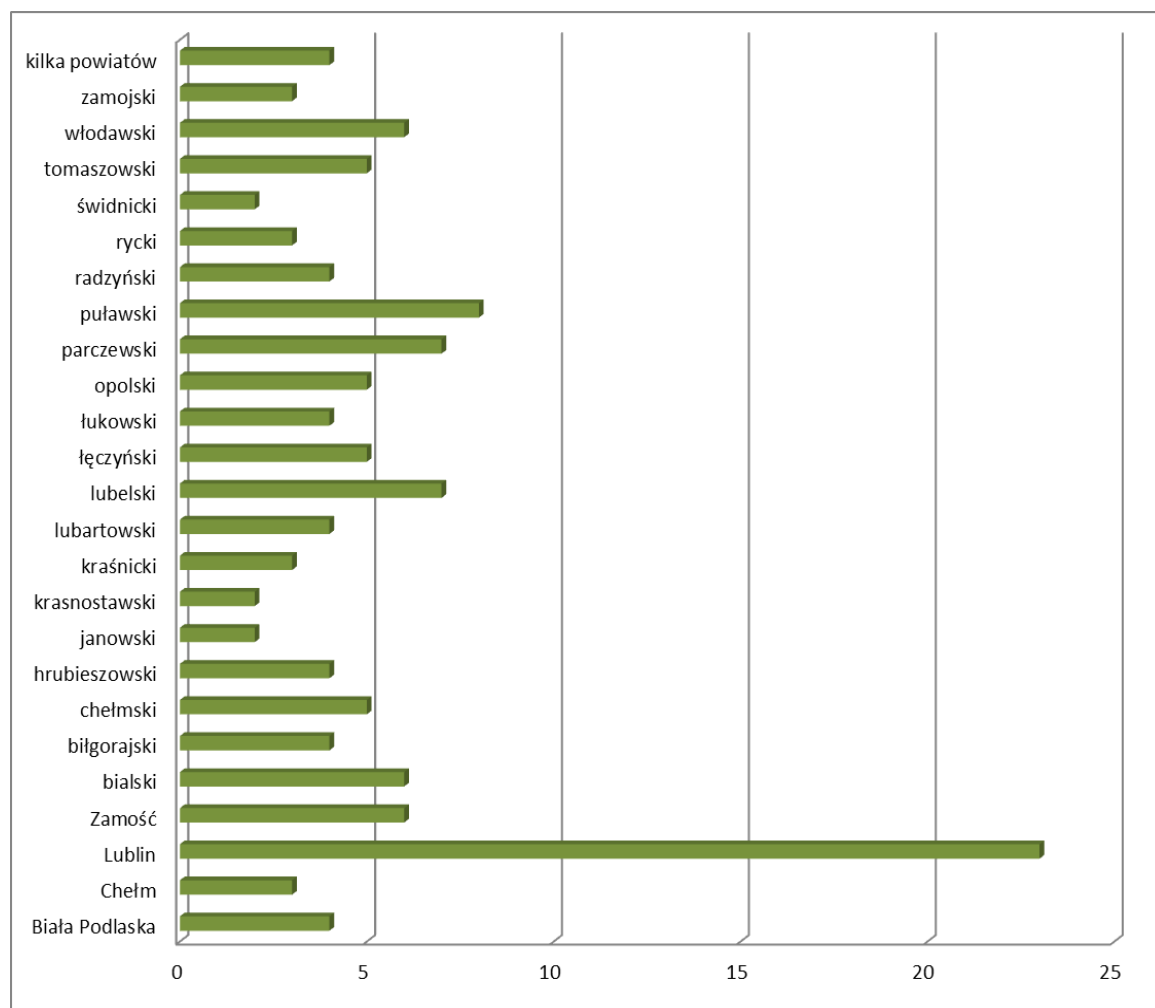
Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Mapa 9. Wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca projektów z programu POiŚ w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych na terenie powiatów województwa lubelskiego w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Wykres 13. Liczba projektów realizowanych w ramach programu POIŚ 2014-2020 wg województw.

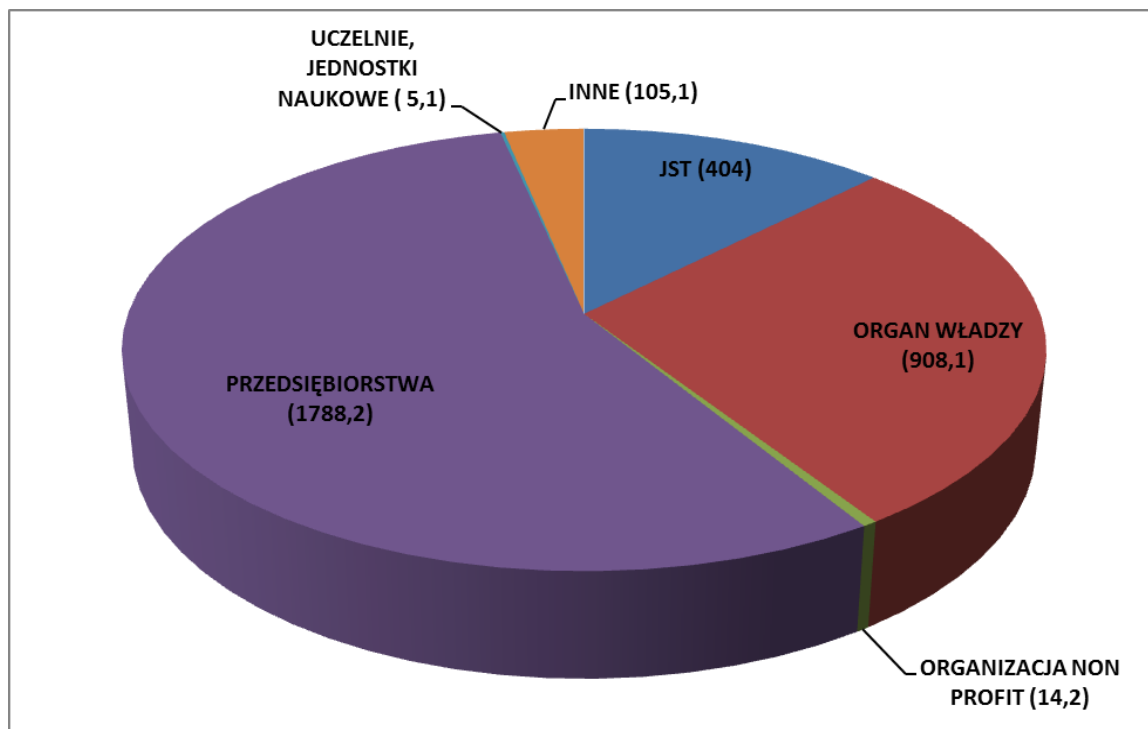

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r

W strukturze beneficjentów realizujących projekty z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 największy udział mają przedsiębiorstwa (1,7 mld zł, co stanowi 56% środków wykorzystanych do tej pory w ramach Programu), co w znacznej mierze wynika z przyjętych w Programie priorytetów wsparcia. Kolejną grupę stanowią : organ władzy – 28%, jednostki samorządu terytorialnego - 13% oraz inne⁸ - 3%. (Wykres 14).

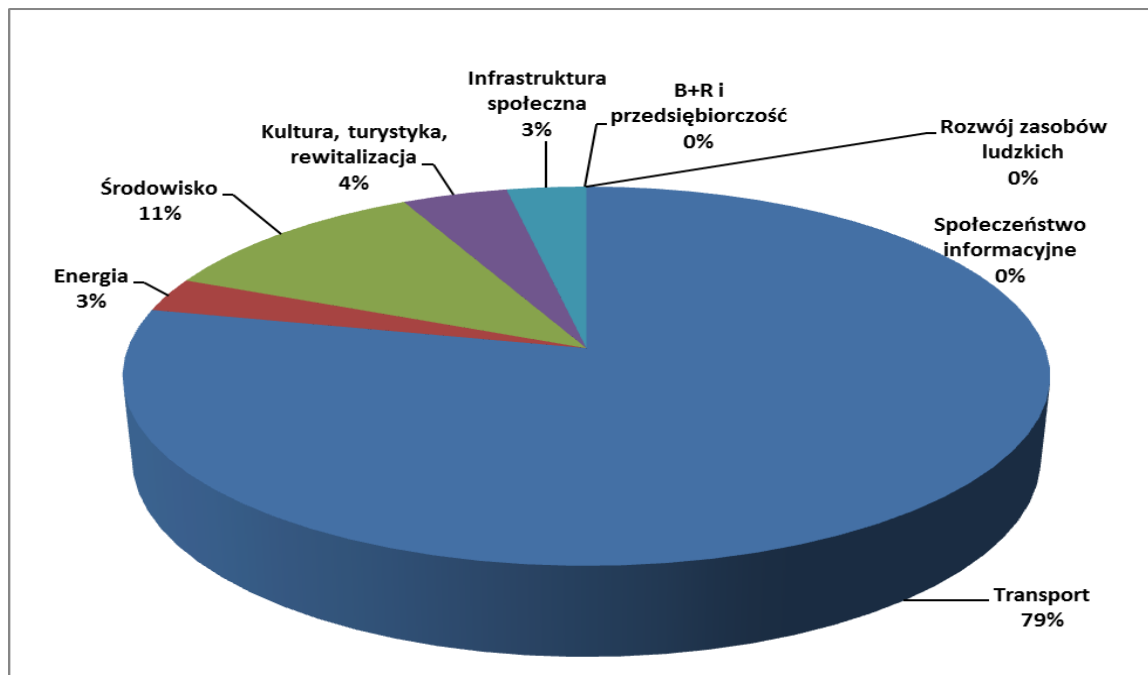
⁸ Inne- w skład których wchodzi: europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej, europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych, główne oddziały zagranicznych oddziałów ubezpieczeń, główne oddziały zagranicznych zakładów reasekuracji, instytucje gospodarki budżetowej, kolumny transportu sanitarnego, przedstawiciele zagraniczni, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, spółdzielnie, spółdzielnie europejskie, towarzystwa reasekuracji wzajemnej, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, wspólnoty mieszkaniowe.

Wykres 14. Wartość dofinansowania UE projektów w ramach POIŚ 2014-2020 wg formy prawnej beneficjentów (mln PLN).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Wykres 15. Wartości dofinansowania UE programu POIŚ 2014-2020 w podziale na obszary tematyczne (%).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Analizując strukturę projektów realizowanych w województwie lubelskim w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w podziale na obszary tematyczne, zauważalny jest przeważający udział projektów realizowanych z zakresu „Transportu” (2,6 mld zł, co stanowi 79% projektów realizowanych z POIŚ na terenie województw). Kolejną grupą są projekty z zakresu „Środowisko” o wartości 369 mln zł (11%), „Kultury, turystyki i rewitalizacji” - 139 mln zł (4%) oraz „Infrastruktury społecznej” - 105 mln zł i „Energii” - 95 mln zł (po 3%) (Wykres 15).

3.2.2. Poziom realizacji POIR

Ze wsparcia Programu Inteligentny Rozwój można korzystać na dwa sposoby – jako realizator lub uczestnik projektów.

O wsparcie z Programu Inteligentny Rozwój występować mogą przede wszystkim:

- przedsiębiorstwa (w szczególności MŚP),
- jednostki naukowe, konsorcja, przedsiębiorstw
- instytucji otoczenia biznesu

W ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 w Polsce (wg stanu na 31 grudnia 2017 roku), projektów będących w realizacji lub oczekujących na realizację jest 3 111, a ich łączna wartości stanowi 35,3 mld zł, zaś wartości dofinansowania z UE jest na poziomie 20 mld zł.

W województwie lubelskim natomiast w analizowanym okresie rozpoczęto realizację 147 projektów o łącznej wartości 1,4 mld zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie 816,2 mln zł (Tabela 7).

Tabela 7. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita i wartość dofinansowania projektów w ramach POIR 2014-2020 (wg województw).

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020 (województwa)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów
DOLNOŚLĄSKIE	1549,2	912,8	314,35	209
KUJAWSKO-POMORSKIE	1769,4	830,7	398,64	206
LUBELSKIE	1382,5	816,2	382,59	147
LUBUSKIE	367,2	191,7	188,46	41
ŁÓDZKIE	1984,0	1029,1	414,07	215
MAŁOPOLSKIE	3915,8	1936,1	572,43	351
MAZOWIECKIE	3193,4	1699,5	316,72	535
OPOLSKIE	711,6	296,9	298,93	53
PODKARPACKIE	2419,4	1156,8	543,71	235
PODLASKIE	764,9	438,8	369,77	87

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014- 2020 (województwa)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów
POMORSKIE	1636,5	858,3	370,66	239
ŚLĄSKIE	2287,1	1124,8	246,70	363
ŚWIĘTOKRZYSKIE	913,2	367,7	293,48	65
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1072,3	552,1	384,36	108
WIELKOPOLSKIE	1569,1	857,0	246,15	260
ZACHODNIOPOMORSKIE	441,8	205,6	120,37	60
KILKA WOJEWÓDZTW	9291,9	6704,1	x	50
POLSKA	35 269,4	19 978,2	519,82	3 111

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

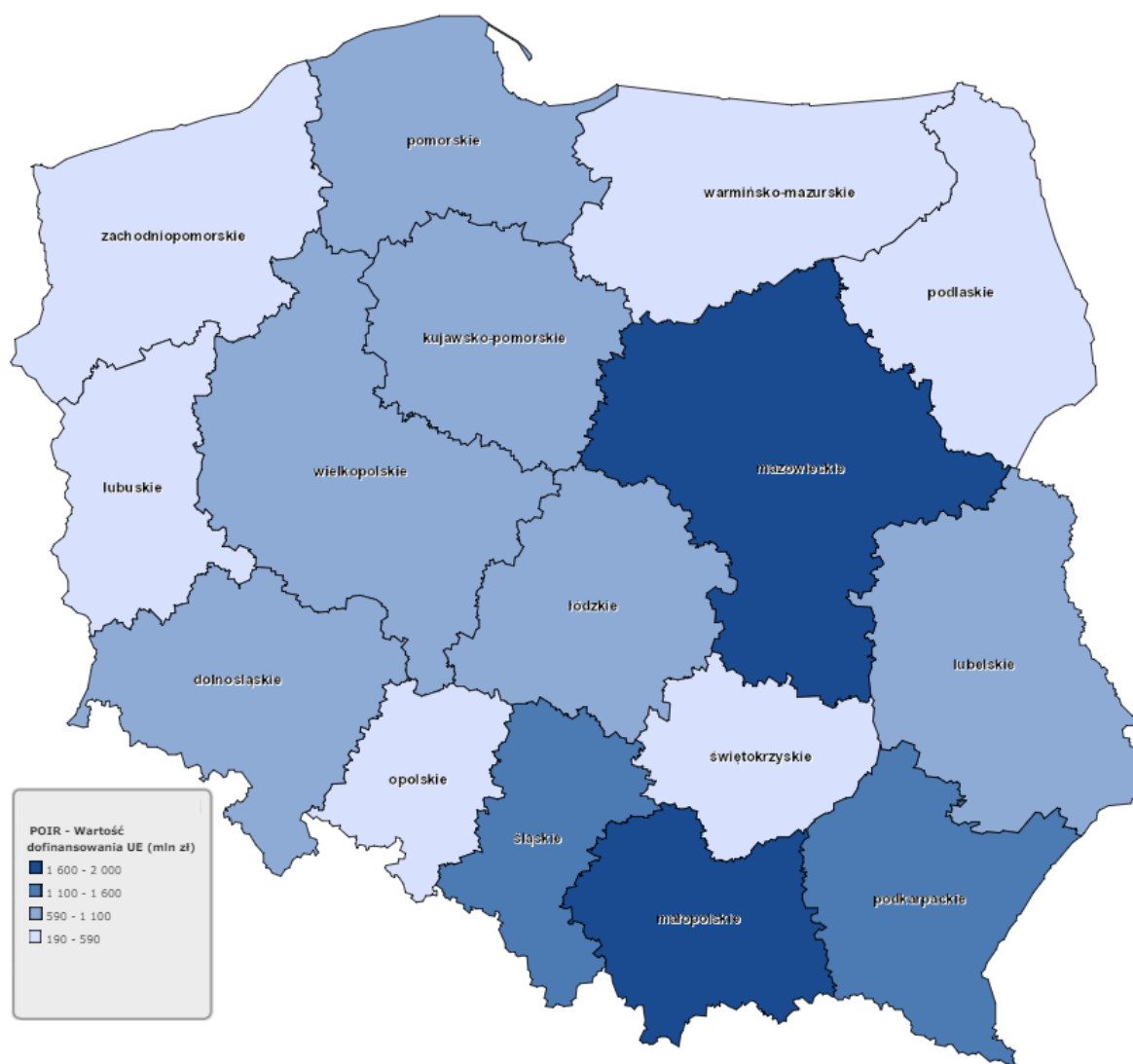
Według stanu na 31 grudnia 2017 roku, z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w Polsce realizowanych było 3,1 tys. projektów, a województwo lubelskie zajęło pod tym względem 10 pozycję w kraju z liczbą 147 projektów, wyprzedzając województwa: lubuskie, opolskie, zachodniopomorskie, świętokrzyskie, podlaskie i warmińsko-mazurskie (Wykres 16).

Taką samą lokatę region uzyskał pod względem wartości dofinansowania z UE, która wyniosła 816,2 mln zł. Udział wartości dofinansowania UE w województwie w wartości dofinansowania w kraju wyniósł natomiast 4,1%. Warto zaznaczyć, że bardzo duży udział, bo aż 33,6% w dofinansowaniu z UE z POIR stanowiły projekty realizowane na terenie kilku województw.

Wartość dofinansowania UE z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła w kraju 520 zł/os., a w województwie lubelskim była niższa i opiewała na 383 zł/os. Pozwoliło to na uplasowanie regionu na 6 pozycji w Polsce, za województwami: małopolski, podkarpackim, łódzkim, kujawsko-pomorskim i warmińsko-mazurskim. (Tabela 7).

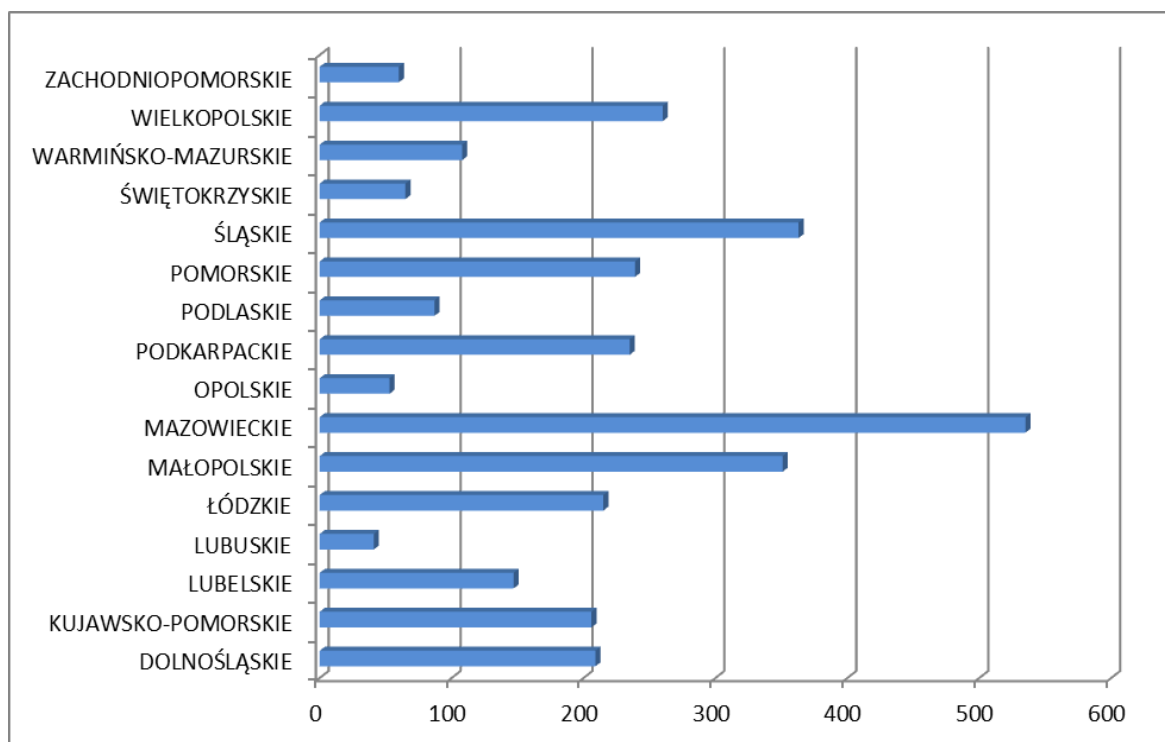
Średnia wartość projektu dla Polski (wg stanu na 31.12.2017r.) wyniosła 11,3 mln zł, zaś dla województwa lubelskiego 9,4 mln zł, co uplasowało region na 6 miejscu (wyższe wartości odnotowały województwa: świętokrzyskie, opolskie, małopolskie, podkarpackie i warmińsko-mazurskie). Pod względem średniej wartości dofinansowania z UE, przypadającej na 1 projekt województwo lubelskie zajęło natomiast 3 pozycję z kwotą 5,6 mln zł, za województwami: świętokrzyskim i opolskim.

Mapa 10. Wartość dofinansowania ogółem projektów z POIR w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych w województwach w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Wykres 16. Liczba projektów realizowanych w ramach programu POIR 2014-2020 wg województw.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Według stanu na 31.12.2017r. projekty w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 realizowane są na terenie 19 powiatów województwa lubelskiego. Zarówno pod względem liczbowym (55,1 % wszystkich projektów w regionie), jak i wartościowym (dotyczy to zarówno wartości bezwzględnych, jak i wartości w przeliczeniu na 1 mieszkańca) dominujący jest udział Miasta Lublin. Sytuacja ta wynika w znacznej mierze z koncentracji podmiotów i instytucji pełniących funkcje gospodarcze i badawczo-rozwojowe, a także realizacji na terenie miasta dużych inwestycji.

Tabela 8. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita, wartość dofinansowania UE oraz wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca projektów w ramach POIR 2014-2020 (wg powiatów).

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020 (powiaty)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów ⁹
Miasto Biała Podlaska	7,6	4,2	73,54	2
Miasto Chełm	24,9	14,2	222,27	4
Miasto Lublin	770,8	490,0	1 439,16	81
Miasto Zamość	14,5	8,8	135,83	4
białski	9,1	5,8	51,77	1
biłgorajski	1,4	0,7	6,71	2
chełmski	8,6	6,0	75,86	1
hrubieszowski	0,0	0,0	0,00	0
janowski	0,0	0,0	0,00	0
krasnostawski	0,0	0,0	0,00	0
kraśnicki	55,7	22,4	231,27	5
lubartowski	59,1	33,4	373,81	3
lubelski	33,5	22,3	146,19	11
łęczyński	22,0	12,4	215,43	5
łukowski	73,6	40,3	372,18	7
opolski	47,8	32,0	527,82	2
parczewski	48,0	24,5	690,26	2
puławski	19,0	10,9	95,39	6
radzyński	0,0	0,0	0,00	0
rycki	52,5	25,2	442,93	5
świdnicki	41,6	20,5	283,46	7
tomaszowski	1,2	0,6	7,21	2
włodawski	0,0	0,0	0,00	0
zamojski	5,3	3,6	33,67	2
kilka powiatów	86,2	38,3	x	6
LUBELSKIE¹⁰	1 382,5	816,2	382,59	147

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r

W analizowanym okresie najwięcej projektów z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 realizowanych jest w Mieście Lublin (81) oraz na terenie powiatów: lubelskiego (11), świdnickiego i łukowskiego (po 7) i puławskiego (6). Najmniejszą aktywnością jak do tej pory wykazują się powiaty: hrubieszowski, janowski, krasnostawski, radzyński

⁹ Liczba projektów dla kategorii „Lubelskie” zawiera sumę wszystkich projektów realizowanych na terenie województwa bez duplikatów .

¹⁰ Kategoria „ Lubelskie „ zawiera sumę wartości projektów zrealizowanych na terenie całego województwa

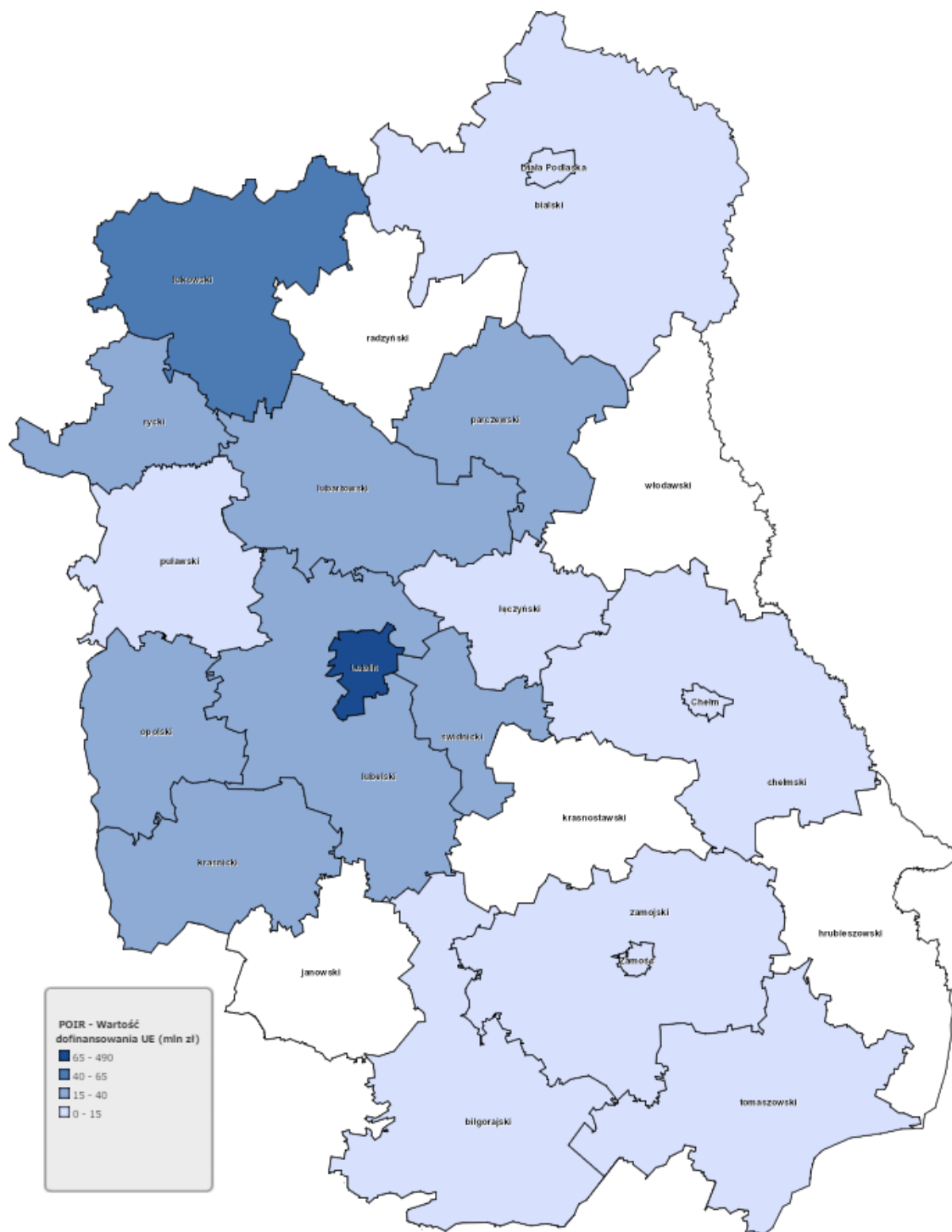
i włodawski, na terenie których nie podpisano jeszcze żadnej umowy w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (Tabela 8), (Wykres 17). Średnia liczba projektów przypadających na 1 powiat w regionie wynosi 6, a wartości powyżej średniej odnotowano tylko w 4 powiatach.

Średnia wartość projektu realizowanego z Polityki Spójności w województwie lubelskim wynosi 9,4 mln zł, zaś średnia wartość dofinansowania UE przypadająca na 1 projekt to 5,6 mln zł, przy czym wartości powyżej średniej odnotowano w 7 powiatach.

Największe dofinansowanie UE w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 wśród powiatów otrzymało jak do tej pory Miasto Lublin w kwocie 490 mln zł, a w dalszej kolejności projekty realizowane na terenie powiatu łukowskiego (40,3 mln zł), kilku powiatów (38,3 mln zł) oraz powiatu lubartowskiego (33 mln zł) i opolskiego (32 mln zł) (Mapa 12). Żadnego dofinansowania nie otrzymało do tej pory 5 powiatów, gdyż na ich terenie nie jest realizowany ani jeden projekt z POIR 2014-2020.

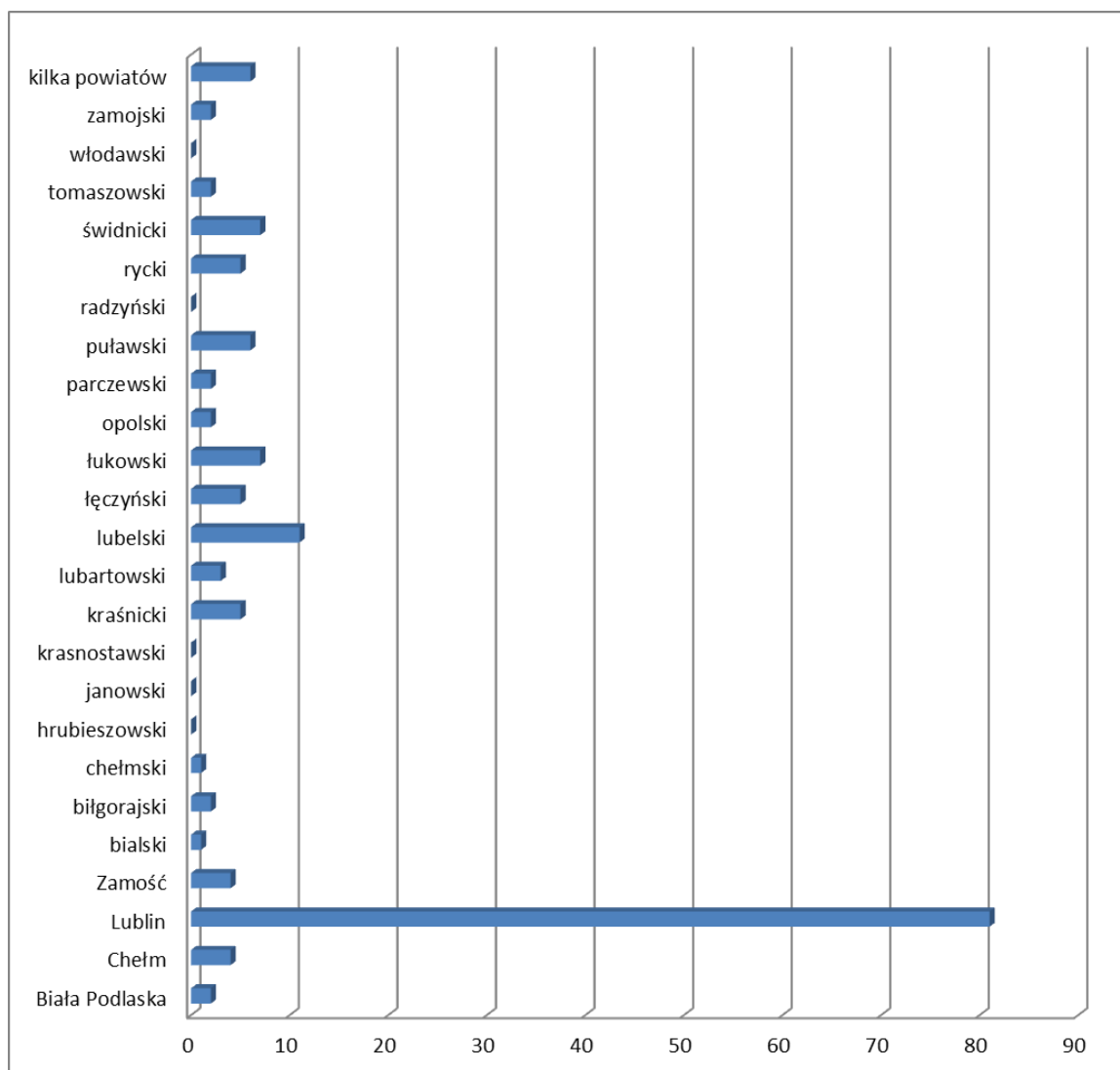
Pod względem wartości dofinansowania UE przypadającej na jednego mieszkańca w powiatach województwa lubelskiego występuje duże zróżnicowanie. Największe dofinansowanie UE w przeliczeniu na mieszkańca odnotowano na terenie Miasta Lublin 1,4 tys. zł/os., a w dalszej kolejności w powiecie parczewskim 690 zł/os., opolskim 527 zł/os. i ryckim 442 zł/os. Brak dofinansowania występuje natomiast w powiatach: hrubieszowskim, janowskim, krasnostawskim, radzyńskim i włodawskim, gdyż w tych powiatach na chwilę obecną nie została podpisana ani jedna umowa w ramach wyżej opisywanego programu (Mapa 13).

Mapa 12. Wartość dofinansowania UE ogółem projektów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 z programu POIR realizowanych na terenie powiatów województwa lubelskiego w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

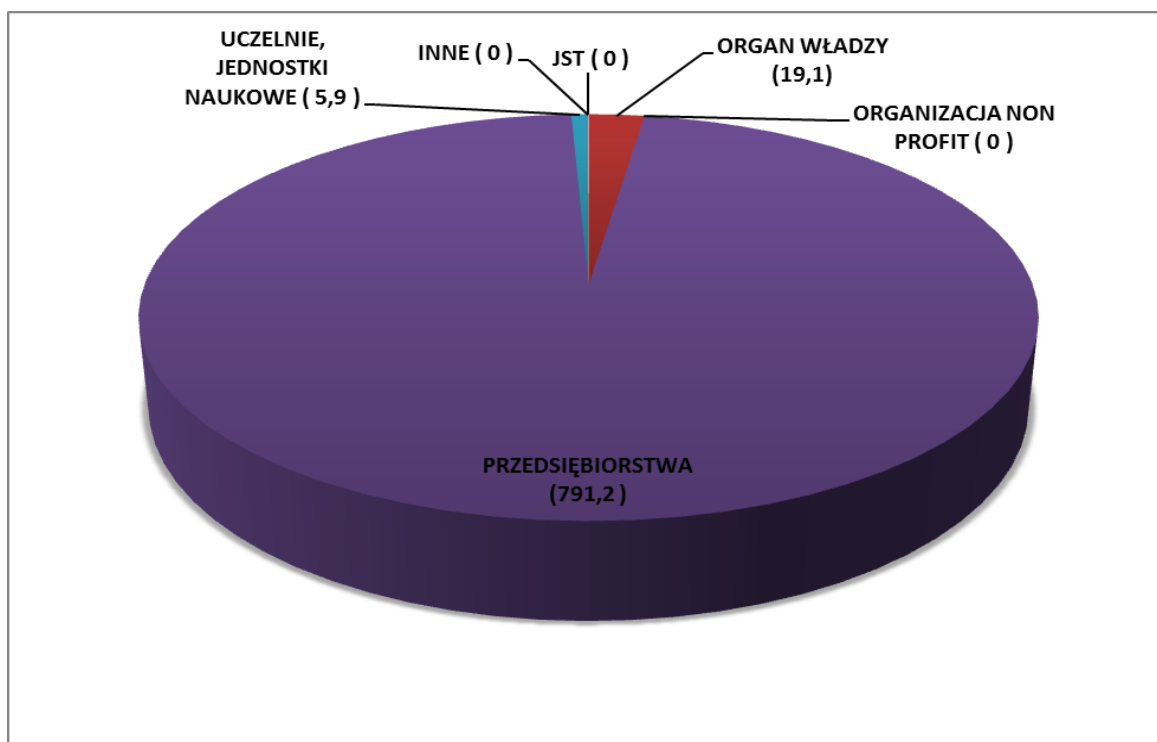
Wykres 17. Liczba projektów realizowanych w ramach programu POIR 2014-2020 wg województw.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

W strukturze beneficjentów realizujących projekty z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020, największą wartość dofinansowania UE uzyskały przedsiębiorstwa, bo aż 791 mln zł, co stanowi 97% środków wykorzystanych do tej pory w ramach Programu (organ władzy – 2%, uczelnie i jednostki naukowe – 1%) (Wykres 18). Wynika to przede wszystkim z faktu, iż o wsparcie z Programu Inteligentny Rozwój występować mogą przede wszystkim: przedsiębiorstwa (w szczególności MŚP), jednostki naukowe – konsorcja oraz instytucje otoczenia biznesu.

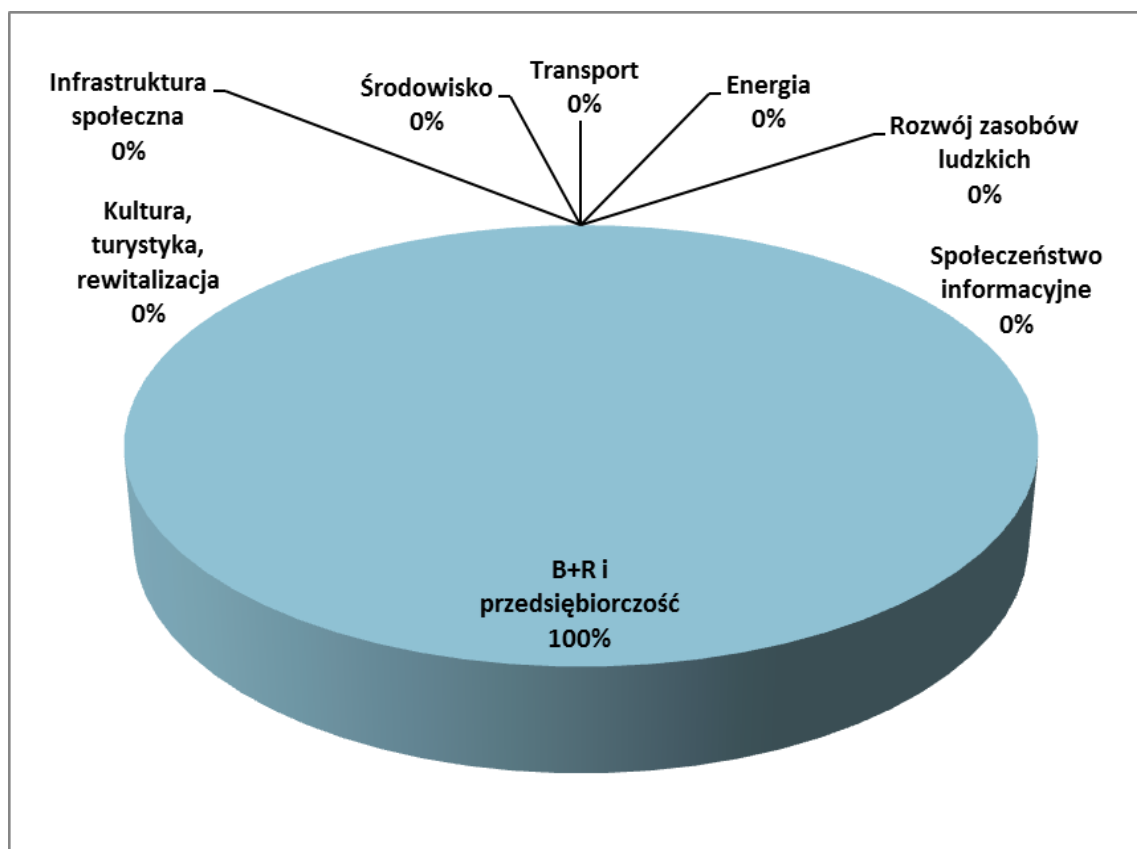
Wykres 18. Wartość dofinansowania projektów w ramach POIR 2014-2020 wg formy prawnej beneficjentów (mln PLN).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Analizując strukturę projektów realizowanych w województwie lubelskim w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 w podziale na obszary tematyczne, odnotowano jedynie projekty realizowane w ramach dziedziny „B+R i przedsiębiorczość” (ponad 816 mln zł) i stanowią one 100% wszystkich realizowanych na terenie województwa projektów, co w znacznej mierze wynika z przyjętych w Programie priorytetów wsparcia (Wykres 19).

Wykres 19. Wartości dofinansowania UE programu POIR 2014-2020 w podziale na obszary tematyczne (%).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

3.2.3. Poziom realizacji POPC

Ze wsparcia Programu Polska Cyfrowa można korzystać na dwa sposoby – jako realizator projektów lub użytkownik infrastruktury, która powstała dzięki dofinansowaniu.

O dotacje z Programu Polska Cyfrowa występować mogą przede wszystkim:

- przedsiębiorstwa telekomunikacyjne,
- jednostki administracji rządowej oraz jednostki im podległe lub przez nie nadzorowane,
- jednostki naukowe,
- państwowe organizacje kultury,
- organizacje pozarządowe.

W ramach perspektywy 2014-2020 w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa w Polsce (wg stanu na 31 grudnia 2017 roku), projektów będących w realizacji lub oczekujących na realizację jest 252, a ich łączna wartości stanowi 8 mld zł, zaś wartości dofinansowania z UE

jest na poziomie 5,4 mld zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi natomiast 139 zł/os.

W analizowanym okresie w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa w województwie lubelskim rozpoczęto realizację 10 projektów o łącznej wartości blisko 40 mln zł, wartości dofinansowania z UE na poziomie 23,3 mln zł i wartości dofinansowania UE na 1 mieszkańca w kwocie 11 zł/os. (Tabela 9).

Tabela 9. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita i wartość dofinansowania projektów w ramach POPC 2014-2020 (wg województw).

Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020 (województwa)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów
DOLNOŚLĄSKIE	311,5	170,4	58,68	22
KUJAWSKO-POMORSKIE	197,8	109,9	52,72	6
LUBELSKIE	39,9	23,3	10,92	10
LUBUSKIE	186,1	100,7	98,99	13
ŁÓDZKIE	369,4	189,2	76,11	16
MAŁOPOLSKIE	297,5	191,8	56,70	9
MAZOWIECKIE	335,3	164,6	30,68	13
OPOLSKIE	216,7	68,1	68,61	5
PODKARPACKIE	304,7	189,6	89,12	20
PODLASKIE	146,9	98,4	82,91	7
POMORSKIE	249,0	148,8	64,26	9
ŚLĄSKIE	144,9	87,0	19,08	12
ŚWIĘTOKRZYSKIE	346,6	168,7	134,65	9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	252,9	140,5	97,83	11
WIELKOPOLSKIE	679,5	286,7	82,34	24
ZACHODNIOPOMORSKIE	292,6	188,0	110,08	12
KILKA WOJEWÓDZTW	3638,6	3029,3	x	79
POLSKA	8 009,8	5 355,0	139,33	252

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

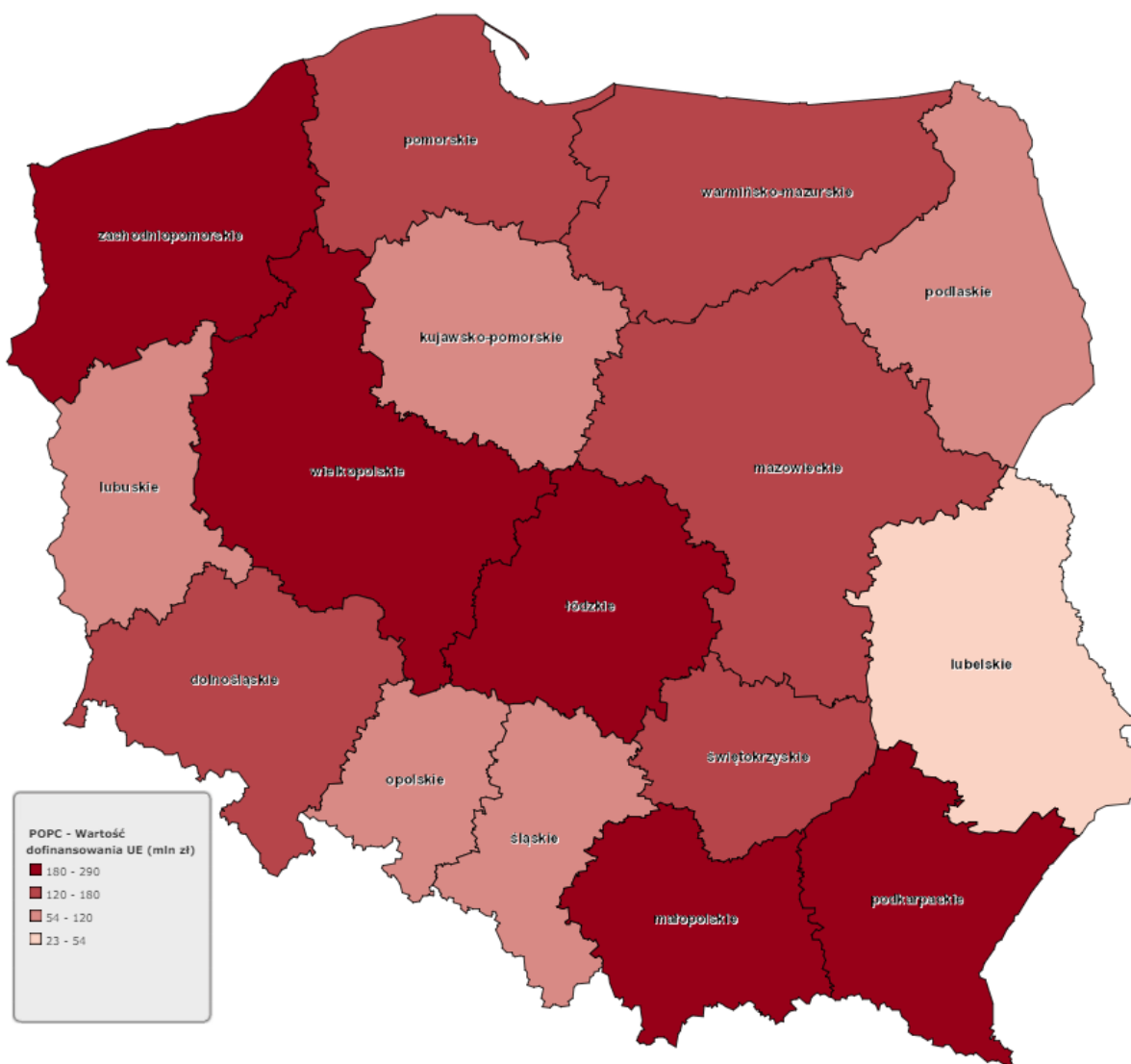
Według stanu na 31 grudnia 2017 roku, z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w Polsce realizowanych było 252 projekty, a województwo lubelskie zajęło pod tym względem 10 pozycję w kraju z liczbą 10 projektów, wyprzedzając województwa: opolskie, kujawsko-pomorskie, podkarpackie, pomorskie, małopolskie i świętokrzyskie (Wykres 20).

Województwo lubelskie uzyskało natomiast ostatnie miejsce pod względem wartości dofinansowania z UE, która wyniosła 23,3 mln zł. Udział wartości dofinansowania UE w województwie w wartości dofinansowania w kraju wyniósł zaś 0,4%. Warto jednak zaznaczyć, że bardzo duży udział, bo aż 56,6% w dofinansowaniu z UE z POPC stanowiły projekty realizowane na terenie kilku województw (Mapa 14).

Wartość dofinansowania UE z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła w kraju 139 zł/os., a w województwie lubelskim była zdecydowanie niższa i opiewała na niespełna 11 zł/os. Uplasowało to region na ostatniej pozycji w Polsce. (Mapa 15).

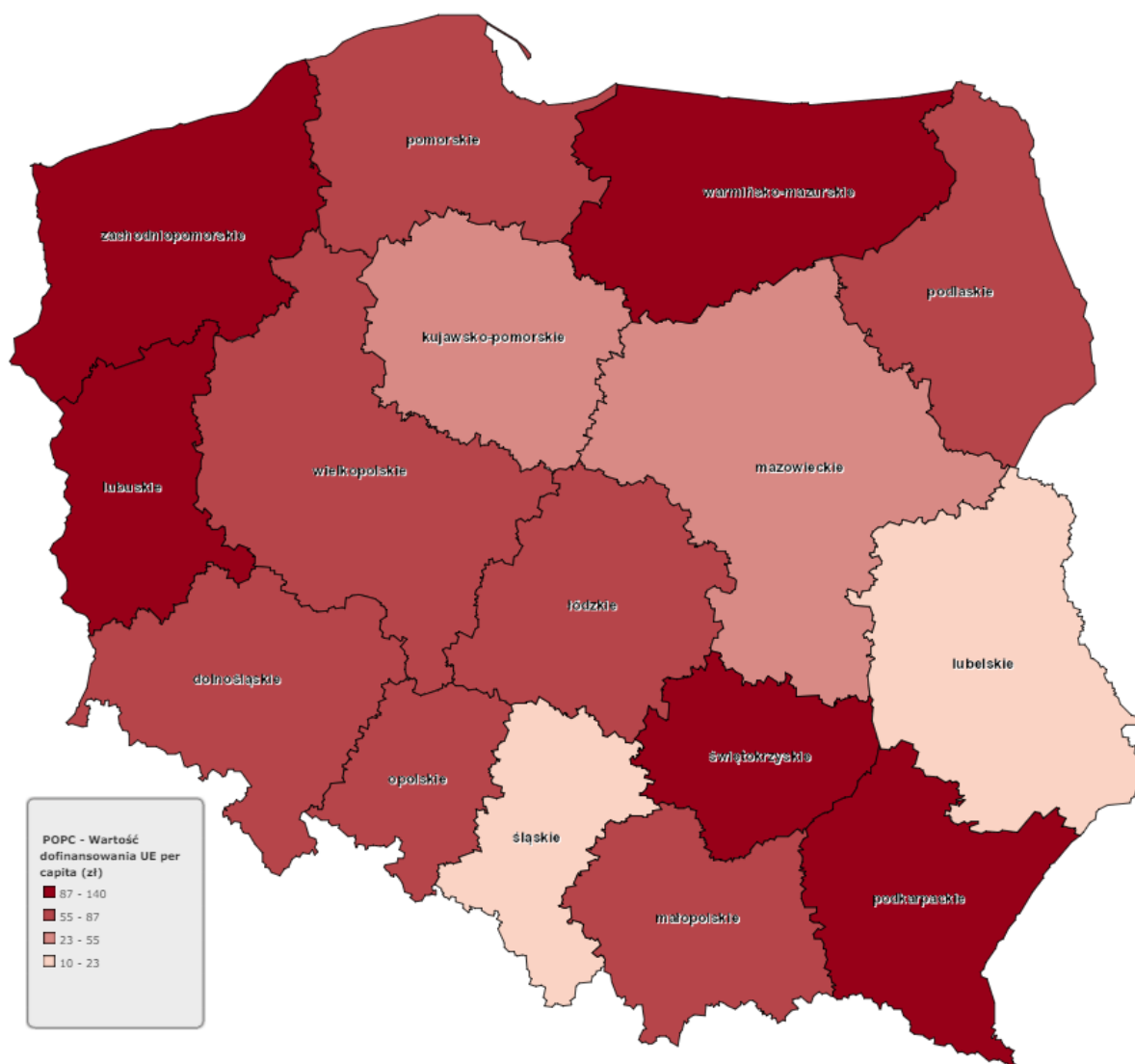
Średnia wartość projektu z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa dla Polski (wg stanu na 31.12.2017r.) wyniosła 31,8 mln zł, zaś dla województwa lubelskiego 4 mln zł, co uplasowało region na ostatnim miejscu. Pod względem średniej wartości dofinansowania z UE, przypadającej na 1 projekt województwo lubelskie zajęło również 16 pozycję z kwotą 2,3 mln zł (średnia dla Polski to 21,2 mln zł).

Mapa 14. Wartość dofinansowania ogółem projektów z POPC w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych w województwach w mln zł.

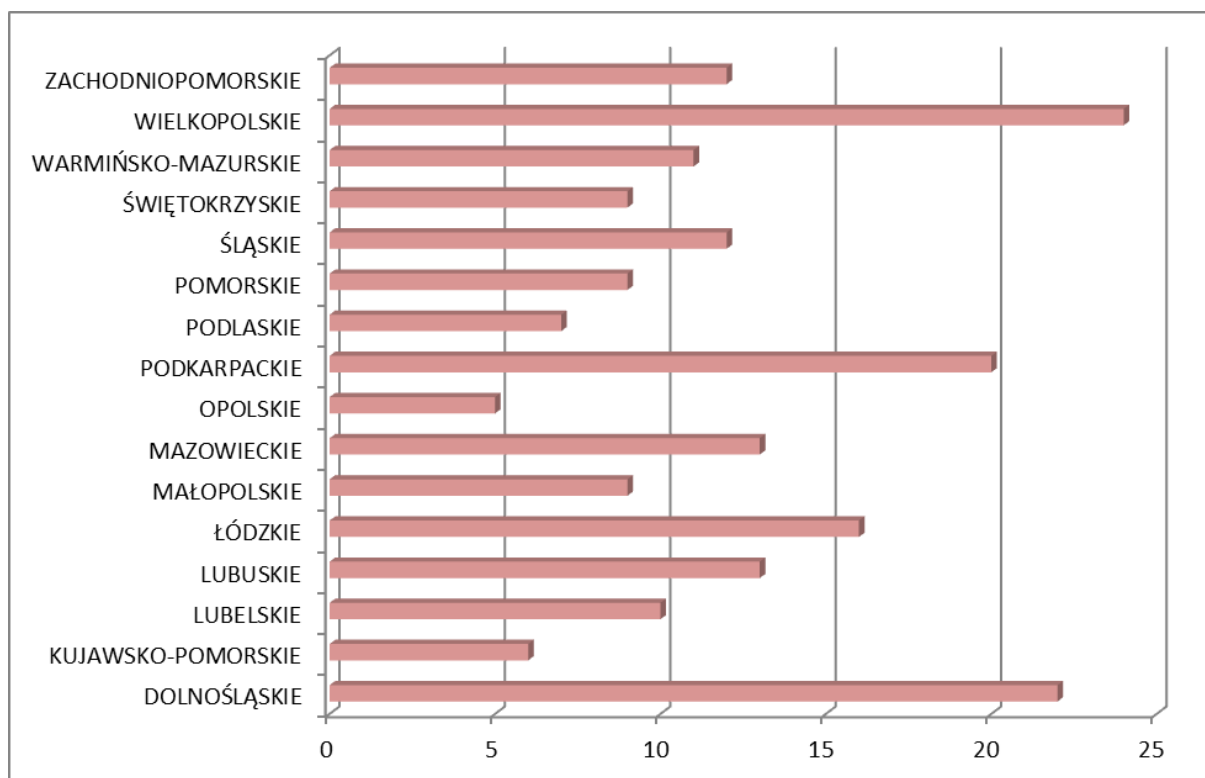
Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Mapa 15. Wartość dofinansowania ogółem na 1 mieszkańca projektów z POPC w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 Polityki Spójności realizowanych w województwach w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Wykres 20. Liczba projektów realizowanych w ramach programu POPC 2014-2020 wg województw.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Według stanu na 31.12.2017r. projekty z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 realizowane są na terenie 16 powiatów województwa lubelskiego. Zarówno pod względem liczbowym, jak i wartościowym najczęściej projektów realizowanych jest na terenie powiatu tomaszowskiego (3 projekty, na kwotę 13,6 mln zł, co stanowi 30% liczby projektów i 34% wartości projektów ogółem).

Tabela 10. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita, wartość dofinansowania UE oraz wartość dofinansowania na 1 mieszkańca projektów w ramach POPC 2014-2020 (wg powiatów).

Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014- 2020 (powiaty)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów ¹¹
Miasto Biała Podlaska	0,0	0,0	0,00	0
Miasto Chełm	0,0	0,0	0,00	0
Miasto Lublin	0,0	0,0	0,00	0
Miasto Zamość	0,0	0,0	0,00	0
białski	9,1	5,1	44,96	1
biłgorajski	7,0	3,8	37,49	2
chełmski	0,3	0,3	3,52	1
hrubieszowski	0,0	0,0	0,00	0
janowski	3,7	2,1	45,07	2
krasnostawski	0,3	0,3	4,28	1
kraśnicki	0,3	0,2	2,25	1
lubartowski	0,5	0,4	4,02	1
lubelski	0,5	0,4	2,36	1
łęczyński	0,5	0,4	6,26	1
łukowski	0,3	0,2	2,02	1
opolski	0,3	0,2	3,61	1
parczewski	0,0	0,0	0,00	0
puławski	1,3	1,0	9,14	2
radzyński	0,0	0,0	0,00	0
rycki	0,3	0,2	3,84	1
świdnicki	0,5	0,4	4,95	1
tomaszowski	13,6	7,0	82,46	3
włodawski	0,0	0,0	0,00	0
zamojski	1,6	1,4	12,79	2
LUBELSKIE¹²	39,9	23,3	10,92	10

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

W analizowanym okresie najwięcej projektów z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 realizowanych jest na terenie powiatów: tomaszowskiego (3), puławskiego (2), janowskiego (2), biłgorajskiego (2) oraz zamojskiego (2). Najmniejszą aktywnością jak do tej pory wykazują się powiaty: hrubieszowski, parczewski, radzyński i włodawski oraz wszystkie miasta na prawach powiatu, na terenie których nie podpisano jeszcze ani jednej umowy w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (Wykres 21).

¹¹ Liczba projektów dla kategorii „Lubelskie” zawiera sumę wszystkich projektów realizowanych na terenie województwa bez duplikatów .

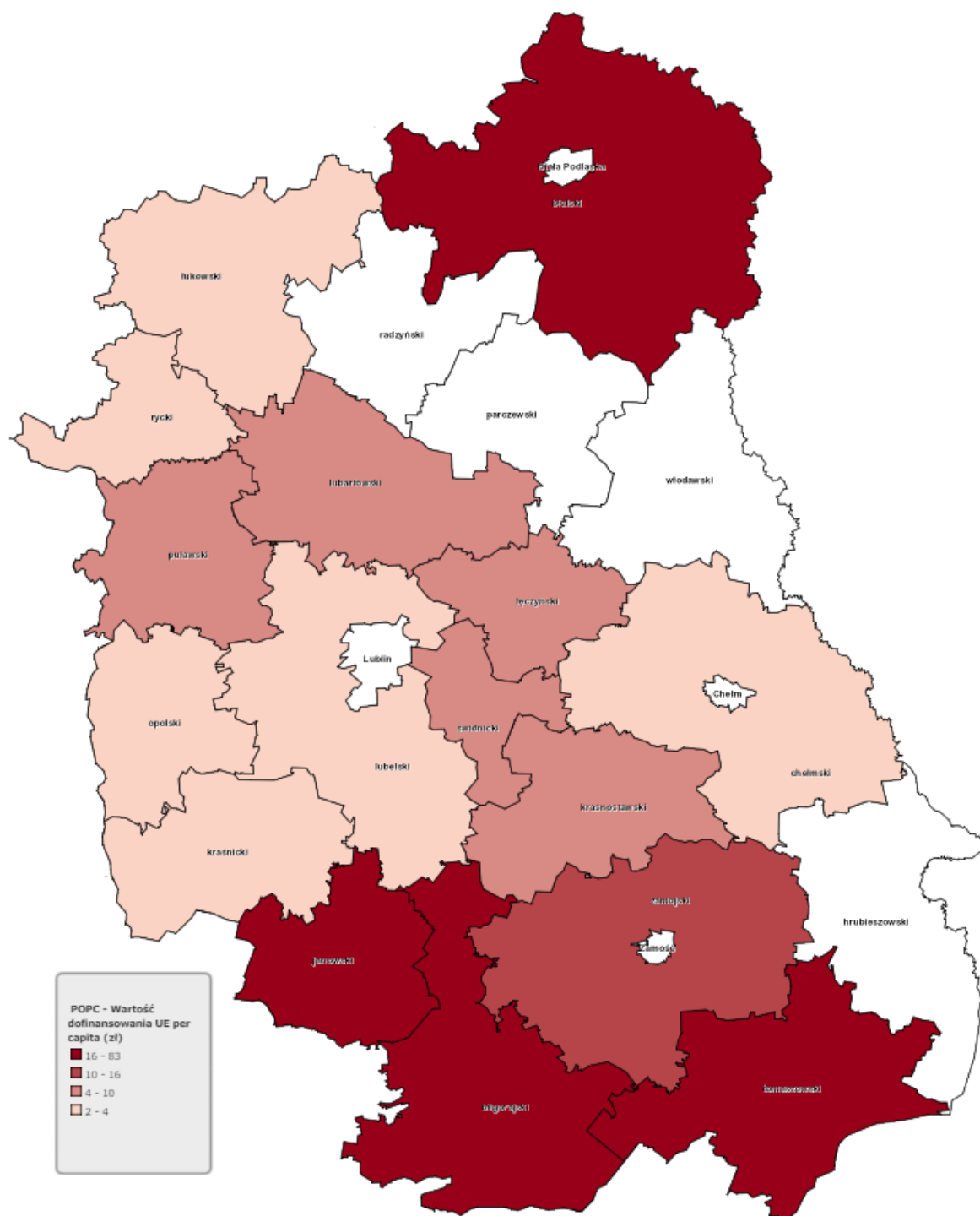
¹² Kategoria „ Lubelskie „ zawiera sumę wartości projektów zrealizowanych na terenie całego województwa

Średnia wartość projektu realizowanego z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 w województwie lubelskim wynosi 4 mln zł, zaś średnia wartość dofinansowania UE przypadająca na 1 projekt to 2,3 mln zł, przy czym wartości powyżej średniej odnotowano tylko w 2 powiatach: bialskim i tomaszowskim.

Największe dofinansowanie UE w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa wśród powiatów otrzymał jak do tej pory powiat tomaszowski (ponad 7 mln zł), bialski (5,1 mln zł), biłgorajski (3,8 mln zł) oraz janowski (2,1) (Mapa 16). Najmniejszą aktywnością jak do tej pory wykazują się wszystkie miasta na prawach powiatu oraz powiaty: hrubieszowski, parczewski, radzyński i włodawski, na terenie których nie podpisano jeszcze żadnej umowy w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (Tabela 10).

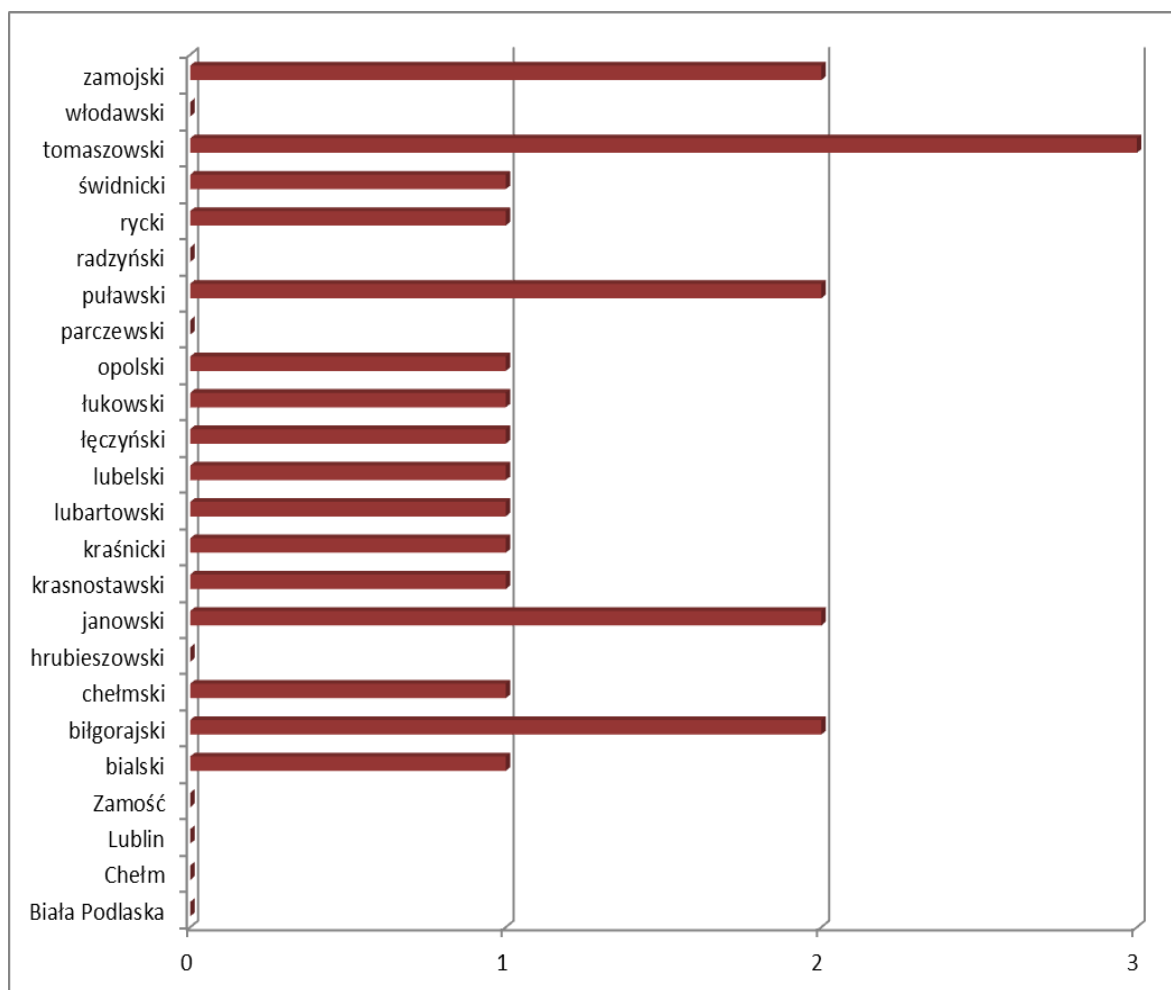
Pod względem wartości dofinansowania UE z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa przypadającej na jednego mieszkańca w powiatach województwa lubelskiego występuje duże zróżnicowanie. Największe dofinansowanie w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie tomaszowskim 82 zł/os., janowskim 45 zł/os. oraz w powiecie bialskim 44 zł/os. i biłgorajskim 37 zł/os. Brak dofinansowania występuje natomiast w 8 powiatach, w których do tej pory nie jest realizowany żaden projekt w ramach wyżej opisywanego programu (Mapa 17).

Mapa 17. Wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca projektów z programu POPC w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych na terenie powiatów województwa lubelskiego w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

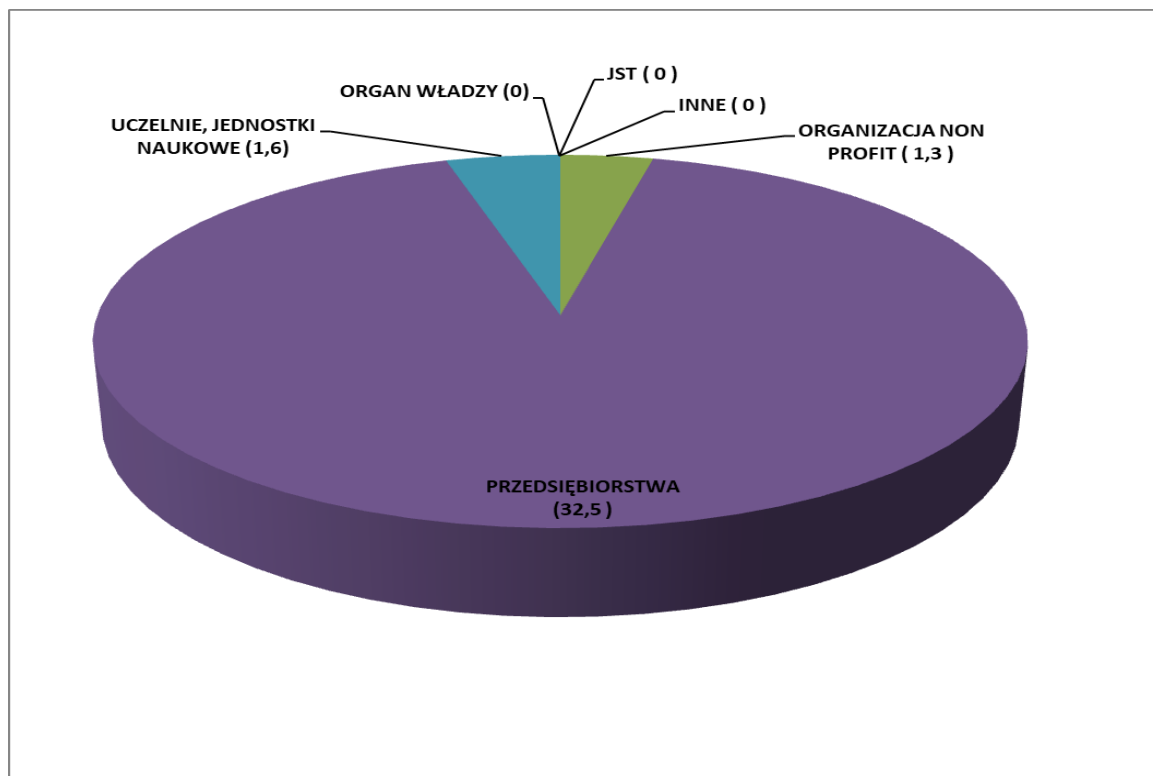
Wykres 21. Liczba projektów realizowanych w ramach programu POPC 2014-2020 wg województw.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

W strukturze beneficjentów realizujących projekty z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 największą wartość dofinansowania UE uzyskały przedsiębiorstwa (32 mln zł, co stanowi 92 % środków wykorzystanych do tej pory w ramach Programu), uczelnie i jednostki naukowe oraz organizacje non profit odpowiednio po 4% (Wykres 22). Wynika to z faktu, iż o dotacje z Programu Polska Cyfrowa występować mogą przede wszystkim: przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, jednostki administracji rządowej oraz jednostki im podległe lub przez nie nadzorowane, jednostki naukowe, państwowe organizacje kultury oraz organizacje pozarządowe.

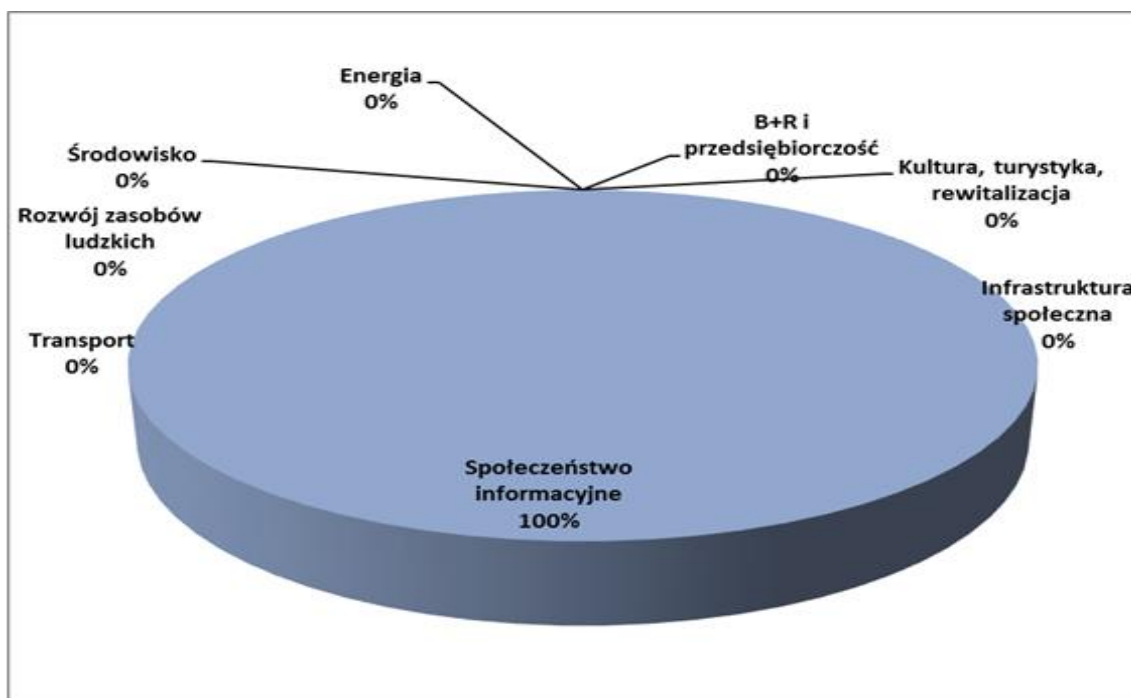
Wykres 22. Wartość dofinansowania projektów w ramach POPC 2014-2020 wg formy prawnej beneficjentów (mln PLN).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Analizując strukturę projektów realizowanych w województwie lubelskim w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 w podziale na obszary tematyczne, odnotowano jedynie projekty realizowane z zakresu „Społeczeństwa informacyjnego”, co w znacznej mierze wynika z przyjętych w Programie priorytetów wsparcia. Wartość tego dofinansowania wynosi ponad 23 mln zł i stanowi 100% przyznanej pomocy w tym programie (Wykres 23).

Wykres 23. Wartości dofinansowania UE programu POPC 2014-2020 w podziale na obszary tematyczne (%).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

3.2.4. Poziom realizacji POPW

Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 (POPW) to instrument wsparcia rozwoju społeczno-gospodarczego 5 województw: lubelskiego, podlaskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego. Jego środki - 2 mld euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego - przeznaczone są na rozwój innowacyjnej przedsiębiorczości oraz na ważne, z punktu widzenia spójności i dostępności terytorialnej makroregionu, inwestycje w komunikację miejską, drogi i kolej.

Wg stanu na 31 grudnia 2017 roku, w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 w pięciu województwach Polski wschodniej biorących udział w programie, 564 projektów jest w trakcie realizacji lub oczekuje na realizację, a ich łączna wartości stanowi 8 mld zł, zaś wartości dofinansowania z UE jest na poziomie 5,6 mld zł.

W analizowanym okresie w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia w województwie lubelskim rozpoczęto realizację 143 projektów o łącznej wartości 1,8 mld zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie 1,3 mld zł (Tabela 11).

Tabela 11. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita i wartość dofinansowania projektów w ramach POPW 2014-2020 (wg województw).

Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014- 2020 (województwa)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów
LUBELSKIE	1 849,7	1 254,3	587,97	143
PODKARPACKIE	1 640,3	1 115,3	524,20	193
PODLASKIE	1 999,7	1 489,0	1 254,82	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 263,9	839,3	669,89	54
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1 310,6	918,9	639,77	98
KILKA WOJEWÓDZTW	26,3	22,3	x	10
POLSKA – 5 województw Polski Wschodniej	8 090,5	5 639,3	693,05	564

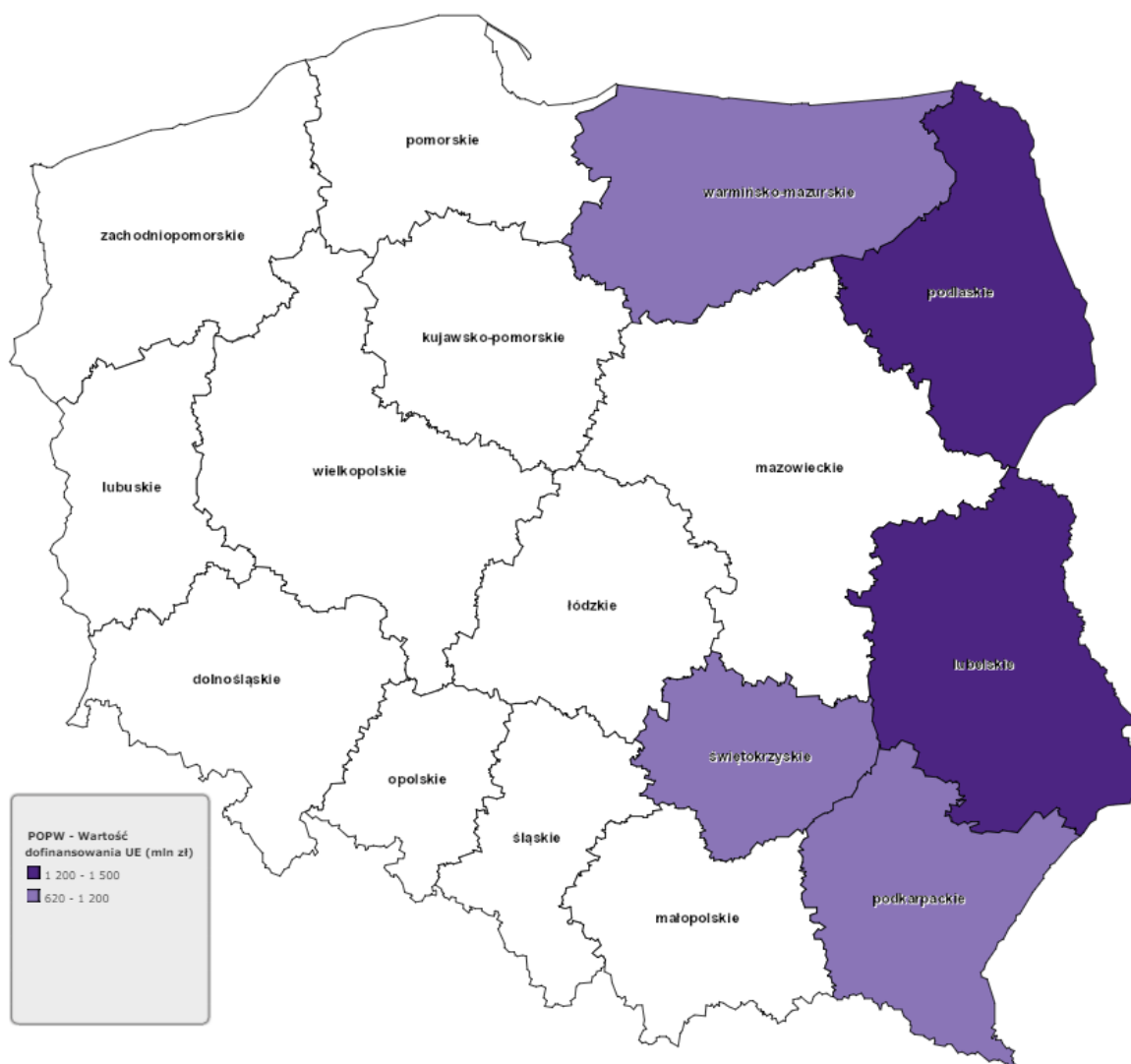
Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku, z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w Polsce realizowane były 564 projekty, a województwo lubelskie zajęło pod tym względem 2 pozycję (wśród 5 województw biorących udział w POPW) z liczbą 143 projektów. Większą liczbę projektów odnotowano tylko w województwie podkarpackim (Wykres 24). Taką samą lokatę region uzyskał pod względem wartości dofinansowania z UE, która wyniosła 1,3 mld zł (wyższe wartości uzyskało tylko woj. podlaskie). Udział wartości dofinansowania UE w województwie w wartości dofinansowania w kraju (wśród 5 woj. Polski wschodniej) wyniósł natomiast 22,2% (Mapa 18).

Najwyższą wartość dofinansowania UE z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w województwie podlaskim (1,3 tys. zł/os.), a najniższą w województwie podkarpackim, gdzie na jednego mieszkańca przypadło do tej pory 524 zł/os. Województwo lubelskie tym samym uplasowało się na przedostatniej pozycji z kwotą 587 zł/os. (Mapa 19).

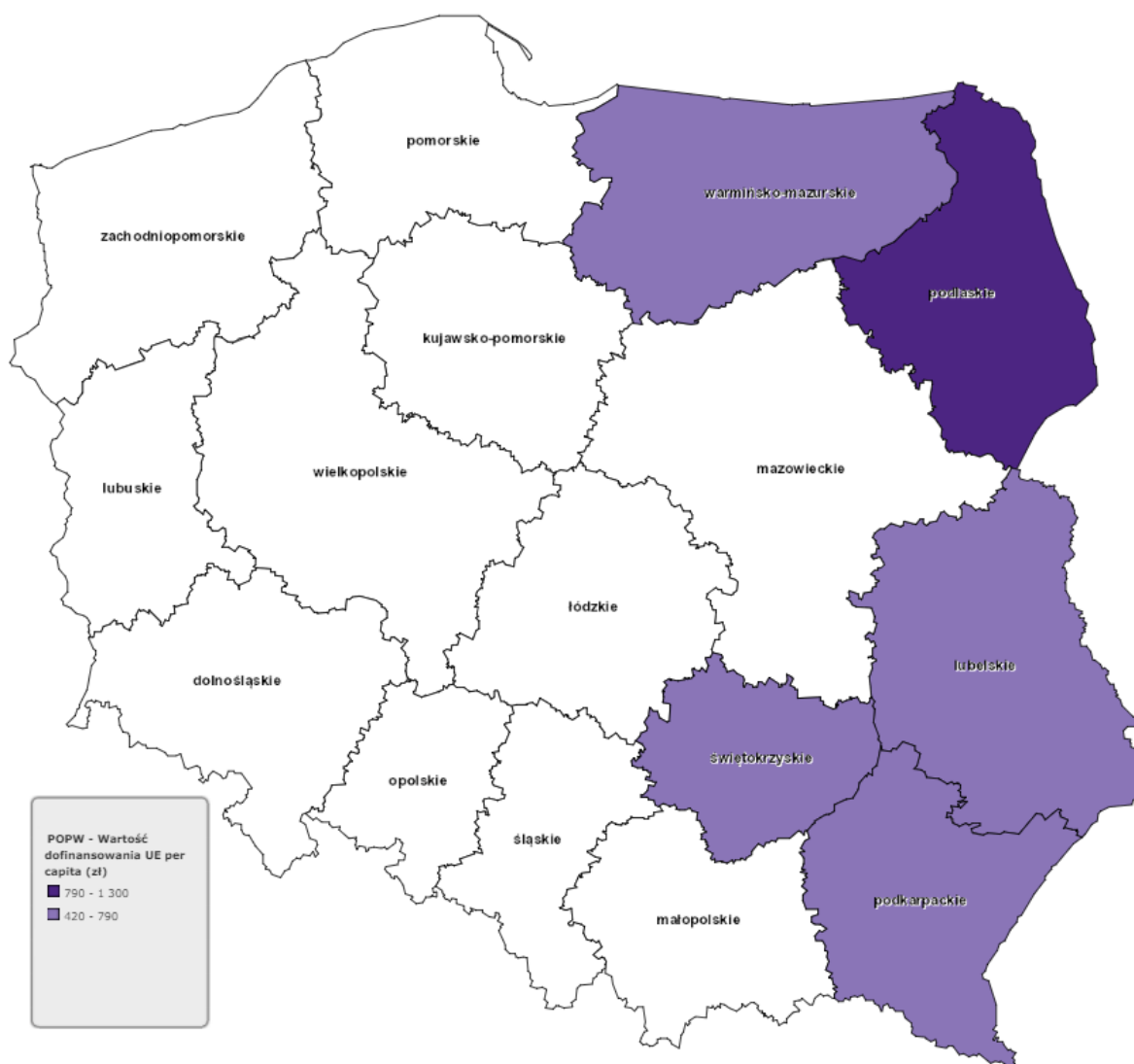
Średnia wartość projektu dla Polski (wg stanu na 31.12.2017r.) wyniosła 14,3 mln zł, zaś dla województwa lubelskiego 12,9 mln zł, co uplasowało region na przedostatnim miejscu (niższe wartości odnotowało tylko województwo podkarpackie). Pod względem średniej wartości dofinansowania z UE, przypadającej na 1 projekt województwo lubelskie zajęło taką samą pozycję z kwotą 8,8 mln zł.

Mapa 18. Wartość dofinansowania ogółem projektów z POPW w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych w województwach w mln zł.

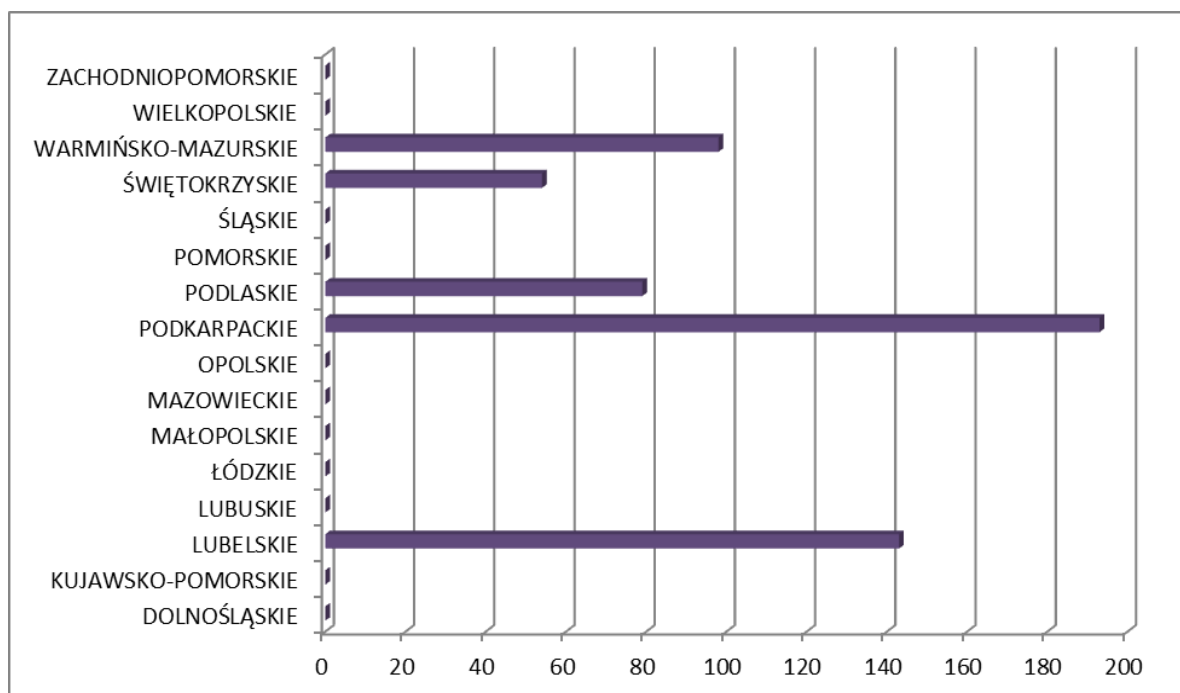
Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Mapa 19. Wartość dofinansowania ogółem na 1 mieszkańca projektów z POPW w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 Polityki Spójności realizowanych w województwach w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Wykres 24. Liczba projektów realizowanych w ramach programu POPW 2014-2020 wg województw.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Według stanu na 31.12.2017r. projekty z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 realizowane są na terenie 23 powiatów województwa lubelskiego (tylko w powiecie parczewskim nie podpisano żadnej umowy). Zarówno pod względem liczbowym (44% wszystkich projektów w regionie), jak i wartościowym (dotyczy to zarówno wartości bezwzględnych, jak i wartości w przeliczeniu na 1 mieszkańca) dominujący jest udział Miasta Lublin, co wynika w m.in. z koncentracji podmiotów i instytucji pełniących funkcje gospodarcze, badawczo-rozwojowe oraz realizacji na terenie miasta dużych inwestycji.

Tabela 12. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita, wartość dofinansowania UE oraz wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca, projektów w ramach POPW 2014-2020 (wg powiatów).

Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014- 2020 (powiaty)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów ¹³
Miasto Biała Podlaska	0,1	0,1	1,17	1
Miasto Chełm	14,4	7,0	110,56	2
Miasto Lublin	1095,0	798,6	2 345,63	63
Miasto Zamość	33,5	17,7	274,54	5
białski	14,9	8,1	72,27	5
biłgorajski	43,3	24,3	237,20	2
chełmski	2,0	1,4	18,28	3
hrubieszowski	0,1	0,0	0,70	2
janowski	0,9	0,6	12,01	3
krasnostawski	9,7	6,8	104,67	1
kraśnicki	140,9	91,2	939,06	13
lubartowski	5,1	2,9	32,79	5
lubelski	311,4	190,8	1 253,38	15
łęczyński	32,3	19,2	333,85	7
łukowski	0,3	0,2	1,77	6
opolski	2,4	1,4	22,45	1
parczewski	0,0	0,0	0,00	0
puławski	16,0	9,4	82,33	5
radzyński	53,9	30,5	507,79	1
rycki	2,9	1,4	24,79	1
świdnicki	15,9	8,2	112,62	5
tomaszowski	33,2	20,2	237,56	2
włodawski	9,7	6,8	173,86	1
zamojski	11,8	7,5	69,62	7
LUBELSKIE¹⁴	1 849,7	1 254,3	587,97	143

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r

W analizowanym okresie najwięcej projektów z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia realizowanych jest na terenie miasta Lublin (63), powiatu lubelskiego (15) i kraśnickiego (13). Najmniejszą aktywnością jak do tej pory wykazują się powiaty: włodawski, radzyński, rycki, opolski, krasnostawski oraz miasto Biała Podlaska (po 1 projekcie) i powiat parczewski, w którym nie podpisano ani jednej umowy (Tabela 12),(Wykres 25).

¹³ Liczba projektów dla kategorii „Lubelskie” zawiera sumę wszystkich projektów realizowanych na terenie województwa bez duplikatów .

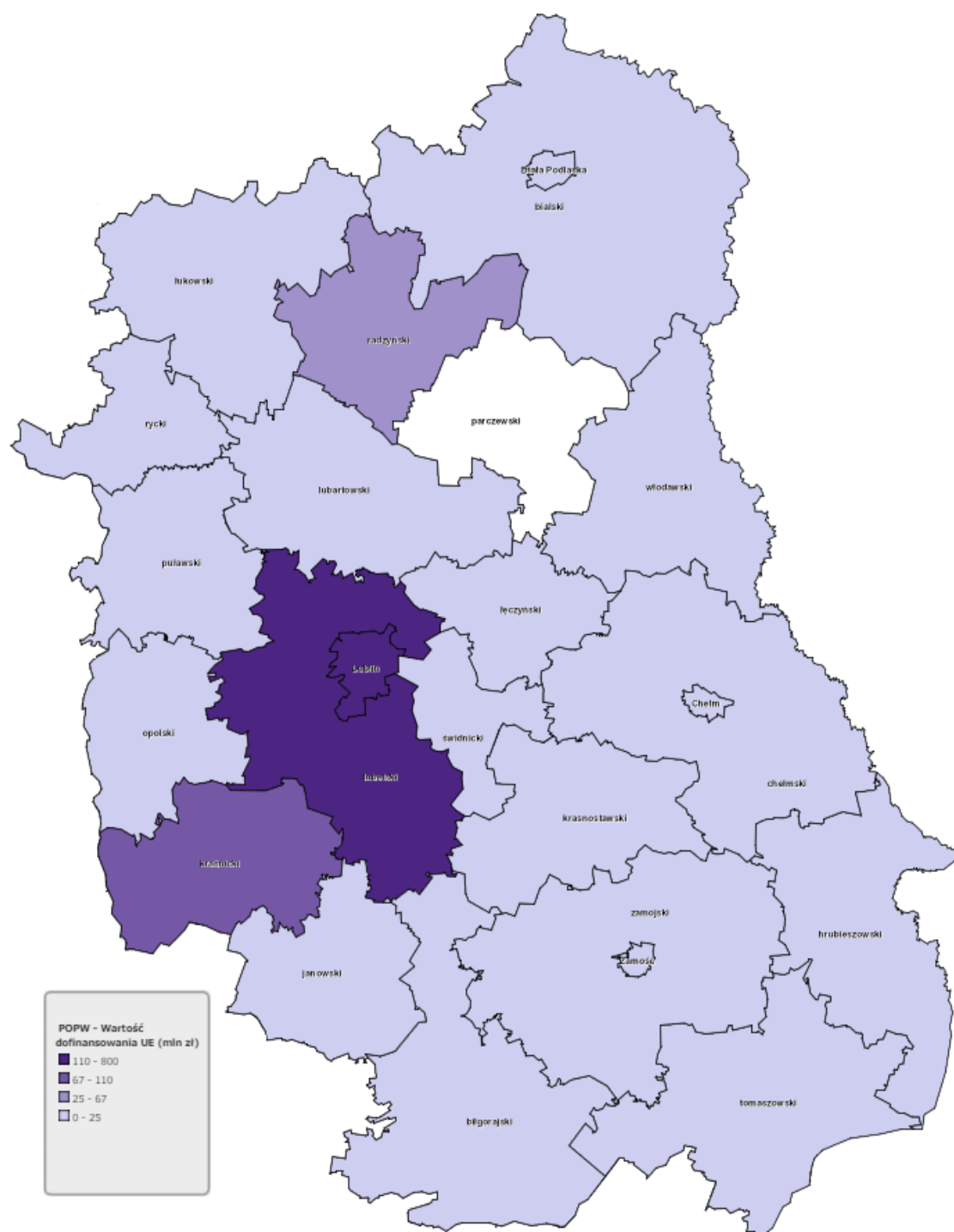
¹⁴ Kategoria „ Lubelskie” zawiera sumę wartości projektów zrealizowanych na terenie całego województwa

Średnia wartość projektu realizowanego z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia w województwie lubelskim wynosi 12,9 mln zł, zaś średnia wartość dofinansowania UE przypadająca na 1 projekt to 8,8 mln zł, przy czym wartości powyżej średniej odnotowano tylko w 5 powiatach: radzyńskim, biłgorajskim, lubelskim, tomaszowskim i Mieście Lublin.

Największe dofinansowanie UE w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia wśród powiatów otrzymało jak do tej pory Miasto Lublin (798,6 mln zł), a w dalszej kolejności powiat łęczyński (190,8 mln zł) i kraśnicki (91,2 mln zł). (Mapa 20). Najmniejszą aktywnością jak do tej pory wykazuje się powiat parczewski, na terenie którego nie podpisano jeszcze żadnej umowy w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

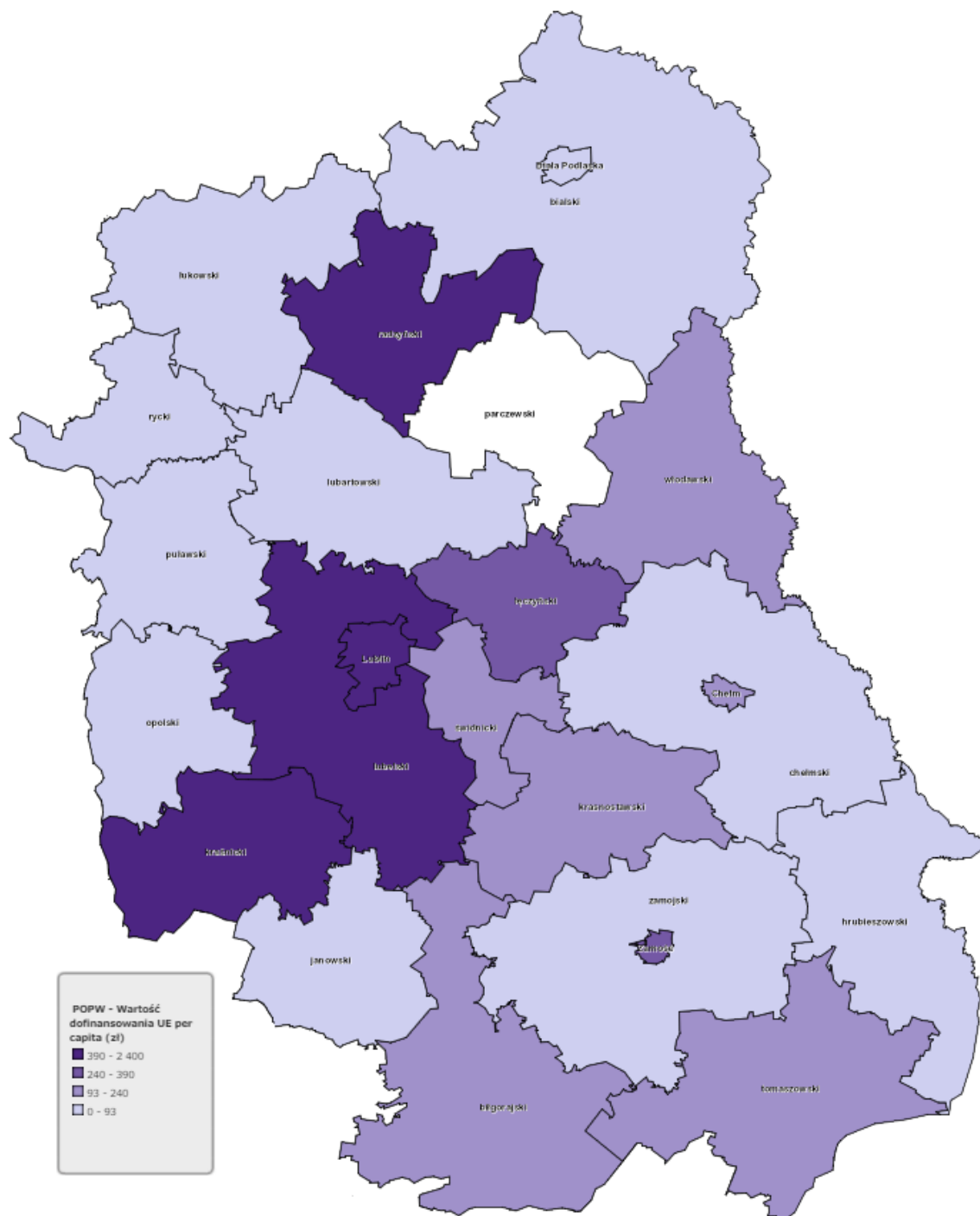
Pod względem wartości dofinansowania UE przypadającej na jednego mieszkańca w powiatach województwa lubelskiego występuje duże zróżnicowanie. Największe dofinansowanie w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano na terenie Miasta Lublin – 2,3 tys. zł/os. oraz powiatów: lubelskiego – 1,3 tys. zł/os., kraśnickiego – 939 zł/os. oraz radzyńskiego – 507 zł/os. Najmniejsze dofinansowanie przypadające na 1 mieszkańca występuje na chwilę obecną w powiatach: hrubieszowskim – 0,70 zł/os., w mieście Biła Podlaska – 1,17 zł/os. oraz w powiecie łukowskim – 1,77 zł/os. oraz w powiecie parczewskim, w którym nie jest realizowany żaden projekt (Mapa 21).

Mapa 20. Wartość dofinansowania UE ogółem projektów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 z programu POPW realizowanych na terenie powiatów województwa lubelskiego w mln zł.

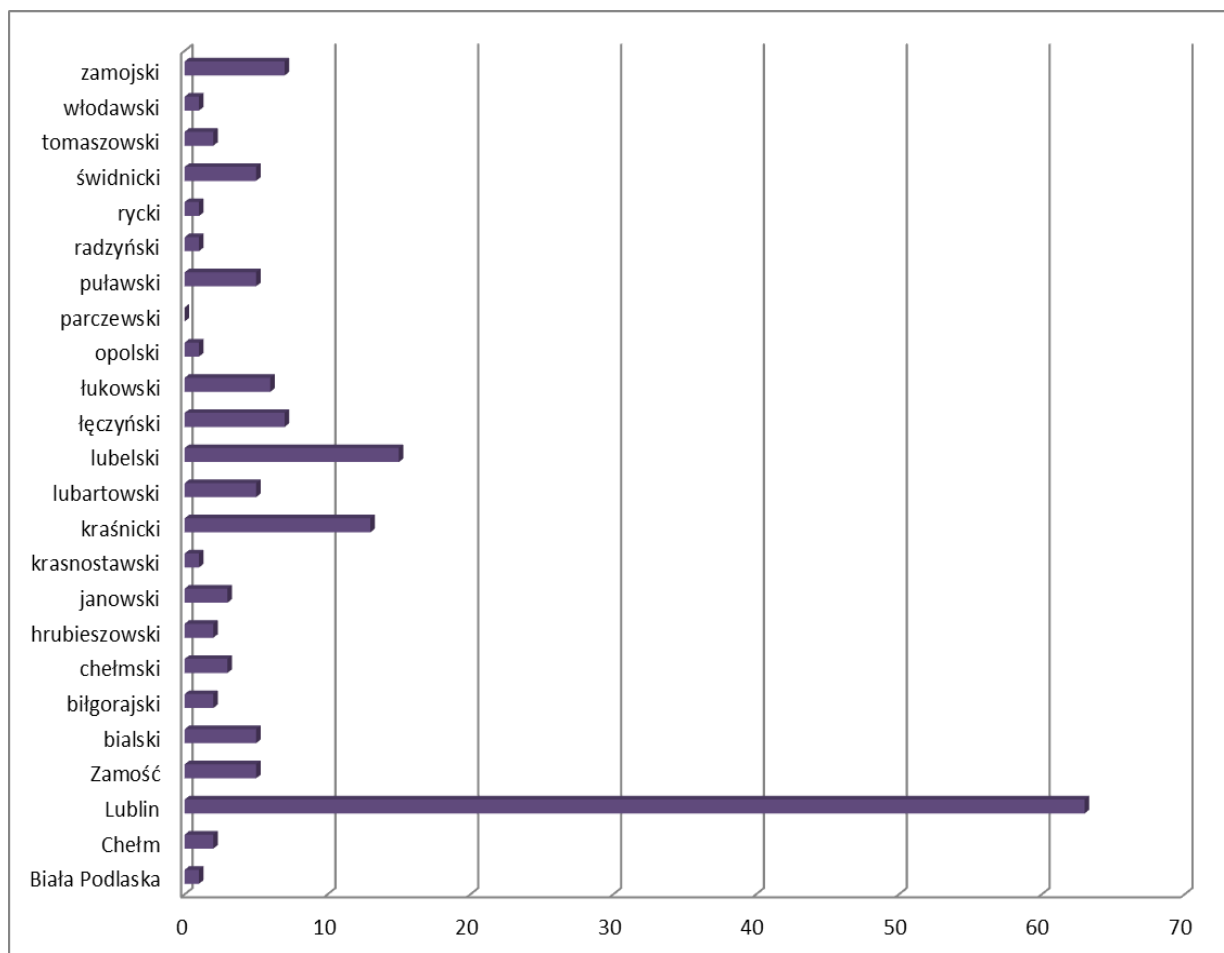
Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r

Mapa 21. Wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca projektów z programu POPW w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych na terenie powiatów województwa lubelskiego w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

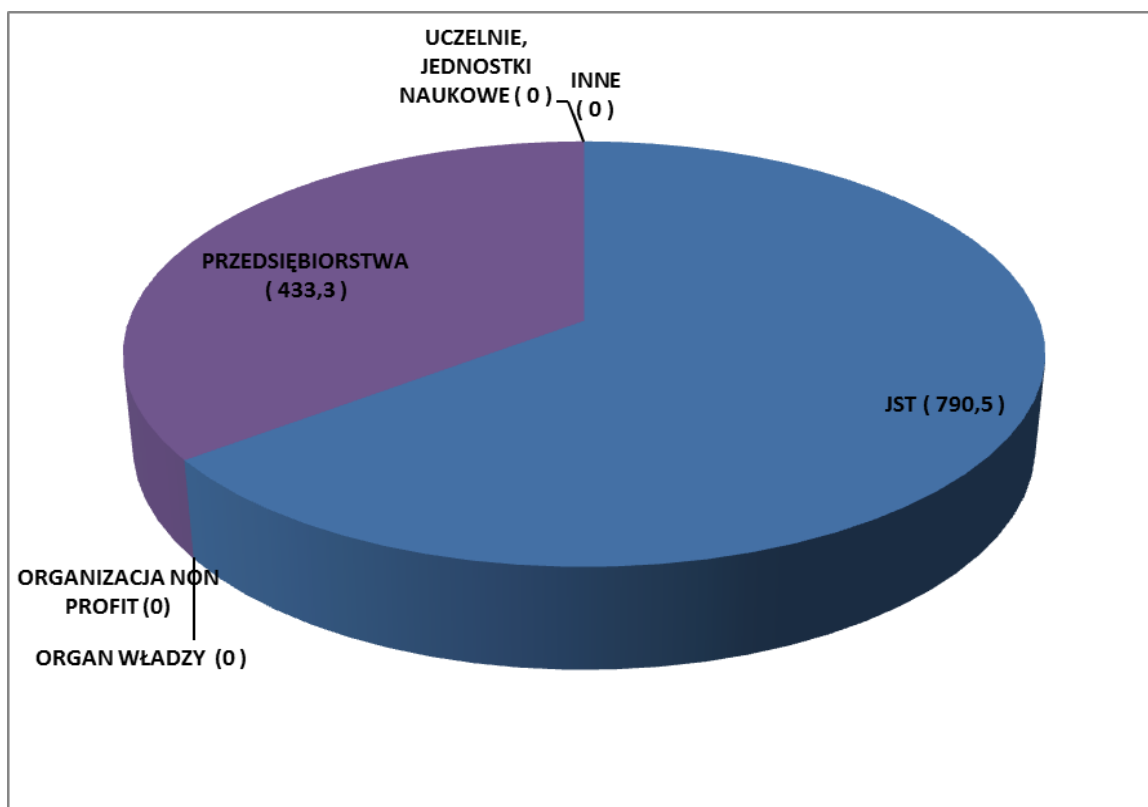
Wykres 25. Liczba realizowanych projektów w ramach POPW 2014-2020 na terenie powiatów województwa lubelskiego.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

W strukturze beneficjentów realizujących projekty z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia największy udział mają jednostki samorządu terytorialnego i jest to – 790 mln zł, co stanowi 65% oraz przedsiębiorstwa – 433 mln zł, co stanowi 35% środków wykorzystanych do tej pory w ramach Programu (Wykres 26).

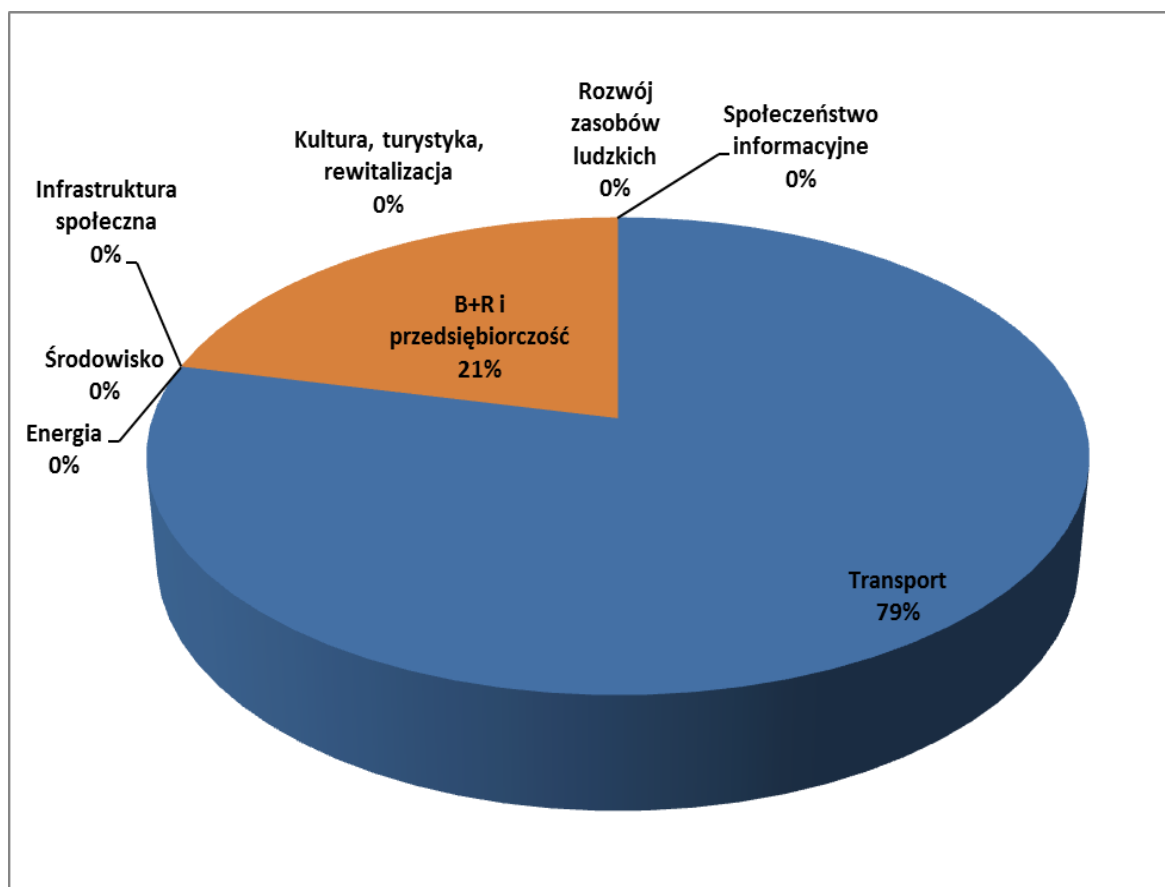
Wykres 26. Wartość dofinansowania projektów w ramach POPW 2014-2020 wg formy prawnej beneficjentów (mln PLN).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Analizując strukturę projektów realizowanych w województwie lubelskim w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 na obszary tematyczne, zauważalny jest przeważający udział projektów realizowanych z zakresu „Transportu” - ponad 987 mln i stanowią one 79% wszystkich realizowanych na terenie województwa projektów. Drugą co do wielkości grupą są projekty z zakresu „B+R i przedsiębiorczości” ponad 267 mln czyli 21% wykorzystanych do tej pory środków (Wykres 27).

Wykres 27. Wartości dofinansowania UE programu POPW 2014-2020 w podziale na obszary tematyczne (%).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

3.2.5. Poziom realizacji POWER

Ze wsparcia programu Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) można korzystać na dwa sposoby – jako realizator lub uczestnik projektów.

Projekty w ramach PO WER są realizowane w dwóch podstawowych trybach:

- Pozakonkursowym, w którym projekty realizowane są przez dokładnie określonych beneficjentów precyzyjnie wskazanych w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO WER,
- Konkursowym, w którym o dofinansowanie mogą się ubiegać wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych: czyli m.in:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego,
- administracja rządowa i jej jednostki podległe,
- organizacje pozarządowe, ich związki i federacje
- podmioty ekonomii społecznej i ich federacje lub związki,
- samorząd gospodarczy i zawodowy,

- instytucje integracji i pomocy społecznej,
- instytucje rynku pracy,
- uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym,
- jednostki naukowe, w tym instytuty badawcze,
- jednostki badawczo-rozwojowe,
- przedsiębiorcy,
- podmioty opieki zdrowotnej,
- podmioty lecznicze,
- partnerzy

W ramach perspektywy 2014-2020 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w Polsce (wg stanu na 31 grudnia 2017 roku) jest 3 393 projekty w realizacji lub oczekujących na realizację, o łącznej wartości 9,5 mld zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie 8,3 mld zł.

W analizowanym okresie w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w województwie lubelskim rozpoczęto realizację 188 projektów o łącznej wartości 370,6 mln zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie 333,3 mln zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi natomiast 156 zł/os. (Tabela 13).

Tabela 13. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita i wartość dofinansowania projektów w ramach POWER 2014-2020 (wg województw).

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (województwa)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów
DOLNOŚLĄSKIE	354,6	319,5	110,04	191
KUJAWSKO-POMORSKIE	326,0	296,4	142,25	156
LUBELSKIE	370,6	333,3	156,25	188
LUBUSKIE	132,1	119,3	117,31	97
ŁÓDZKIE	328,7	298,8	120,24	144
MAŁOPOLSKIE	528,5	477,3	141,12	215
MAZOWIECKIE	437,4	370,5	69,04	207
OPOLSKIE	99,2	83,7	84,33	87
PODKARPACKIE	398,7	361,3	169,80	158
PODLASKIE	138,2	117,1	98,69	119
POMORSKIE	312,6	264,8	114,35	155
ŚLĄSKIE	547,5	462,0	101,34	253
ŚWIĘTOKRZYSKIE	267,3	241,4	192,66	140
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	203,4	184,8	128,67	128
WIELKOPOLSKIE	345,2	291,7	83,80	189
ZACHODNIOPOMORSKIE	202,7	183,6	107,47	138
KILKA WOJEWÓDZTW	4 531,5	3 929,8	x	1 300
POLSKA	9 524,2	8 335,5	216,88	3 393

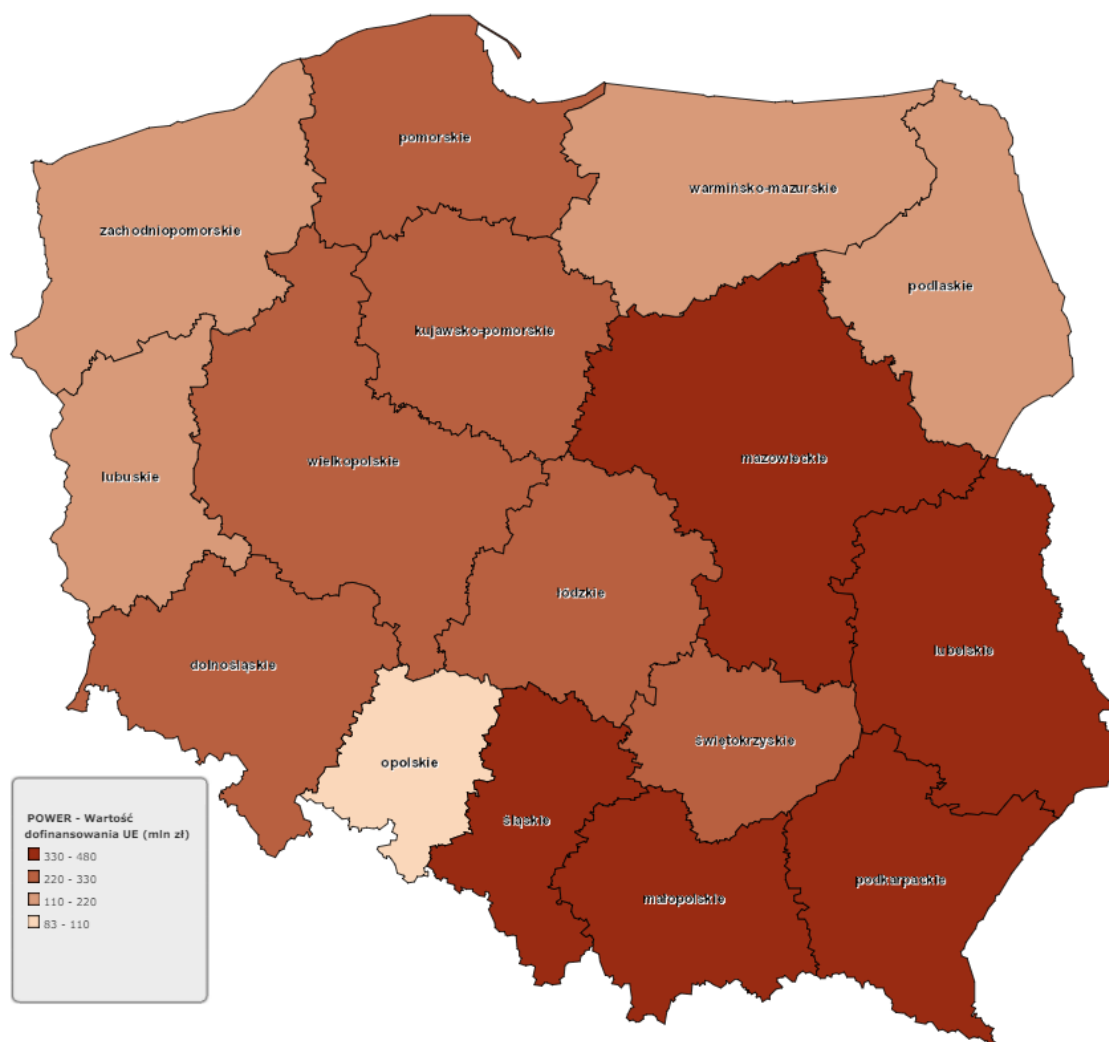
Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku, z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w Polsce realizowanych było 3,4 tys. projektów, a województwo lubelskie zajęło pod tym względem 6 pozycję w kraju z liczbą 188 projektów. Większą liczbę projektów odnotowano tylko w województwach: śląskim, małopolskim, mazowieckim, dolnośląskim i wielkopolskim (Wykres 28). O jedną pozycję wyższą lokatę (5) region uzyskał pod względem wartości dofinansowania z UE, która wyniosła 333,3 mln zł. (Mapa 22). Udział wartości dofinansowania UE w województwie w wartości dofinansowania w kraju wyniósł natomiast 4%. Warto jednak zaznaczyć, iż w ogólnej liczbie projektów z POWER dużą liczbę stanowią projekty realizowane na terenach kilku województw (38,3%).

Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła w kraju 217 zł/os., a w województwie lubelskim była niższa i opiewała na 156 zł/os. Pozwoliło to na uplasowanie regionu na 3 pozycji w Polsce, za województwem świętokrzyskim i podkarpackim (Mapa 23).

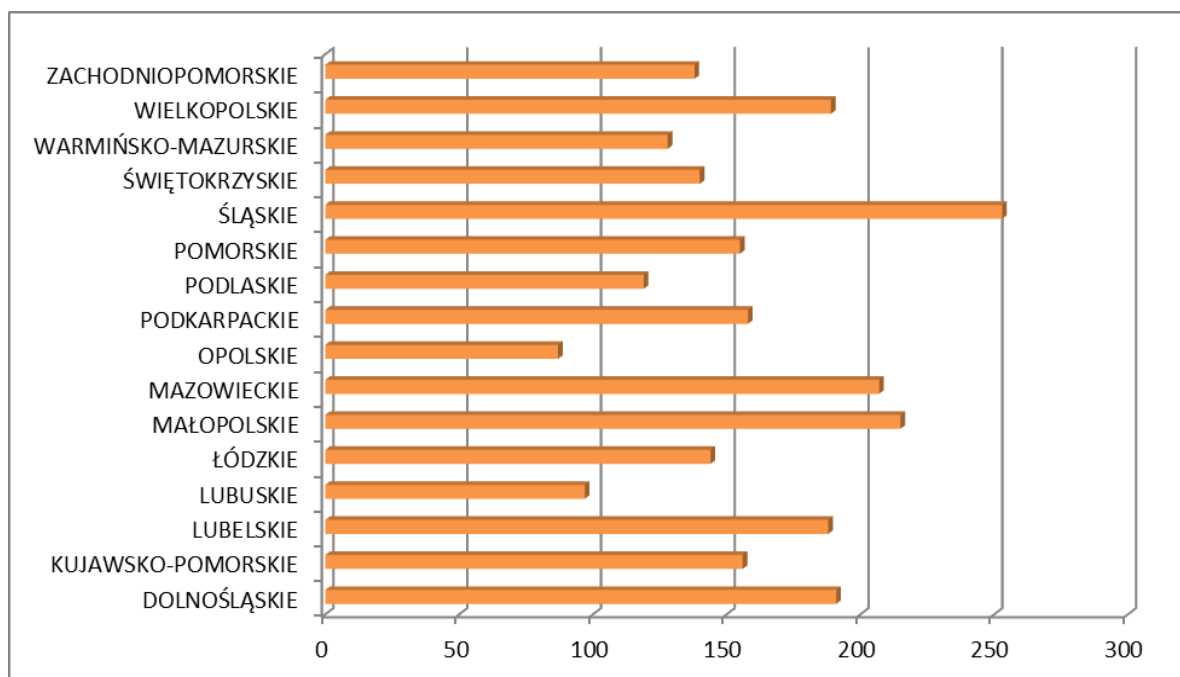
Średnia wartość projektu z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój dla Polski (wg stanu na 31.12.2017r.) wyniosła 2,8 mln zł, zaś dla województwa lubelskiego 2,1 mln zł, co uplasowało region na 8 miejscu (niższe wartości odnotowały województwa: świętokrzyskie, dolnośląskie, wielkopolskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie, lubuskie, podlaskie i opolskie). Pod względem średniej wartości dofinansowania z UE, przypadającej na 1 projekt województwo lubelskie zajęło natomiast 7 pozycję z kwotą 1,8 mln zł, przy czym dla kraju wartość ta wyniosła 2,5 mln zł.

Mapa 22. Wartość dofinansowania ogółem projektów z POWER w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych w województwach w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Wykres 28. Liczba projektów realizowanych w ramach programu POWER 2014-2020 wg województw.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Według stanu na 31.12.2017r. projekty z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 realizowane są na terenie wszystkich powiatów województwa lubelskiego. Zarówno pod względem liczbowym (48,4% wszystkich projektów w regionie), jak i wartościowym dominujący jest udział projektów realizowanych na terenach kilku powiatów, co w znacznej mierze wynika ze specyfiki programu POWER.

Tabela 14. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita, wartość dofinansowania UE oraz wartość dofinansowania na 1 mieszkańca, projektów w ramach POWER 2014-2020 (wg powiatów).

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (powiaty)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów ¹⁵
Miasto Biała Podlaska	11,9	10,9	190,28	4
Miasto Chełm	9,4	8,6	135,45	6
Miasto Lublin	28,5	26,0	76,28	10
Miasto Zamość	10,8	10,0	153,99	5
białski	10,0	9,0	80,14	9

¹⁵ Liczba projektów dla kategorii „Lubelskie” zawiera sumę wszystkich projektów realizowanych na terenie województwa bez duplikatów .

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (powiaty)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów ¹⁵
biłgorajski	7,8	7,1	69,68	6
chełmski	10,7	9,8	124,11	10
hrubieszowski	11,5	10,5	161,27	9
janowski	6,4	5,9	126,46	5
krasnostawski	9,6	8,8	135,43	7
kraśnicki	13,2	12,1	124,14	11
lubartowski	16,0	14,6	162,99	11
lubelski	17,2	15,4	101,13	14
łęczyński	5,2	4,7	82,31	7
łukowski	8,9	8,1	74,95	7
opolski	7,9	7,2	119,18	6
parczewski	4,2	3,8	108,04	4
puławski	11,9	10,8	94,10	11
radzyński	6,9	6,3	104,95	5
rycki	6,3	5,8	101,67	6
świdnicki	10,4	9,5	130,97	8
tomaszowski	9,0	8,2	96,70	6
włodawski	8,8	8,0	204,16	9
zamojski	12,3	11,2	103,92	9
kilka powiatów	115,8	101,0	x	91
LUBELSKIE¹⁶	370,6	333,3	156,25	188

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

W analizowanym okresie z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 najwięcej projektów realizowanych jest na terenach kilku powiatów (91 projektów), a w dalszej kolejności na terenie powiatu lubelskiego (14), kraśnickiego, lubartowskiego i puławskiego (po 11). Najmniejszą aktywnością jak do tej pory odznaczają się powiaty: Miasto Biała Podlaska, parczewski (po 4) oraz radzyński, janowski oraz miasto Zamość (po 5 projektów) (Tabela 14),

¹⁶ Kategoria „ Lubelskie „ zawiera sumę wartości projektów zrealizowanych na terenie całego województwa

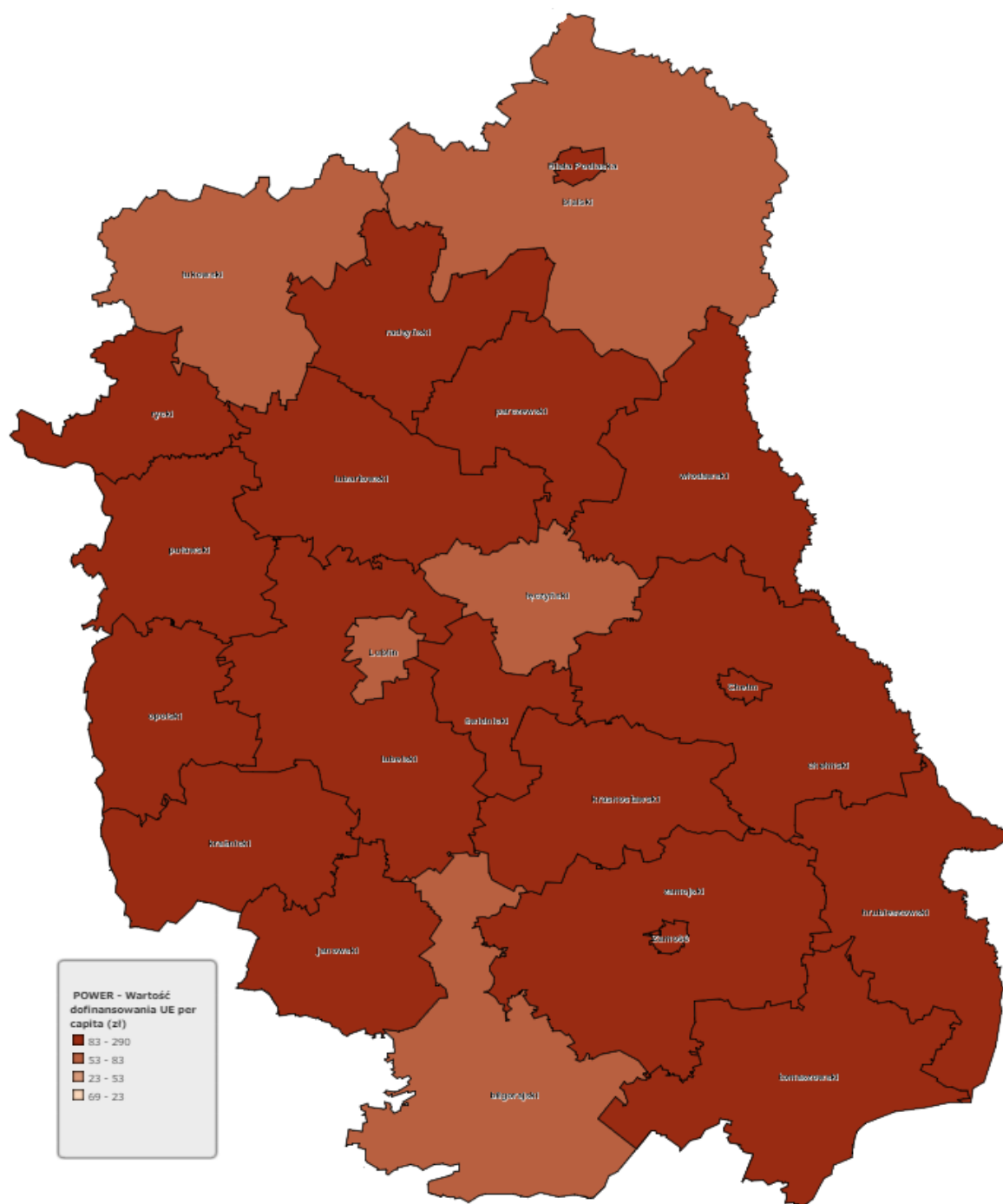
Wykres 29). Średnia liczba projektów przypadających na 1 powiat to niespełna 8, a wartości powyżej średniej odnotowano w 10 powiatach.

Średnia wartość projektu realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w województwie lubelskim wynosi blisko 2 mln zł, zaś średnia wartość dofinansowania UE przypadająca na 1 projekt to 1,8 mln zł, przy czym wartości powyżej średniej odnotowano tylko w 3 powiatach, a dokładniej w miastach na prawach powiatu: Biała Podlaska, Lublin i Zamość.

Największe dofinansowanie UE w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 wśród powiatów otrzymały do tej pory projekty realizowane przez kilka powiatów (101 mln zł), a w dalszej kolejności przez Miasto Lublin (26 mln zł), powiat lubelski (15,4 mln zł), lubartowski (14,6 mln zł) oraz powiat kraśnicki (12,1 mln zł). Najniższe kwoty natomiast odnotowano w powiatach: parczewskim, łączyńskim, ryckim i janowskim. (Mapa 24).

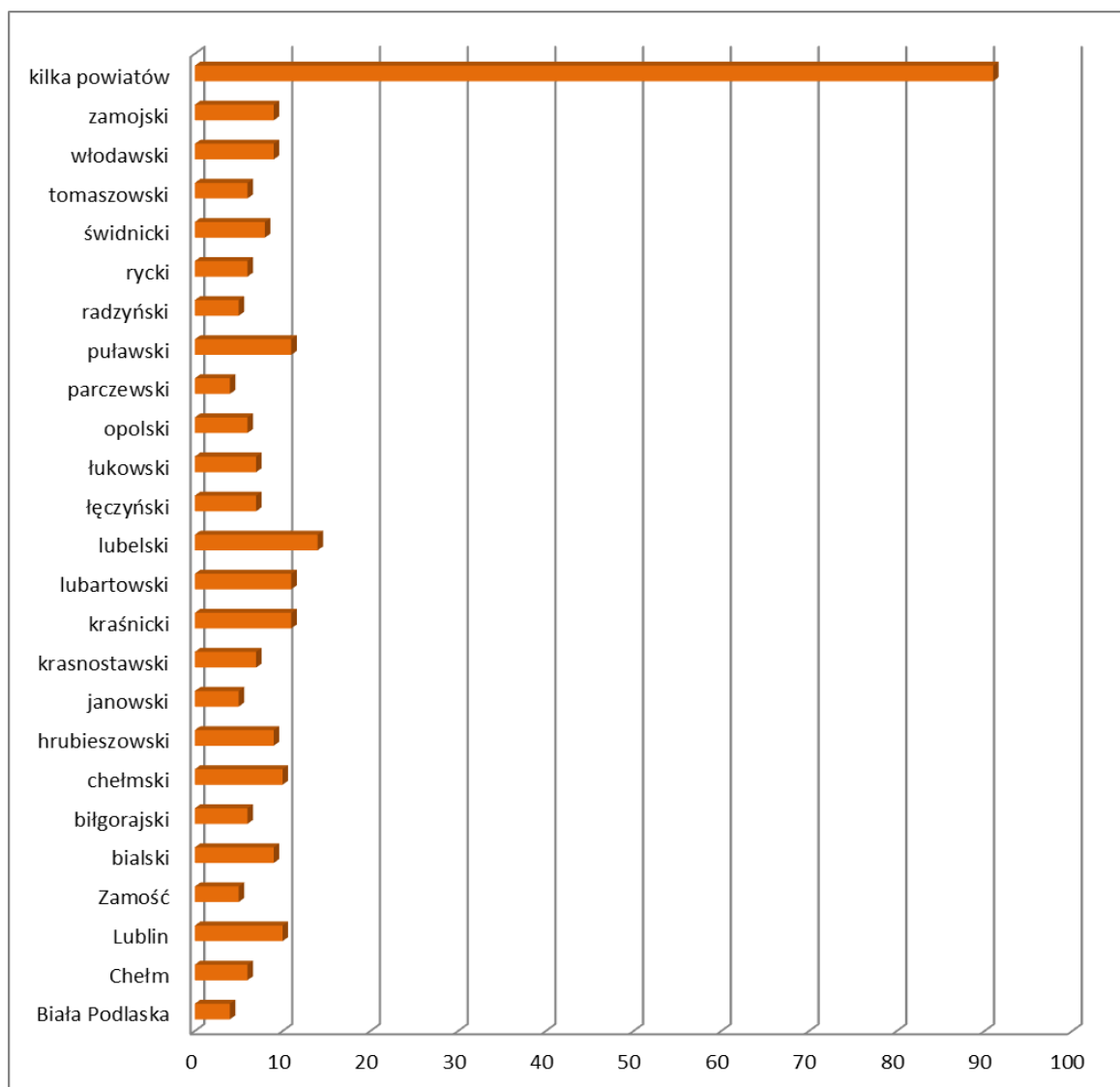
Pod względem wartości dofinansowania UE przypadającej na jednego mieszkańca w powiatach województwa lubelskiego występuje zróżnicowanie. Największe dofinansowanie w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie: włodawskim – 204 zł/os., w Mieście Biała Podlaska – 190 zł/os., lubartowskim – 163 zł/os. i hrubieszowskim – 161 zł/os. Najmniejsze dofinansowanie przypadające na 1 mieszkańca występuje natomiast w powiatach: biłgorajskim – 70 zł/os., łukowskim – 75 zł/os. oraz Mieście Lublin – 76 zł/os. (Mapa 25).

Mapa 25. Wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca projektów z programu POWER w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych na terenie powiatów województwa lubelskiego w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

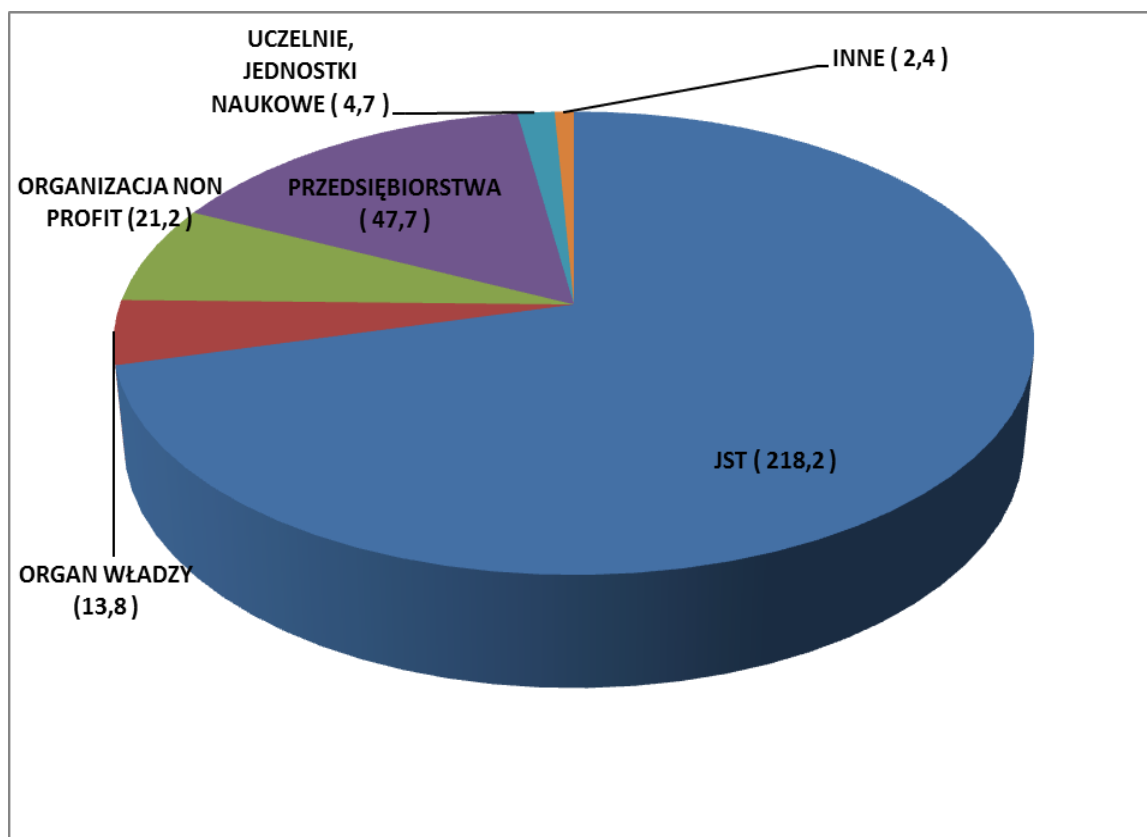
Wykres 29. Liczba realizowanych projektów w ramach POWER 2014-2020 na terenie powiatów województwa lubelskiego.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

W strukturze beneficjentów realizujących projekty z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 największy udział mają jednostki samorządu terytorialnego (218 mln zł, co stanowi 71% środków wykorzystanych do tej pory w ramach Programu), co w znacznej mierze wynika z przyjętych w Programie priorytetów wsparcia. Kolejne miejsca zajmują przedsiębiorstwa – 47 mln zł, co stanowi 15% wykorzystanych środków, organizacje non profit (7%), organ władzy (4%), uczelnie i jednostki naukowe (2%) oraz inne (1%) (Wykres 30).

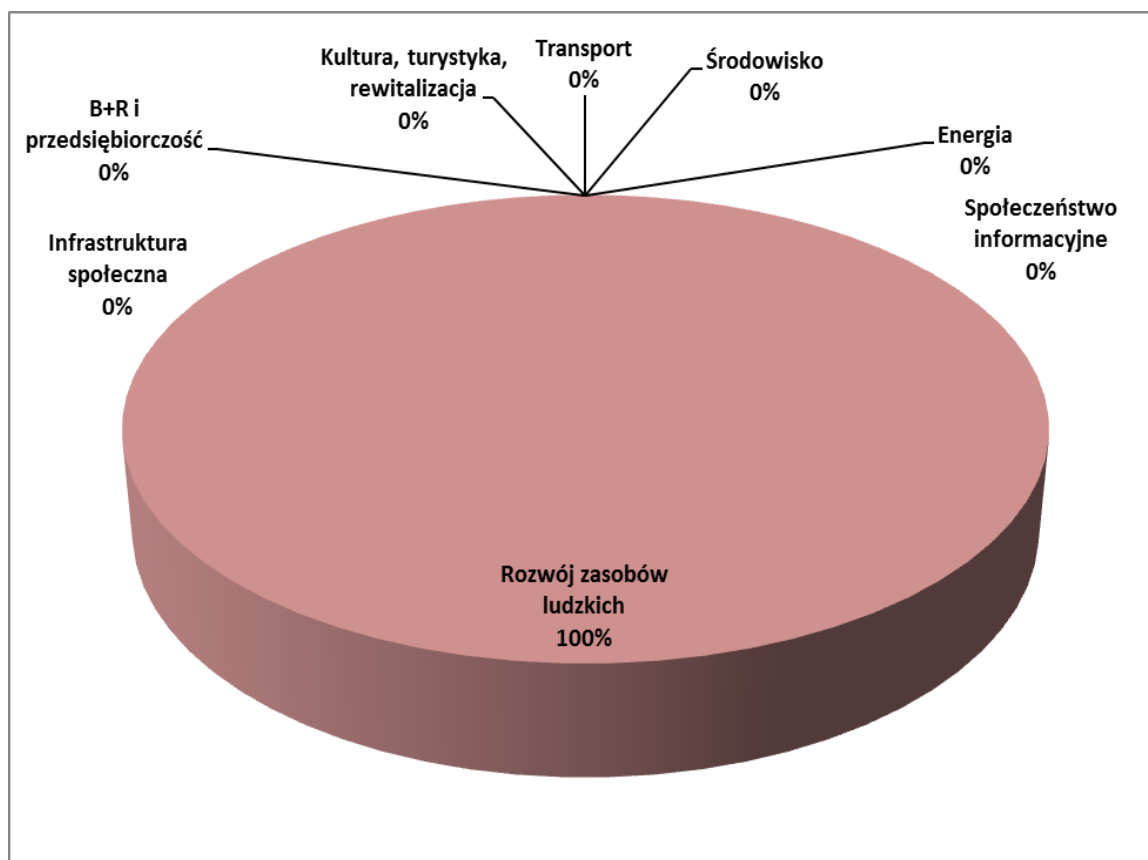
Wykres 30. Wartość dofinansowania projektów w ramach POWER 2014-2020 wg formy prawnej beneficjentów (mln PLN).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Analizując strukturę projektów realizowanych w województwie lubelskim w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w podziale na obszary tematyczne, odnotowano jedynie udział projektów z zakresu „Rozwój zasobów ludzkich” (ponad 333 mln zł i stanowią one 100% wszystkich realizowanych na terenie województwa projektów), co wynika w znacznej mierze ze specyfiki Programu (Wykres 31).

Wykres 31. Wartości dofinansowania UE programu POWER 2014-2020 w podziale na obszary tematyczne (%).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

3.2.6. Poziom realizacji RPO

W latach 2014-2020 - na bazie doświadczeń z perspektywy 2007-2013 - w Polsce utworzono 16 Programów Regionalnych, które finansuje budżet Komisji Europejskiej łączną kwotą 31,2 mld euro, a które zarządzane są na poziomie poszczególnych regionów. Dostępne środki służą zmniejszeniu dysproporcji w rozwoju regionów należących do Unii Europejskiej.

Budżet RPO WL 2014-2020 wynosi 2,23 mld euro. Dzięki tym środkom w ramach dwóch funduszy: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego wsparcie otrzymają kluczowe dla rozwoju województwa lubelskiego obszary:

- przedsiębiorczość,
- badania i innowacje,
- energetyka odnawialna,
- środowisko,
- rynek pracy,
- edukacja,

- pomoc społeczna,
- transport,
- kultura,
- ochrona zdrowia.

W ramach perspektywy 2014-2020 w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych w Polsce (wg stanu na 31 grudnia 2017 roku) jest 21 705 projektów będących w realizacji lub oczekujących na realizację o łącznej wartości 88,4 mld zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie 61,8 mld zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła natomiast 1,6 tys. zł.

W analizowanym okresie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego rozpoczęto realizację 1 789 projektów o łącznej wartości 6,4 mld zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie 4,6 mld zł (Tabela 15).

Tabela 15. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita i wartość dofinansowania projektów w ramach RPO 2014-2020 (wg województw).

Regionalne Programy Operacyjne 2014-2020 (województwa)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów
DOLNOŚLĄSKIE	7003,7	4746,8	1 634,73	2 103
KUJAWSKO-POMORSKIE	4547,3	3466,8	1 663,60	816
LUBELSKIE	6422,3	4571,7	2 142,95	1 789
LUBUSKIE	2601,9	1854,6	1 822,91	535
ŁÓDZKIE	6815,4	4453,7	1 792,02	1 489
MAŁOPOLSKIE	6992,3	4954,8	1 464,93	1 818
MAZOWIECKIE	5905,9	3997,3	744,95	1 779
OPOLSKIE	3078,1	2188,0	2 203,39	647
PODKARPACKIE	6392,7	4508,6	2 119,06	1 757
PODLASKIE	2887,1	2043,8	1 722,34	604
POMORSKIE	8282,4	5740,1	2 478,88	1 366
ŚLĄSKIE	8955,4	6256,0	1 372,19	1 969
ŚWIĘTOKRZYSKIE	2431,4	1823,9	1 455,77	929
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	3719,9	2737,1	1 905,58	1 423
WIELKOPOLSKIE	8314,9	5713,6	1 641,09	1 735
ZACHODNIOPOMORSKIE	4004,2	2782,7	1 629,03	946
POLSKA	88354,9	61839,6	1 609,02	21 705

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku, z Regionalnych Programów Operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w Polsce realizowanych było 21,7 tys. projektów, a województwo lubelskie zajęło pod tym względem 4 pozycję w kraju z liczbą 1,8 tys. projektów. Większą liczbę projektów odnotowano tylko w województwach: dolnośląskim, śląskim i małopolskim (Wykres 32). Natomiast 6 lokatę region uzyskał pod względem wartości

dofinansowania z UE, która wyniosła 4,6 mld zł. Udział wartości dofinansowania UE w województwie w wartości dofinansowania w kraju wyniósł natomiast 7,4% (Mapa 26).

Wartość dofinansowania UE z Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła średnio w kraju 1,6 tys. zł/os., a w województwie lubelskim była zdecydowanie wyższa i opiewała na 2,1 tys. zł/os. Pozwoliło to na uplasowanie regionu na 3 pozycji w Polsce, za województwem pomorskim i opolskim. (Mapa 27).

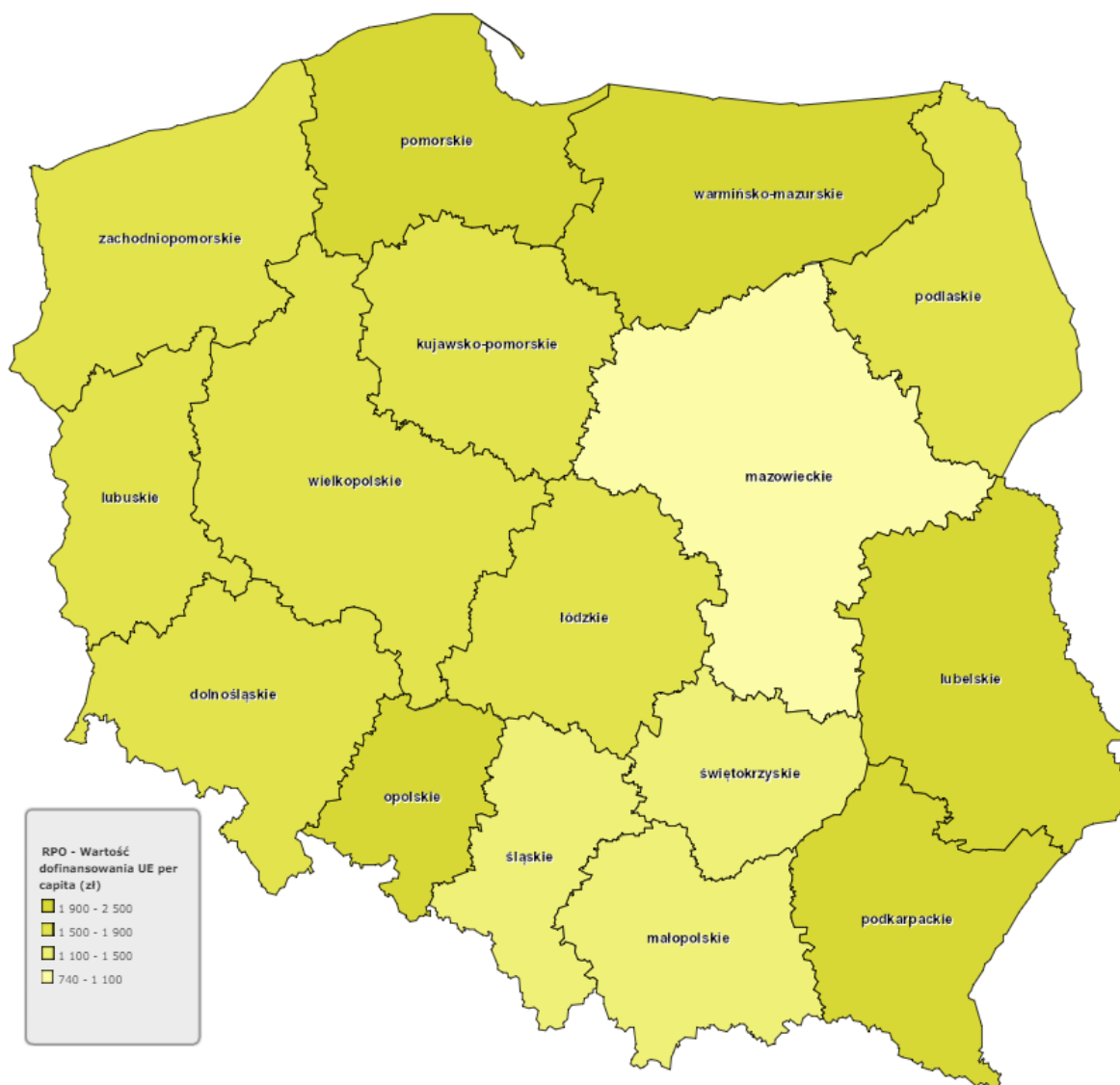
Średnia wartość projektu z Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020 dla Polski (wg stanu na 31.12.2017r.) wyniosła 4,1 mln zł, zaś dla województwa lubelskiego 3,6 mln zł, co uplasowało region na 12 miejscu (niższe wartości odnotowały województwa: dolnośląskie, mazowieckie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie). Pod względem średniej wartości dofinansowania z UE, przypadającej na 1 projekt województwo lubelskie zajęło taką samą pozycję z kwotą 2,6 mln zł, przy czym średnia dla Polski wyniosła 2,8 mln zł.

Mapa 26. Wartość dofinansowania ogółem projektów z RPO w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych w województwach w mln zł.

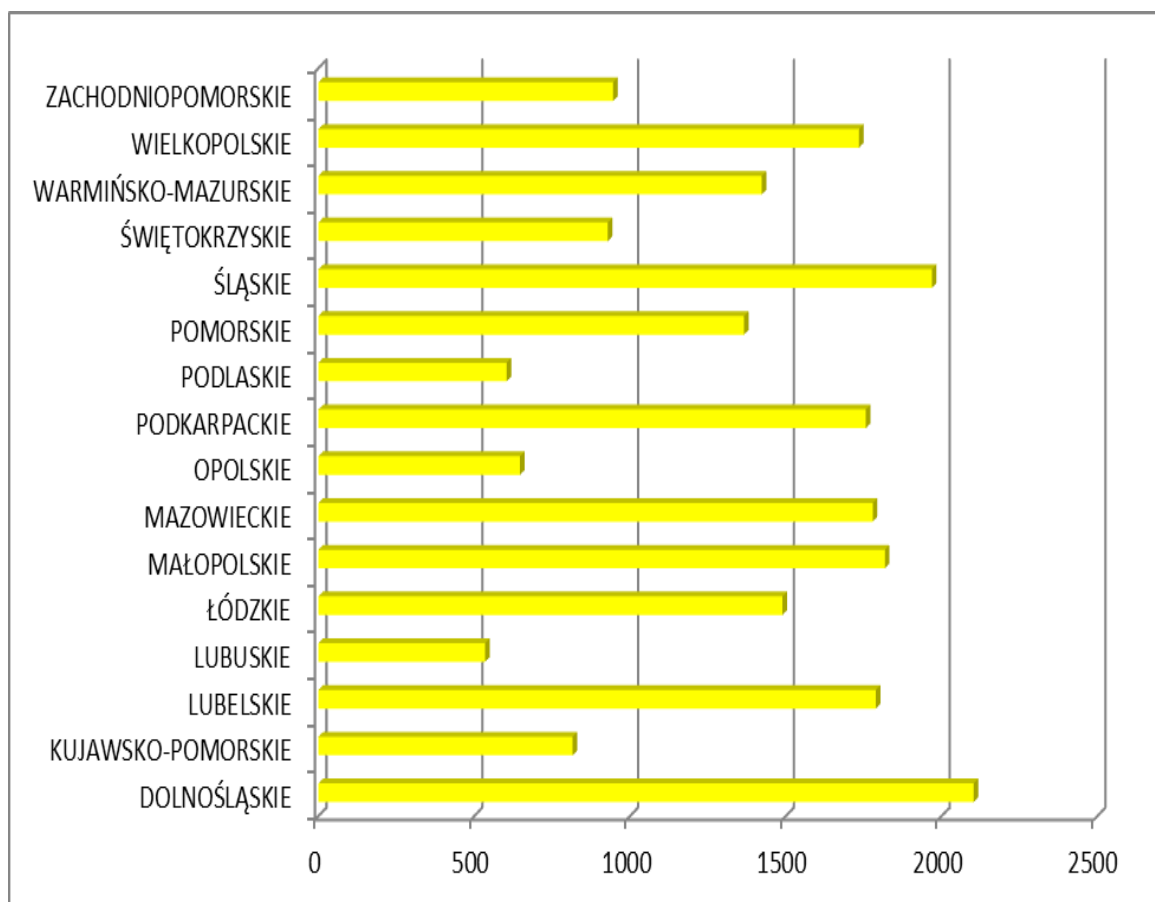
Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Mapa 27. Wartość dofinansowania ogółem na 1 mieszkańca projektów z RPO w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 Polityki Spójności realizowanych w województwach w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Wykres 32. Liczba projektów realizowanych w ramach programu RPOWL 2014-2020 wg województw.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Według stanu na 31.12.2017r. projekty z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 realizowane są na terenie wszystkich powiatów. Zarówno pod względem liczbowym (17,8% wszystkich projektów w regionie), jak i wartościowym (dotyczy to zarówno wartości bezwzględnych, jak i wartości w przeliczeniu na 1 mieszkańca) dominujący jest udział Miasta Lublin. Wynika to w znacznej mierze z koncentracji podmiotów i instytucji gospodarczych, badawczo-rozwojowych i realizacji na terenie miasta dużych inwestycji. W ogólnej liczbie projektów z RPOWL dużą liczbę stanowią także projekty realizowane na terenach kilku powiatów (15%).

Tabela 16. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita, wartość dofinansowania UE oraz wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca, projektów w ramach RPO 2014-2020 (wg powiatów).

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego 2014-2020 (powiaty)	Wartość ogółem (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Wartość dofinansowania UE per capita (zł)	Liczba projektów ¹⁷
Miasto Biała Podlaska	78,4	51,8	904,20	59
Miasto Chełm	107,1	72,3	1 135,05	74
Miasto Lublin	1158,4	747,4	2 195,25	319
Miasto Zamość	156,7	108,2	1 672,93	73
białski	259,3	179,4	1 596,00	143
biłgorajski	220,7	148,0	1 447,05	73
chełmski	139,7	97,4	1 231,64	100
hrubieszowski	45,9	36,0	552,51	58
janowski	85,0	64,8	1 390,72	48
krasnostawski	188,8	131,5	2 025,01	84
kraśnicki	181,0	118,4	1 219,36	93
lubartowski	364,0	271,5	3 039,00	119
lubelski	463,5	326,9	2 147,27	160
łęczyński	205,6	145,1	2 526,28	80
łukowski	145,3	94,8	875,10	85
opolski	108,9	74,1	1 222,48	62
parczewski	209,6	169,0	4 769,07	71
puławski	321,7	204,1	1 779,16	105
radzyński	155,2	107,5	1 792,50	60
rycki	217,4	143,0	2 509,30	63
świdnicki	260,2	191,2	2 637,82	100
tomaszowski	123,5	79,9	938,62	82
włodawski	102,5	75,6	1 934,93	83
zamojski	242,6	184,8	1 712,22	83
kilka powiatów	881,2	749,0	x	269
LUBELSKIE¹⁸	6 422,3	4 571,7	2 142,95	1 789

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r

W analizowanym okresie najwięcej projektów z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 realizowanych jest na terenie Miasta Lublin (319) i na

¹⁷ Liczba projektów dla kategorii „Lubelskie” zawiera sumę wszystkich projektów realizowanych na terenie województwa bez duplikatów .

¹⁸ Kategoria „ Lubelskie „ zawiera sumę wartości projektów zrealizowanych na terenie całego województwa

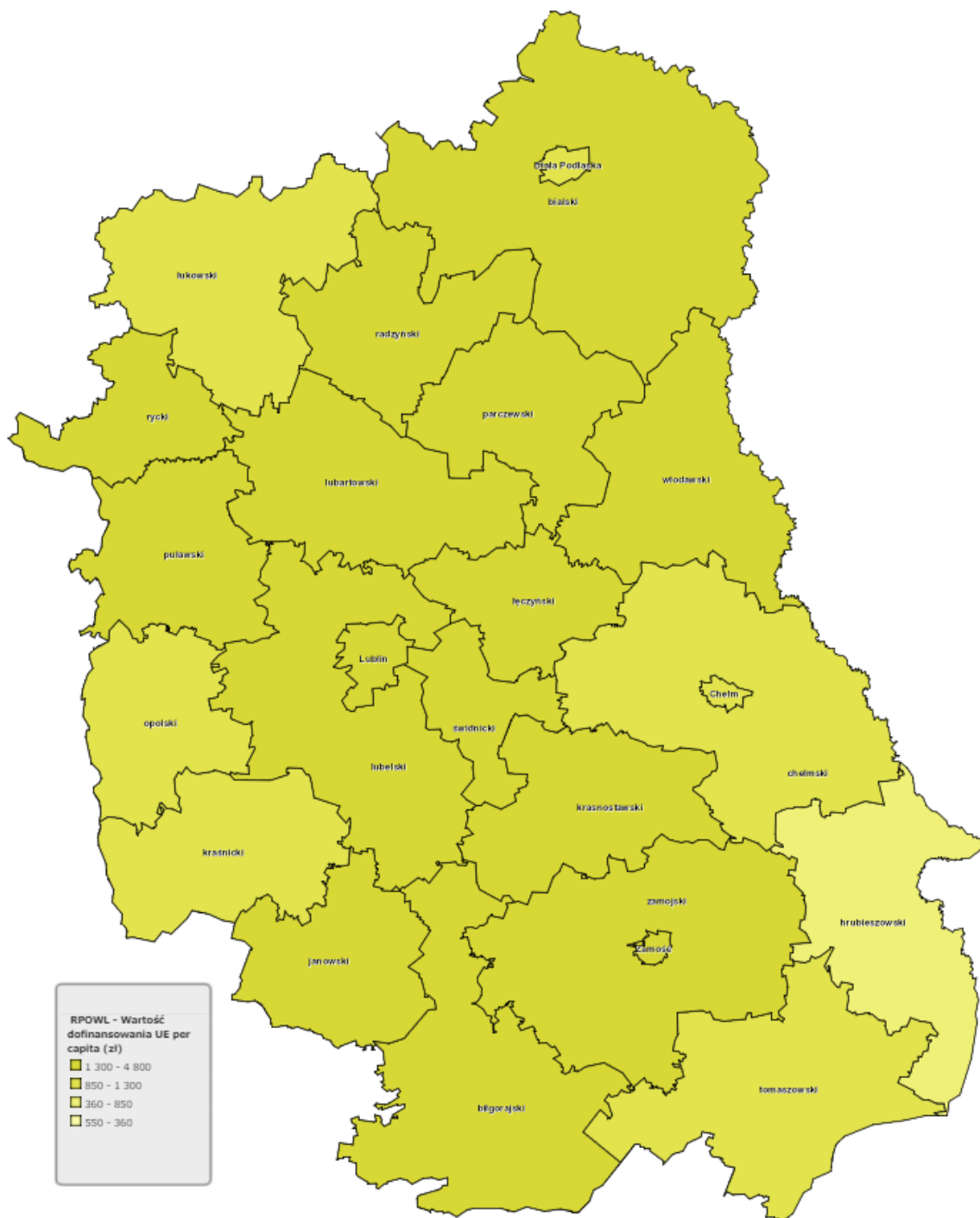
terenie kilku powiatów (269 projektów), a w dalszej kolejności w powiecie lubelskim (160) i bialskim (143). Najmniejszą aktywnością jak do tej pory odznaczają się powiaty: janowski (48), hrubieszowski (58) i Miasto Biała Podlaska (59) (Tabela 16), (Wykres 33). Średnia liczba projektów przypadających na 1 powiat wynosi 74, a wartości powyżej średniej odnotowano w 14 powiatach.

Średnia wartość projektu realizowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego wynosi 3,6 mln zł, zaś średnia wartość dofinansowania UE przypadająca na 1 projekt to 2,6 mln zł, przy czym zdecydowana większość powiatów odnotowała wartości poniżej średniej.

Największe dofinansowanie UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego wśród powiatów otrzymało jak do tej pory Miasto Lublin (747,4 mln zł) i projekty realizowane przez kilka powiatów (749 mln zł), a następnie powiat lubelski (326,9 mln zł), lubartowski (271,5 mln zł) oraz powiat puławski (204,1 mln zł). Najmniejsze dofinansowanie otrzymały natomiast powiaty: janowski, Miasto Biała Podlaska i hrubieszowski (Mapa 28).

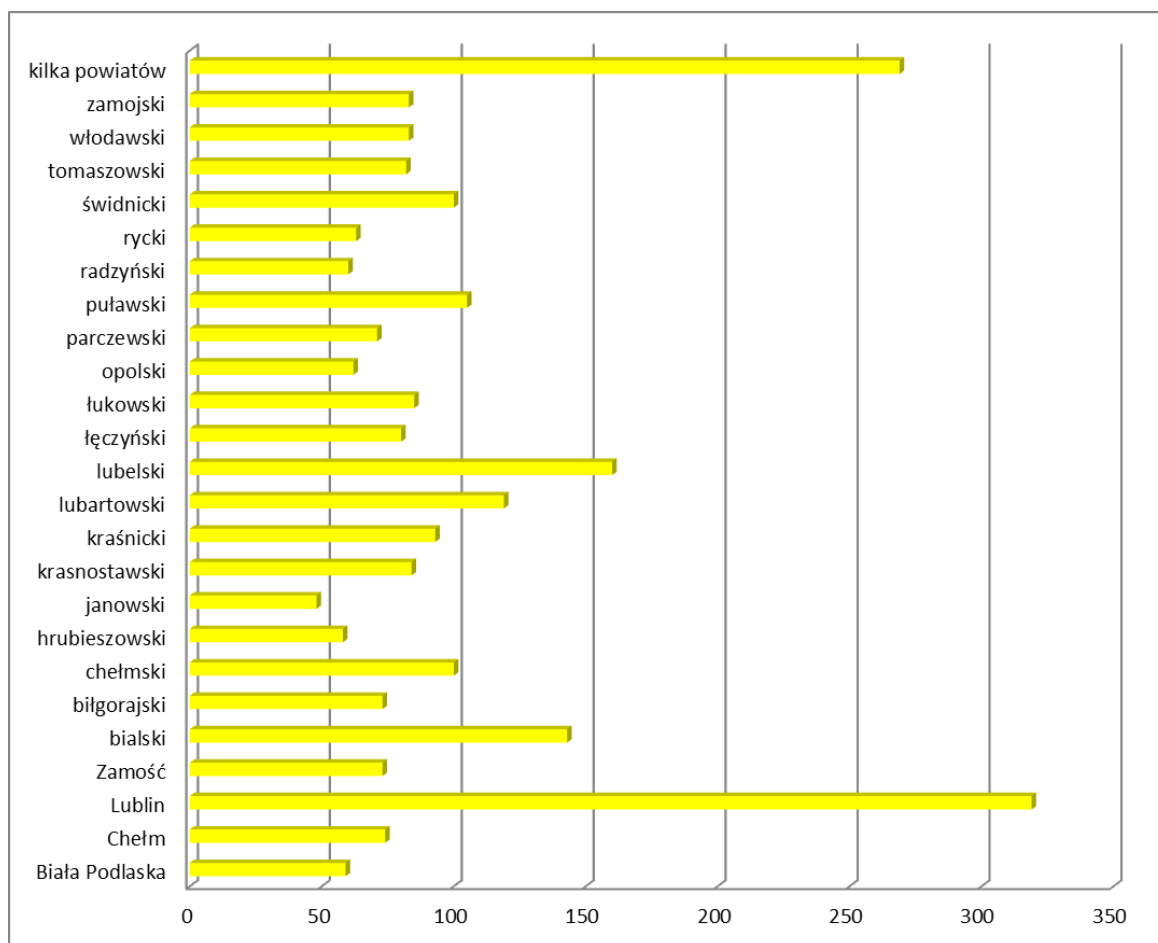
Pod względem wartości dofinansowania UE przypadającej na jednego mieszkańca z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 w powiatach występuje duże zróżnicowanie. Największe dofinansowanie w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano na terenie powiatów: parczewskiego – 4,8 tys. zł/os., lubartowskiego – 3 tys. zł/os., świdnickiego – 2,6 tys. zł/os. oraz ryckiego i łączyńskiego – po 2,5 tys. zł/os. Najmniejsze dofinansowanie przypadające na 1 mieszkańca występuje zaś w powiatach: hrubieszowskim – 553 zł/os., łukowskim – 875 zł/os. w Mieście Biała Podlaska – 904 zł/os i tomaszowskim – 939 zł/os. (Mapa 29).

Mapa 29. Wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca projektów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 z programu RPO realizowanych na terenie powiatów województwa lubelskiego w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

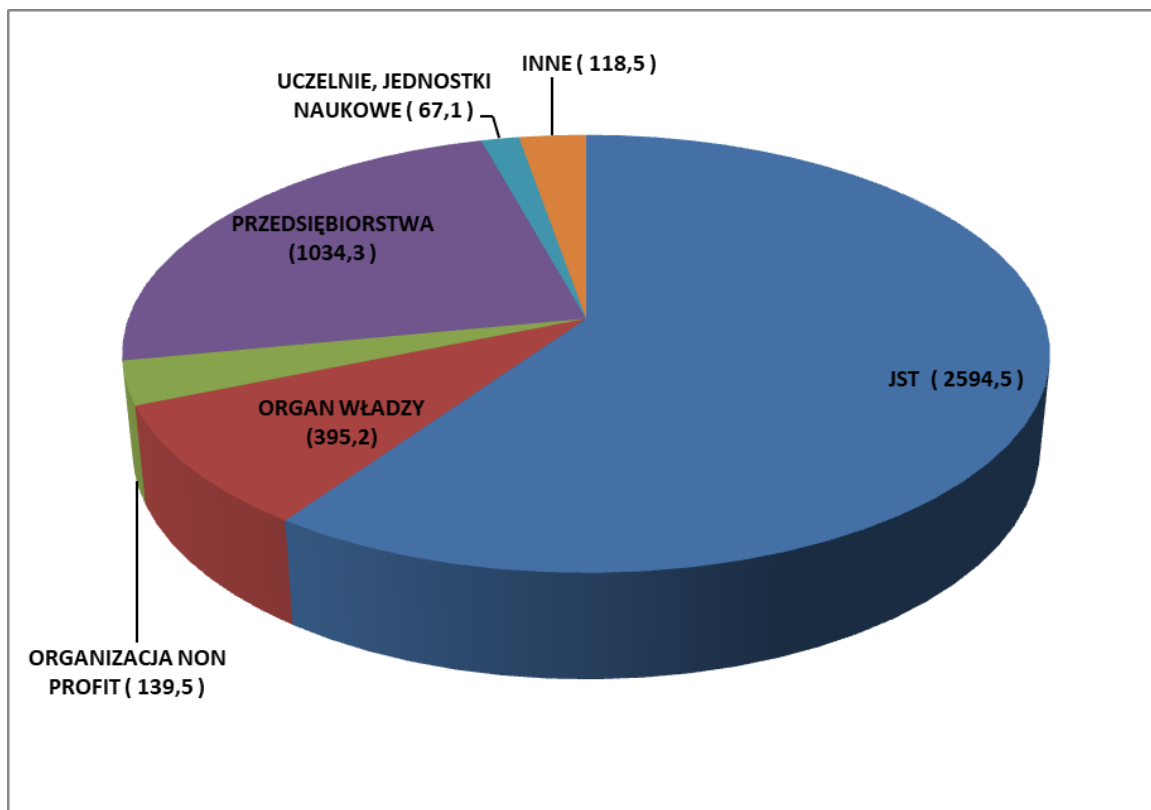
Wykres 33 .Liczba realizowanych projektów w ramach RPOWL 2014-2020 na terenie powiatów województwa lubelskiego.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

W strukturze beneficjentów realizujących projekty z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 największy udział mają jednostki samorządu terytorialnego (2 594 mld zł, co stanowi 60% środków wykorzystanych do tej pory w ramach Programu), następnie przedsiębiorstwa (1 034 mld zł, co stanowi 24% wykorzystanych środków), organ władzy (9%), organizacje non profit i inne odpowiednio po 3% oraz uczelnie i jednostki naukowe (1%) (Wykres 34).

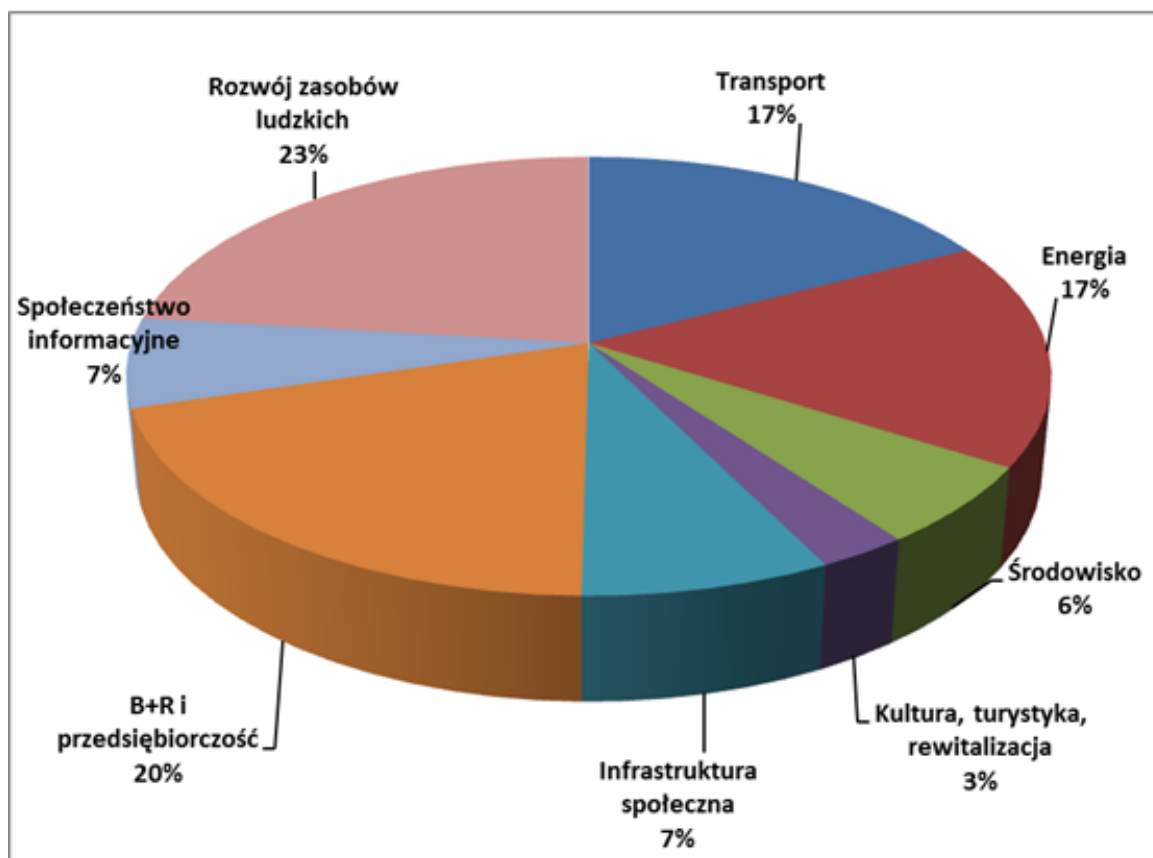
Wykres 34. Wartość dofinansowania projektów w ramach RPO WL 2014-2020 wg formy prawnej beneficjentów (mln PLN).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Analizując strukturę projektów realizowanych w województwie lubelskim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 w podziale na obszary tematyczne, zauważalny jest przeważający udział projektów realizowanych z zakresu „Rozwoju zasobów ludzkich” (ponad 1 mld zł i stanowią one 23% wszystkich realizowanych na terenie województwa projektów). Kolejną grupą są projekty z zakresu „B+R i przedsiębiorczość” (ponad 917 mln zł (20%)), „Transportu” (ponad 791 mln) i „Energii” (ponad 761 mln zł (po 17%)). W dalszej kolejności uplasowały się takie obszary tematyczne jak: „Społeczeństwo informacyjne” (7%), „Infrastruktura społeczna” (7%), „Środowisko” (6%) oraz „Kultura, turystyka i rewitalizacja” (3%) (Wykres 35).

Wykres 35. Wartości dofinansowania UE programu RPO 2014-2020 w podziale na obszary tematyczne (%).

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

3.3. Wspólna Polityka Rolna 2014-2020

3.3.1. Wsparcie rozwoju województwa lubelskiego ze środków Wspólnej Polityki Rolnej.

Artykuł 39 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej określa cele szczegółowe Wspólnej Polityki Rolnej, zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej:

- Zwiększenie wydajności rolnictwa przez wspieranie postępu technicznego oraz optymalne wykorzystanie czynników produkcji, zwłaszcza siły roboczej;
- Zapewnienie rolnikom godnego poziomu życia;
- Stabilizowanie rynków;
- Zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw;
- Zapewnienie konsumentom rozsądnych cen.

Jak zatem widać, nawet tak ogólnie określone cele skierowane są na ochronę interesów zarówno producentów, jak i konsumentów, a więc wymuszają zrównoważony rozwój wsi i obszarów wiejskich. Do realizacji tych celów przyjęto dwa filary wsparcia:

I filar składający się z dwóch rodzajów wsparcia:

- **Wspólna organizacja rynku produktów rolnych (WORR)**, ukierunkowana na określone produkty rolne: Obejmuje ona aspekt wewnętrzny (interwencję na rynku, zasady dotyczące wprowadzania do obrotu i organizacji producentów) oraz aspekt zewnętrzny dotyczący handlu z państwami trzecimi (certyfikacja importu i eksportu, cła przywozowe, zarządzanie kontyngentami taryfowymi, refundacje wywozowe itp.). WORR ustala również zasady konkurencji obowiązujące przedsiębiorstwa i przepisy dotyczące pomocy państwa. WORR obejmuje także przepisy ogólne dotyczące środków nadzwyczajnych (zwłaszcza takich jak zapobieganie zakłóceniom na rynku powodowanym wahaniami cen lub innymi wydarzeniami, środki wsparcia związane z chorobami zwierząt oraz utratą zaufania konsumentów wynikającą z istnienia zagrożeń dla zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt lub roślin, jak również środki dotyczące wspólnych działań w okresie poważnych zakłóceń równowagi na rynkach) oraz nowej rezerwy na wypadek kryzysu w sektorze rolnym. WORR jest finansowana z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG);
- **Płatności bezpośrednie dla rolników**, W stosunku do poprzedniej perspektywy unijnej środki finansowe mają być bardziej skierowane na dopłaty obszarowe, a mniej na dopłaty do produkcji. System oddzielania pomocy dla rolnictwa od produkcji i zapewniania ogólnego wsparcia dochodów, który zaczął obowiązywać w 2003 roku, zostanie zastąpiony systemem, w którym każdy element powiązany jest z określonymi celami. Jednolite płatności na gospodarstwo zostały zastąpione systemem wielofunkcyjnych płatności, składającym się z następujących siedmiu elementów: 1) „płatność podstawowa” na hektar, której poziom powinien zostać ujednoczony zgodnie z krajowymi lub regionalnymi kryteriami ekonomicznymi lub administracyjnymi i która ma podlegać procesowi konwergencji (tzw. konwergencji wewnętrznej); 2) składowa „zielona”, w postaci dodatkowego wsparcia przeznaczonego na skompensowanie kosztów dóbr publicznych dla środowiska, których rynek nie wynagradza; 3) płatność dodatkowa dla młodych rolników; 4) „płatność redystrybucyjna”, pozwalająca zwiększyć wsparcie na pierwsze hektary gospodarstwa; 5) dodatkowe wsparcie dochodów na obszarach o szczególnych ograniczeniach naturalnych; 6) wsparcie powiązane z produkcją na rzecz określonych obszarów lub rodzajów gospodarki rolnej, przyznawane ze względów gospodarczych lub społecznych; 7) dobrowolny uproszczony system dla drobnych producentów rolnych, otrzymujących mniej niż 1 250 euro. Stosowanie trzech pierwszych składowych jest dla państw członkowskich obowiązkowe, a czterech ostatnich – dobrowolne.

II filar ukierunkowany na rozwój obszarów wiejskich. Obejmuje sześć priorytetowych obszarów:

- Promowanie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie (stworzenie bazy wiedzy na obszarach wiejskich; zacieśnienie więzi między rolnictwem, leśnictwem i sektorem badań naukowych);

- Poprawa rentowności i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa, promowanie innowacyjnych technologii rolnych i zrównoważone zarządzanie lasami;
- Promowanie organizacji łańcucha żywnościowego, dobrostanu zwierząt i zarządzania ryzykiem w sektorze rolnictwa;
- Odtwarzanie, ochrona i wzmacnianie ekosystemów rolnych i leśnych (różnorodność biologiczna, woda, gleba);
- Promowanie skutecznego wykorzystania zasobów (woda, energia) oraz wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną (wykorzystanie energii odnawialnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ochrona i składowanie dwutlenku węgla);
- Wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego (ułatwienie tworzenia zatrudnienia, promowanie rozwoju lokalnego, ułatwienie dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych).

W celu wdrożenia przygotowany został Program Rozwoju Obszarów Wiejskich finansowany z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). W okresie 2014–2020 planowane łączne środki przeznaczone na dopłaty bezpośrednie w skali kraju wyniosą 23,7 mld euro, w tym 23,5 mld euro będzie pochodzić ze środków Unii Europejskiej, a 0,2 mld euro z wkładu krajowego.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, będący głównym narzędziem wdrażania II filaru WPR, dysponować będzie w całej Polsce środkami publicznymi w kwocie 13,6 mld euro, w tym 8,7 mld euro z budżetu UE (EFRROW) i 4,9 mld euro wkładu krajowego. PROW 2014–2020 jest realizowany w oparciu o 15 działań:

- M01 – Transfer wiedzy i działalność informacyjna,
- M02 – Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw,
- M03 – Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych,
- M04 – Inwestycje w środki trwałe,
- M05 – Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonej w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych,
- M06 – Rozwój gospodarstw i działalności rolniczej,
- M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich,
- M08 – Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów,
- M09 – Tworzenie grup i organizacji producentów,
- M10 – Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne,
- M11 – Rolnictwo ekologiczne,
- M13 – Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami,
- M16 – Współpraca,
- M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER,
- M20 – Pomoc techniczna.

Powyższe działania są bezpośrednio powiązane z niektórymi celami tematycznymi określonymi w Umowie Partnerstwa:

CT1. „Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji” koresponduje

z działaniami M01, M02 i M16 PROW,
CT3. „Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw” jest realizowany poprzez działania M01, M02, M04, M06, M07, M09 i M16,
CT5. „Propagowanie przystosowywania się do zmian klimatu, zapobiegania zagrożeniom i zarządzania ryzykiem” powiązany jest z działaniami M01 i M05,
CT6. „Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów” jest wspierany przez działania M01, M04, M10, M11 i M13,
CT8. „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wspieranie mobilności siły roboczej” jest współrealizowany przez działanie M06,
CT9. „Promowanie włączenia społecznego oraz zwalczanie ubóstwa i wszelkich form dyskryminacji” jest realizowany przez działania M07 i M19,
CT10. „Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie” otrzymuje wsparcie z działania M01.

3.3.2. Systemy wsparcia bezpośredniego.

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku w ramach płatności bezpośrednich z kampanii 2014-2017 w Polsce wypłacono łącznie 52,7 mld zł. W województwie lubelskim natomiast wypłacono w analizowanym okresie 5,5 mld zł, co pozwoliło na zajęcie 3 miejsca w kraju pod względem wartości płatności ogółem. Wyższe wartości odnotowano tylko w województwie mazowieckim i wielkopolskim.

Udział kwot płatności bezpośrednich wypłaconych w województwie lubelskim w odniesieniu do wartości płatności bezpośrednich ogółem wypłaconych w całym kraju wyniósł w analizowanym okresie 10,5%.

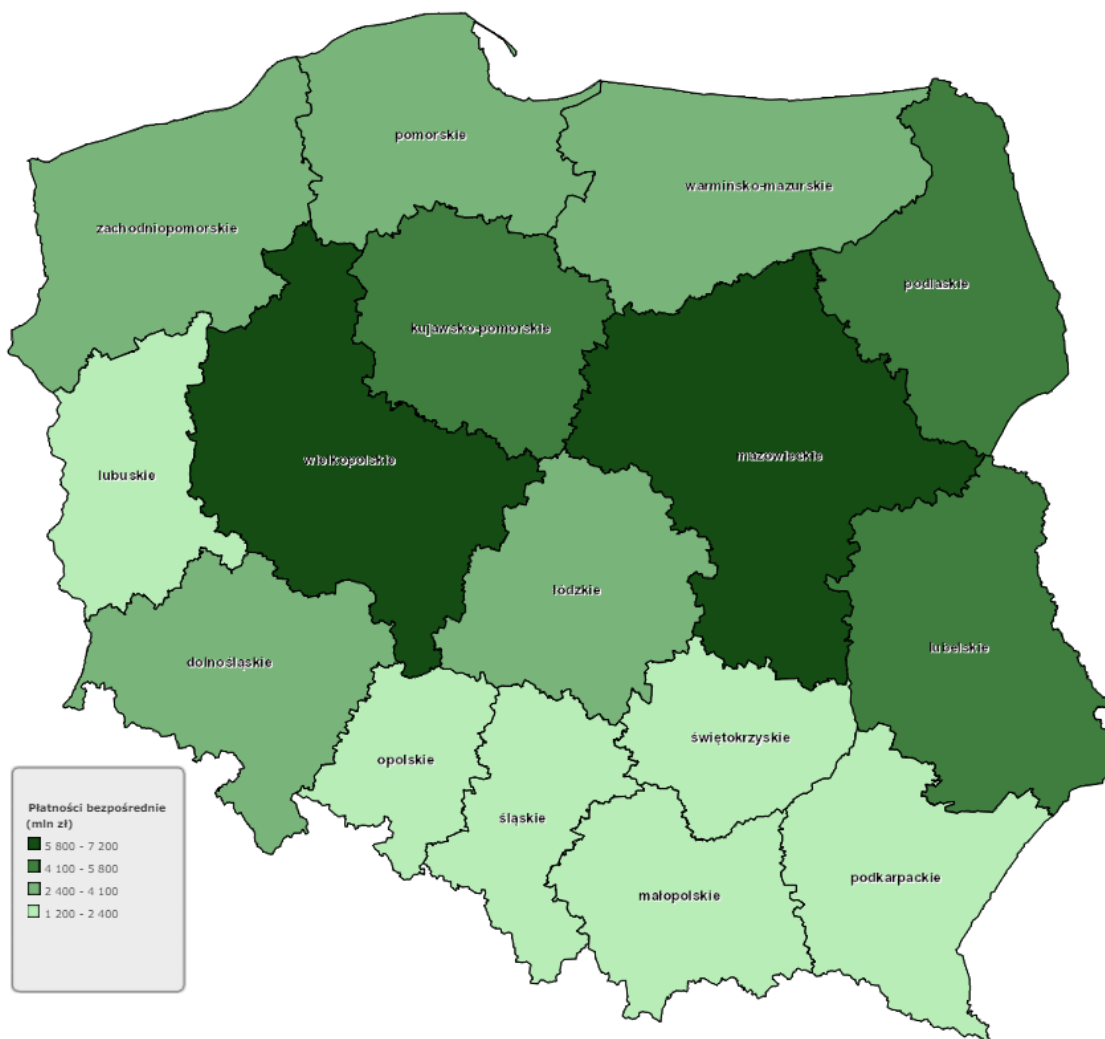
Pod względem wartości płatności bezpośrednich w ramach kampanii 2014-2017 (wg stanu na 31.12.2017r.) w przeliczeniu na 1 mieszkańca średnia dla Polski wyniosła 1 371 zł/os. W województwie lubelskim wartość ta była zdecydowanie niższa i osiągnęła poziom 2 590 zł/os., plasując region na 2 pozycji w kraju i była tylko niższa od wartości w województwie podlaskim. (Tabela 17) (Mapa 30, Mapa 31).

Tabela 17. Wartość płatności bezpośrednich ogółem oraz wartość płatności bezpośrednich na 1 mieszkańca w ramach kampanii 2014-2017 (wg województw).

Województwo	Wartość płatności bezpośrednich ogółem (mln zł)	Wartość płatności bezpośrednich per capita (zł)
DOLNOŚLĄSKIE	3 003,1	1 034,24
KUJAWSKO-POMORSKIE	4 102,1	1 968,44
LUBELSKIE	5 524,4	2 589,55
LUBUSKIE	1 368,7	1 345,36
ŁÓDZKIE	3 537,6	1 423,41
MAŁOPOLSKIE	1 871,9	553,43
MAZOWIECKIE	7 186,0	1 339,21
OPOLSKIE	1 726,5	1 738,62
PODKARPACKIE	1 901,5	893,72
PODLASKIE	4 111,2	3 464,62
POMORSKIE	2 536,1	1 095,22
ŚLĄSKIE	1 230,9	269,99
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 888,9	1 507,64
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	3 409,2	2 373,50
WIELKOPOLSKIE	6 450,4	1 852,71
ZACHODNIOPOMORSKIE	2 841,7	1 663,59
POLSKA	52 690,5	1 370,97

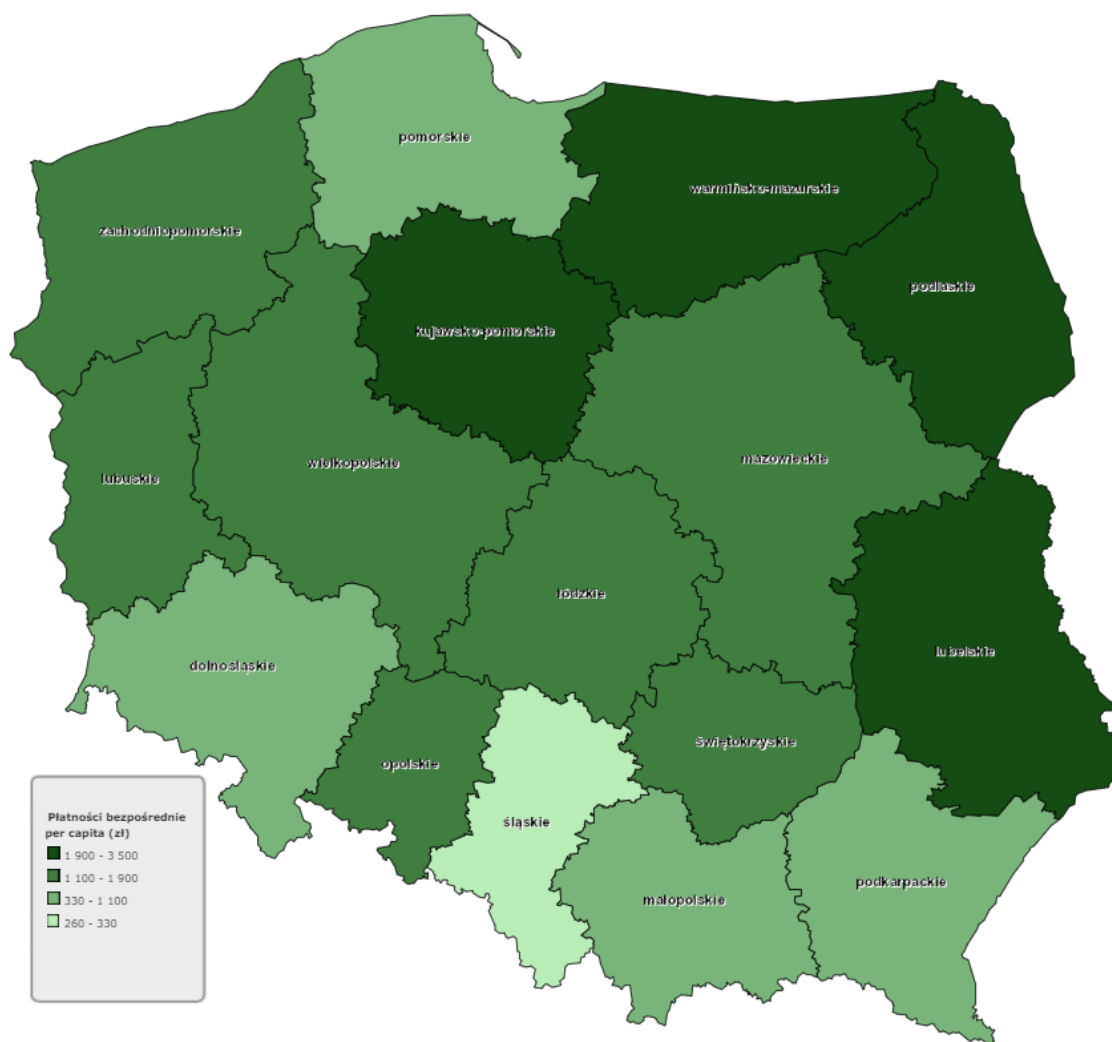
Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z ARiMR, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Mapa 30. Wartość płatności bezpośrednich ogółem w ramach kampanii 2014-2017 w województwach w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z ARiMR, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Mapa 31. Wartość płatności bezpośrednich na 1 mieszkańca w ramach kampanii 2014-2017 w województwach w zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z ARIMR, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

3.3.3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 w Polsce (wg stanu na 31 grudnia 2017 roku) wypłacono łącznie 8,8 mld zł, z czego 776 mln zł w województwie lubelskim. Województwo lubelskie zajęło pod tym względem 4 miejsce w kraju, za województwami: mazowieckim, podlaskim i wielkopolskim.

Udział płatności w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 wypłaconych w województwie lubelskim w odniesieniu do wartości płatności z PROW ogółem wypłaconych w całym kraju wyniósł w analizowanym okresie 8,8%.

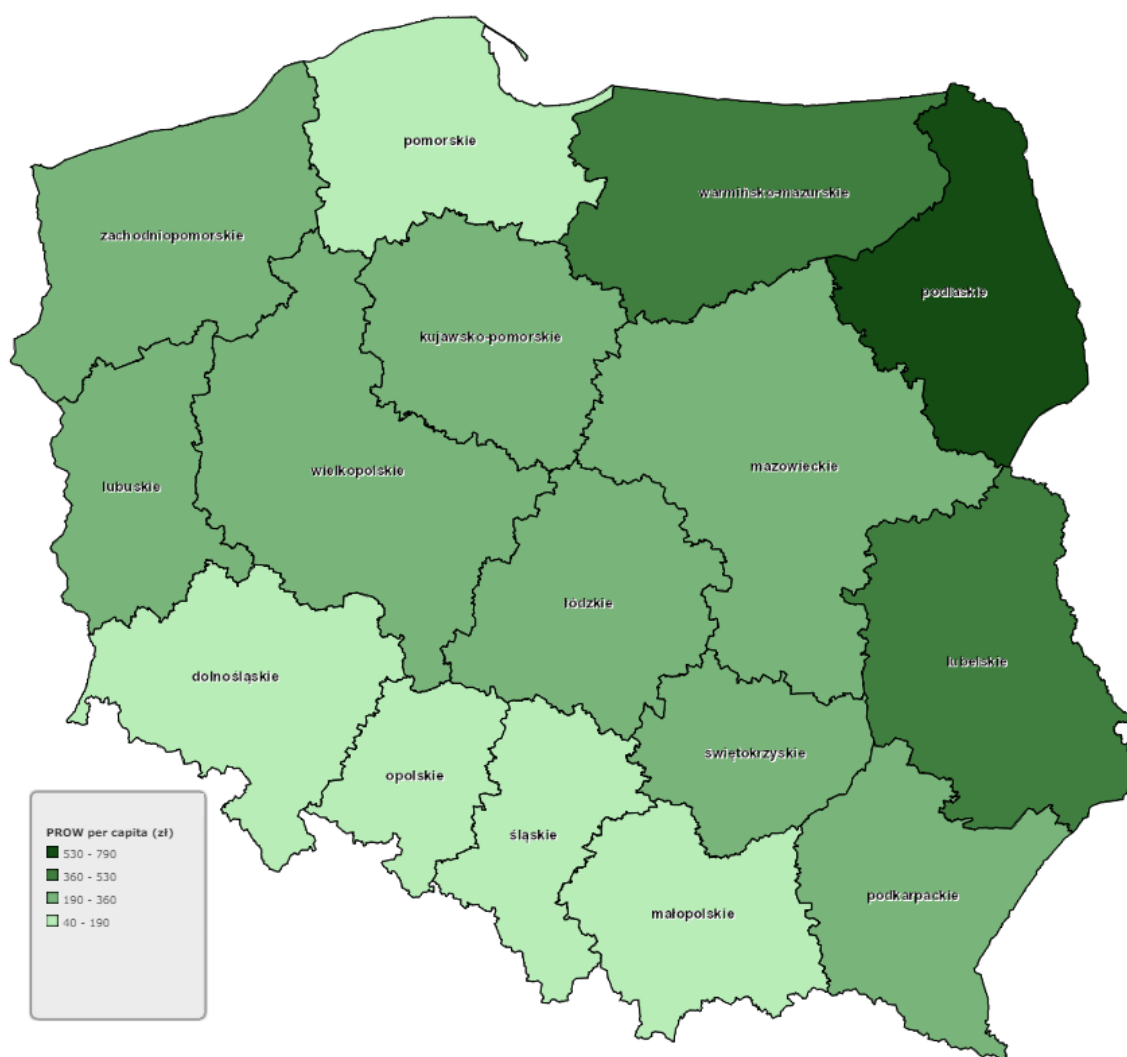
Pod względem wartości płatności z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca średnia dla Polski wyniosła w analizowanym okresie 229 zł/os. W województwie lubelskim wartość ta była natomiast zdecydowanie wyższa i osiągnęła poziom 364 zł/os., plasując region na 3 pozycji w kraju i była tylko niższa od wartość w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim (Tabela 18), (Mapa 32, Mapa 33).

Tabela 18. Wartość płatności z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 ogółem oraz na 1 mieszkańca (wg województw)

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (województwa)	Wartość płatności (mln zł)	Wartość płatności per capita (zł)
DOLNOŚLĄSKIE	384,5	132,43
KUJAWSKO-POMORSKIE	538,1	258,22
LUBELSKIE	775,9	363,70
LUBUSKIE	356,0	349,93
ŁÓDZKIE	561,7	226,02
MAŁOPOLSKIE	371,3	109,79
MAZOWIECKIE	1 250,6	233,07
OPOLSKIE	136,2	137,15
PODKARPACKIE	444,5	208,92
PODLASKIE	936,8	789,48
POMORSKIE	414,2	178,85
ŚLĄSKIE	184,1	40,37
ŚWIĘTOKRZYSKIE	372,6	297,40
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	693,3	482,65
WIELKOPOLSKIE	827,6	237,70
ZACHODNIOPOMORSKIE	537,5	314,67
POLSKA	8 785,0	228,58

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z ARIMR, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Mapa 33. Wartość płatności w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 w województwach w zł.

Źródło: Oprac. własne DPR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z ARiMR, wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Podsumowanie

1. W ramach perspektywy finansowej 2007-2013 w województwie lubelskim zrealizowanych zostało 7 574 projektów w ramach programów Polityki Spójności o łącznej wartości 25,2 mld zł i wartości dofinansowania z UE 15,8 mld zł.
2. W ramach Wspólnej Polityki Rolnej 2007-2013 łączna kwota zrealizowanych płatności w ramach płatności bezpośrednich w województwie lubelskim wyniosła 8,7 mld zł, a z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (wg stanu na koniec 2015 roku), zrealizowane projekty zostały dofinansowane środkami z UE w kwocie 5,1 mld zł.
3. W ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w województwie lubelskim z programów Polityki Spójności realizowanych jest 2 358 projekty, których wartość ogółem wynosi 15,4 mld zł, zaś wartość dofinansowania UE osiągnęła kwotę 10,3 mld zł.
4. W ramach Polityki Spójności 2014-2020 wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła w kraju 4,4 tys. zł/os., a w województwie lubelskim była zdecydowanie wyższa i opiewała na 4,8 tys. zł/os. Pozwoliło to na uplasowanie regionu na 2 pozycji w Polsce.
5. Z programów Polityki Spójności 2014-2020 w Polsce realizowanych jest 30,4 tys. projektów, a województwo lubelskie zajęło pod tym względem 6 pozycję w kraju z liczbą 2,4 tys. projektów. Taką samą lokatę region uzyskał pod względem wartości dofinansowania z UE, która wyniosła 10,3 mld zł. Udział wartości dofinansowania UE w województwie w wartości dofinansowania w kraju wyniósł natomiast 6%.
6. W strukturze realizowanych projektów z Polityki Spójności 2014-2020, pod względem liczbowym zdecydowanie dominuje RPOWL z liczbą 1 789 podpisanych umów, co stanowi 76% wszystkich projektów realizowanych do tej pory w województwie lubelskim. Pod względem wartościowym największy udział projektów zanotowano z programów RPOWL i POIŚ, a udział dofinansowania z tych programów stanowi odpowiednio 44,5% i 31,9% programów ogółem.
7. Projekty z Polityki Spójności 2014-2020 realizowane są na terenie wszystkich powiatów województwa lubelskiego. Zarówno pod względem liczbowym (21% wszystkich projektów w regionie), jak i wartościowym (dotyczy to zarówno wartości bezwzględnych, jak i wartości w przeliczeniu na 1 mieszkańca) dominujący jest udział Miasta Lublin.
8. Analizując strukturę projektów realizowanych w województwie lubelskim w ramach Polityki Spójności 2014-2020 w podziale na obszary tematyczne, zauważalny jest przeważający udział projektów realizowanych w ramach dziedziny „Transport” (42%),

a w dalszej kolejności udział projektów z dziedzin: „B+R i przedsiębiorczość” (20%) oraz „Rozwój zasobów ludzkich” (14%).

9. W strukturze beneficjentów realizujących projekty z Polityki Spójności 2014-2020 największy udział mają przedsiębiorstwa i jednostki samorządu terytorialnego (odpowiednio 41% i 40% wartości dofinansowania w ramach analizowanych Programów Operacyjnych). Kolejną grupę stanowią: organy władzy, administracji rządowej (13%).
10. W ramach Wspólnej Polityki Rolnej 2014-2020, w ramach płatności bezpośrednich z kampanii 2014-2017 w województwie lubelskim wypłacono 5,6 mld zł, co pozwoliło na zajęcie 3 miejsca w kraju pod względem wartości płatności ogółem. W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 w województwie lubelskim wypłacono 776 mln zł (4 miejsce w kraju).
11. W ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w województwie lubelskim pozyskano łącznie 17,2 mld zł dofinansowania (krajowe + UE), z czego z programów Polityki Spójności 10,9 mld zł (w tym 10,3 mld zł dofinansowania UE), w ramach płatności bezpośrednich 5,5 mld zł i w ramach PROW 0,8 mld zł.

Załącznik 1. Podział obszarów tematycznych wg kategorii interwencji

Wykorzystanie funduszy unijnych w perspektywie 2014-2020 na realizację Polityki Spójności oraz ich oddziaływanie na ważne obszary życia społeczno-gospodarczego regionu	
wg kategorii interwencji	
Transport	KI 024-044, 090
Energia	KI 005-016
Środowisko	KI 017-023, 083-089
Kultura, turystyka, rewitalizacja	KI 074-077, 091-095
Infrastruktura społeczna	KI 049-055
B+R i przedsiębiorczość	KI 001-004, 056-073
Społeczeństwo informacyjne	KI 045-048, 078-082
Rozwój zasobów ludzkich	KI 096-097, 101-123

Załącznik 2. Podział form prawnych na sześć głównych rodzajów

Forma prawna SL	Forma prawna zestawienie
bez szczególnej formy prawnej	inne
europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej	
europejskie zgrupowania interesów gospodarczych	
główne oddziały zagranicznych oddziałów ubezpieczeń	
główne oddziały zagranicznych zakładów reasekuracji	
inne państwowe lub samorządowe osoby prawne w rozumieniu art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.3))	
instytucje gospodarki budżetowej	
kolumny transportu sanitarnego	
przedstawicielstwa zagraniczne	
samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	
spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe	
spółdzielnie europejskie	
spółdzielnie	
towarzystwa reasekuracji wzajemnej	
towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych	
wspólnoty mieszkaniowe	jst
gminne samorządowe jednostki organizacyjne	
powiatowe samorządowe jednostki organizacyjne	
wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne	
wspólnoty samorządowe	organ władzy, administracji rządowej
organy kontroli państwowej i ochrony prawa	
organy władzy, administracji rządowej	
państwowe jednostki organizacyjne	
sądy i trybunały	
Skarb Państwa	
cechy rzemieślnicze	organizacja non profit
federacje/konfederacje związków pracodawców	
fundacje	
pozostałe kościoły albo związki wyznaniowe	
inne organizacje podmiotów gospodarczych	
inne organizacje społeczne lub zawodowe	
izby gospodarcze	
izby rzemieślnicze	
jednostki organizacyjne związków zawodowych posiadające osobowość prawną	
jednostki terenowe stowarzyszeń posiadające osobowość prawną	
Kościół Katolicki	
kółka rolnicze	
ogólnokrajowe reprezentacje zrzeszeń handlu i usług	
ogólnokrajowe reprezentacje zrzeszeń transportu	
ogólnokrajowe zrzeszenia międzybranżowe	

Forma prawna SL	Forma prawna zestawienie
ogólnokrajowe związki międzybranżowe	
organizacje społeczne oddzielnie niewymienione niewpisane do KRS	
partie polityczne	
polskie związki sportowe	
rolnicze zrzeszenia branżowe	
samorządy gospodarcze i zawodowe niewpisane do KRS	
stowarzyszenia	
stowarzyszenia kultury fizycznej	
stowarzyszenia kultury fizycznej o zasięgu ogólnokrajowym	
stowarzyszenia niewpisane do KRS	
stowarzyszenia ogrodowe	
zrzeszenia handlu i usług	
zrzeszenia transportu	
Związek Rzemiosła Polskiego	
związki pracodawców	
związki rolniczych zrzeszeń branżowych	
związki rolników, kółek i organizacji rolniczych	
związki sportowe	
związki stowarzyszeń	
związki stowarzyszeń ogrodowych	
związki zawodowe	
związki zawodowe rolników indywidualnych	
fundusze	przedsiębiorstwa
oddziały zagranicznych przedsiębiorców - duże przedsiębiorstwo	
oddziały zagranicznych przedsiębiorców - małe przedsiębiorstwo	
oddziały zagranicznych przedsiębiorców - mikroprzedsiębiorstwo	
oddziały zagranicznych przedsiębiorców - średnie przedsiębiorstwo	
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - duże przedsiębiorstwo	
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - małe przedsiębiorstwo	
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - mikroprzedsiębiorstwo	
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - średnie przedsiębiorstwo	
przedsiębiorstwa państwowe - duże przedsiębiorstwo	
przedsiębiorstwa państwowe - małe przedsiębiorstwo	
przedsiębiorstwa państwowe - mikroprzedsiębiorstwo	
przedsiębiorstwa państwowe - średnie przedsiębiorstwo	
przedsiębiorstwa zagraniczne - duże przedsiębiorstwo	
przedsiębiorstwa zagraniczne - małe przedsiębiorstwo	
przedsiębiorstwa zagraniczne - mikroprzedsiębiorstwo	
przedsiębiorstwa zagraniczne - średnie przedsiębiorstwo	

Forma prawna SL	Forma prawna zestawienie
spółki akcyjne - duże przedsiębiorstwo	
spółki akcyjne - małe przedsiębiorstwo	
spółki akcyjne - mikroprzedsiębiorstwo	
spółki akcyjne - średnie przedsiębiorstwo	
spółki cywilne prowadzące działalność na podstawie umowy zawartej zgodnie z Kodeksem cywilnym - duże przedsiębiorstwo	
spółki cywilne prowadzące działalność na podstawie umowy zawartej zgodnie z Kodeksem cywilnym - małe przedsiębiorstwo	
spółki cywilne prowadzące działalność na podstawie umowy zawartej zgodnie z Kodeksem cywilnym - mikroprzedsiębiorstwo	
spółki cywilne prowadzące działalność na podstawie umowy zawartej zgodnie z Kodeksem cywilnym - średnie przedsiębiorstwo	
spółki europejskie - duże przedsiębiorstwo	
spółki europejskie - małe przedsiębiorstwo	
spółki europejskie - mikroprzedsiębiorstwo	
spółki europejskie - średnie przedsiębiorstwo	
spółki jawne - duże przedsiębiorstwo	
spółki jawne - małe przedsiębiorstwo	
spółki jawne - mikroprzedsiębiorstwo	
spółki jawne - średnie przedsiębiorstwo	
spółki komandytowe - duże przedsiębiorstwo	
spółki komandytowe - małe przedsiębiorstwo	
spółki komandytowe - mikroprzedsiębiorstwo	
spółki komandytowe - średnie przedsiębiorstwo	
spółki komandytowo-akcyjne - duże przedsiębiorstwo	
spółki komandytowo-akcyjne - małe przedsiębiorstwo	
spółki komandytowo-akcyjne - mikroprzedsiębiorstwo	
spółki komandytowo-akcyjne - średnie przedsiębiorstwo	
spółki partnerskie - duże przedsiębiorstwo	
spółki partnerskie - małe przedsiębiorstwo	
spółki partnerskie - mikroprzedsiębiorstwo	
spółki partnerskie - średnie przedsiębiorstwo	
spółki przewidziane w przepisach innych ustaw niż Kodeks spółek handlowych i Kodeks cywilny lub formy prawne, do których stosuje się przepisy o spółkach - duże przedsiębiorstwo	
spółki przewidziane w przepisach innych ustaw niż Kodeks spółek handlowych i Kodeks cywilny lub formy prawne, do których stosuje się przepisy o spółkach - małe przedsiębiorstwo	
spółki przewidziane w przepisach innych ustaw niż Kodeks spółek handlowych i Kodeks cywilny lub formy prawne, do których stosuje się przepisy o spółkach - mikroprzedsiębiorstwo	

Forma prawna SL	Forma prawna zestawienie
spółki przewidziane w przepisach innych ustaw niż Kodeks spółek handlowych i Kodeks cywilny lub formy prawne, do których stosuje się przepisy o spółkach - średnie przedsiębiorstwo	
spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - duże przedsiębiorstwo	
spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - małe przedsiębiorstwo	
spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - mikroprzedsiębiorstwo	
spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - średnie przedsiębiorstwo	
inne niepubliczne jednostki organizacyjne systemu oświaty - duże przedsiębiorstwo	szkoły, uczelnie, jednostki naukowe
inne niepubliczne jednostki organizacyjne systemu oświaty - małe przedsiębiorstwo	
inne niepubliczne jednostki organizacyjne systemu oświaty - mikroprzedsiębiorstwo	
inne niepubliczne jednostki organizacyjne systemu oświaty - średnie przedsiębiorstwo	
inne publiczne jednostki organizacyjne systemu oświaty	
instytuty badawcze	
jednostki badawczo-rozwojowe	
niepubliczne gimnazja	
niepubliczne placówki systemu oświaty - duże przedsiębiorstwo	
niepubliczne placówki systemu oświaty - małe przedsiębiorstwo	
niepubliczne placówki systemu oświaty - mikroprzedsiębiorstwo	
niepubliczne placówki systemu oświaty - średnie przedsiębiorstwo	
niepubliczne szkoły artystyczne - duże przedsiębiorstwo	
niepubliczne szkoły artystyczne - małe przedsiębiorstwo	
niepubliczne szkoły artystyczne - mikroprzedsiębiorstwo	
niepubliczne szkoły artystyczne - średnie przedsiębiorstwo	
niepubliczne szkoły podstawowe - duże przedsiębiorstwo	
niepubliczne szkoły podstawowe - małe przedsiębiorstwo	
niepubliczne szkoły podstawowe - mikroprzedsiębiorstwo	
niepubliczne szkoły podstawowe - średnie przedsiębiorstwo	
niepubliczne szkoły ponadgimnazjalne - duże przedsiębiorstwo	

Forma prawna SL	Forma prawna zestawienie
niepubliczne szkoły ponadgimnazjalne - małe przedsiębiorstwo	
niepubliczne szkoły ponadgimnazjalne - mikroprzedsiębiorstwo	
niepubliczne szkoły ponadgimnazjalne - średnie przedsiębiorstwo	
niepubliczne zespoły szkół i placówek systemu oświaty - duże przedsiębiorstwo	
niepubliczne zespoły szkół i placówek systemu oświaty - małe przedsiębiorstwo	
niepubliczne zespoły szkół i placówek systemu oświaty - mikroprzedsiębiorstwo	
niepubliczne zespoły szkół i placówek systemu oświaty - średnie przedsiębiorstwo	
przedszkola niepubliczne - duże przedsiębiorstwo	
przedszkola niepubliczne - małe przedsiębiorstwo	
przedszkola niepubliczne - mikroprzedsiębiorstwo	
przedszkola niepubliczne - średnie przedsiębiorstwo	
przedszkola publiczne	
publiczne gimnazja	
publiczne placówki systemu oświaty	
publiczne szkoły artystyczne	
publiczne szkoły podstawowe	
publiczne szkoły ponadgimnazjalne	
uczelnie	